

Έν Όλυμπος

Τριμηνιαίο ηλεκτρονικό περιοδικό
ISSN: 2732-7558

ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΛΙΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ
«ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ, ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ»

Αριθμός Τεύχους: 37 Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2026
Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.enolympo.gr

- Κοινωνιολογικά θέματα
- Δρώμενα του Δικτύου
- Καλλιτεχνικά θέματα

- Λαογραφικά θέματα
- Ιστορικά θέματα
- Παιδαγωγικά θέματα

- Λογοτεχνικά θέματα
- Πολιτιστικά θέματα
- Περιβάλλον-Οικολογία

Έν Όλυμπω

τριμηνιαίο ηλεκτρονικό περιοδικό
ISSN: 2732-7558

Ιδιοκτησία:

Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για
την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας

Διεύθυνση Σύνταξης :

Ελένη Μπλιούμη Μπαρά
Έδρα: Ελασσόνα,
6ης Οκτωβρίου 84,
Τ.Κ. 40200

Ιστοσελίδα: enolympo.gr

Fecabook: Έν Όλυμπω

Συντακτική Επιτροπή:

Κορίνα Πάντου
Βασίλης Ζαρζώνης

Φιλολογική επιμέλεια:

Κορίνα Πάντου

Σελιδοποίηση:

Μαρία Μοσχογιάννη

Ηλεκτρονική υποστήριξη:

Αθανάσιος Αδάμου

Τεχνική υποστήριξη:

Σταύρος Σαχινίδης

Νομικός Σύμβουλος:

Κωνσταντίνος Παπαλεξανδρής

Στοιχεία επικοινωνίας:

Ελένη Μπλιούμη Μπαρά
Τηλ.: 6976832232
email: elempliou@gmail.com

Σημείωση σύνταξης:

● Επιτρέπεται η αναδημοσίευση των κειμένων του περιοδικού «Έν Όλυμπω», με τον όρο να αναγράφεται η πηγή, ο συγγραφέας του κειμένου, ο αριθμός τεύχους και ο αριθμός σελίδας.

● Οι συγγραφείς των άρθρων φέρουν την ευθύνη για τις απόψεις τους.

● Φωτογραφία διαδικτύου

Αν έχεις έναν κήπο
και μια βιβλιοθήκη, έχεις όλα όσα
σου χρειάζονται.

Κικέρων
Ρωμαίος ρήτορας & πολιτικός
(106-43 π.Χ.)

Ελεύθεροι πολιορκημένοι

Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει·
λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί, κι η μάνα το ζηλεύει.
Τα μάτια η πείνα εμαύρισε· στα μάτια η μάνα μνέει·
στέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα καί κλαίει:

«Έρμο τουφέκι σκοτεινό, τι σ' έχω γω στο χέρι;
οπού συ μου 'γινες βαρύ κι ο Αγαρηνός το ξέρει».

Ο Απρίλης με τον Έρωτα χορεύουν και γελούνε
κι οσ' άνθια βγαίνουν και καρποί τόσ' άρματα σε κλειούνε.
Και μες τη θάλασσα βαθιά ξαναπετιέται πάλι,
κι' ολόλευκο εσύσμιξε με τ' ουρανού τα κάλλη.

Και μες της λίμνης τα νερά, οπ' έφθασε μ' ασπούδα
έπαιξε με τον ίσκιο της γαλάζια πεταλούδα.
Που ευώδιασε τον ύπνο της μέσα στον άγριο κρίνο
το σκουληκάκι βρίσκεται σ' ώρα γλυκιά κ' εκείνο.

Μάγεμα η φύσις κι όνειρο στην ομορφιά και χάρη,
η μαύρη πέτρα ολόχρυση και το ξερό χορτάρι
Με χίλιες βρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κρένει:
όποιος πεθάνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει.

Διονύσιος Σολωμός

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ελεύθεροι πολιορκημένοι, Διονύσιος Σολωμός .....σελ. 1
- Αρχαιότητες της Ελασσόνας (που συγκέντρωσε ως 1913 ο Απ. Αρβανιτόπουλος και χάθηκαν στην Κατοχή), του Παύλου Λάλου συνταξιούχου, δημοσιογράφου, συγγραφέα .....σελ. 2
- Ένα πωλητήριο ημιόνου της Παλιοκαρυάς (21.9.1925), του Κ. Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 5
- «Γυναικοκτονία: Η ακραία μορφή ενός πολιτισμού σε υποχώρηση, της Δρ Ευαγγελία Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας, Παν/μιο Αιγαίου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.....σελ. 6
- «Το σχοινί της καμπάνας», του Χρήστου Ζιάκου Οδοντιάτρου .....σελ. 7
- Μύθοι, Τεχνητή Νοημοσύνη και Αθανασία, του Χρήστου Γκουνέλα, PhD Συστηματικής Θεολογίας, MSc in Bioethics .....σελ. 8
- Η μοναξιά άνθισε, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας .....σελ. 9
- Η άδεια ντουλάπα, της Χρύσας Μαστοροδήμου, εκπαιδευτικού, Ειδικής Αγωγής, ποιήτριας, συγγραφέως.....σελ. 10
- Η καταδικασμένη, της Ποιμενίδου Ευδοκία, συνταξιούχου, νηπιαγωγού, συγγραφέα.....σελ. 11
- Της τιμής εδώ είναι ο τόπος, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού.....σελ. 13
- ΕΛΕΝΗ, Τρυφερό αισθηματικό διήγημα, του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα, ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 14
- Βιβλιοπαρουσιάσεις.....σελ. 16
- Στην Ελασσόνα η νέα παρουσίαση, την Κυριακή 15 Φλεβάρη, ώρα 11 π.μ. του βιβλίου ΜΙΚΡΑ ΑΠΑΝΤΑ του Π. Λάλου .....σελ. 16
- Ο Θωμάς Λιόλιος μιλά για την ποιητική ανθολογία του Παύλου Λάλου .....σελ. 17
- Η Ελένη Μπλιούμη μιλά για την ποιητική ανθολογία του Παύλου Λάλου .....σελ. 18
- ΕΝΘΕΤΟ.....σελ. 21-31

Για τους δωρητές κι εκείνους που εξέφρασαν την επιθυμία να συμβάλουν στα έξοδα του περιοδικού, παραθέτουμε παρακάτω τον αριθμό λογαριασμού του Συλλόγου (Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της επαρχίας Ελασσόνας Δι.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ.).
Εθνική Τράπεζα: GR95 0110 3410 0000 3410 0594 398

Αρχαιότητες της Ελασσόνας (που συγκέντρωσε ως 1913 ο Απ. Αρβανιτόπουλος και χάθηκαν στην Κατοχή)

Ο Απόστολος Αρβανιτόπουλος πρωτοήρθε στην περιοχή Ελασσόνας σαν έφεδρος Αξιωματικός στον νικηφόρο πόλεμο του 1912, που απελευθερώθηκε η περιοχή, έχοντας όμως την ιδιότητά του Αρχαιολόγου, για να εντοπίζει αρχαιότητες και καστριά αρχαία, στις ανεξερεύνητες πόλεις & χωριά που απελευθέρωνε ο Στρατός μας. Στη συνέχεια, αν και αξιωματικός, διορίστηκε ΕΦΟΡΑΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ- ΣΕΡΒΙΩΝ- ΚΟΖΑΝΗΣ- ΑΝΑΣΕΛΙΤΣΗΣ- ΓΡΕΒΕΝΩΝ, υπαγόμενος στο ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ και διέμεινε στην Ελασσόνα, όπως φαίνεται στο έγγραφο που παραθέτουμε: **Αριθμ.1750. της 18 Φεβρουαρίου 1913:** Είναι επίσημο επιστολόχαρτο της Εφορείας, με χειρόγραφο το κείμενο, που θα το παραθέσουμε, όχι μόνον φωτογραφικά. [Πηγή: Συνέντευξη στον Λάμπρο Αναγνωστόπουλο της κ. Σταυρούλας Σδρόλια, Αρχαιολόγου, Προϊσταμένης ΕΦΟΡΕΙΑΣ Λάρισας, στην ηλεκτρονική εφημερίδα Larissanet. gr της Λάρισας, Νοέμβριο 2025].

του **Παύλου Λάλου** συνταξιούχου δημοσιογράφου συγγραφέα

Αυτά τα ευρήματα και άλλα πολλά που συγκέντρωσε ο Απ. Αρβανιτόπουλος (σύνολο, λέει, 49 αρχαία αντικείμενα), τα στέγασε, πριν τον πόλεμο, στο Παλιό Γυμνάσιο Ελασσόνας και με τον πόλεμο του 1940-41 τα μετέφεραν για ασφάλεια στο Γυμνάσιο της Τσαριτσάνης. Στην Κατοχή το ιστορικό Γυμνάσιο πυρπολήθηκε από τους κατακτητές, όπως και πολλά σπίτια της μαρτυρικής κωμόπολης Τσαριτσάνης, έγιναν και πολλές εκτελέσεις κατοίκων. Από κει και πέρα, για την αρχαιολογική συλλογή Ελασσόνας, γίνεται αναφορά σε βιβλίο «Ζημία των αρχαιοτήτων εκ της Γερμανοϊταλικής κατοχής» ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, 1948 «αυτές θεωρούνται απολεσθείσες». Επ' αυτού άποψη δική του είχε εκφράσει ο Αρχαιολόγος Θανάσης Τζιαφάλιας, σε συνέντευξη (στον Π. Λάλο) με θέμα: «ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΛΑΣΣΩΝΑΣ ΣΤΗΝ ΤΣΑΡΙΤΣΑΝΗ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΛΑΣΣΩΝΑΣ», στην Περραιβία, τεύχος 52-53/Γεν. Ιούνης 1988, σ.7-8. Είπε: «Γνωρίζουμε ότι το καμένο Γυμνάσιο της Τσαριτσάνης (υπήρχαν τα ντουβάρια) επισκευάστηκε το 1956 για να λειτουργήσει ξανά σαν Σχολείο, ανυψώθηκε το δάπεδο του υπογείου. Ξέρουμε ότι το σύνολο της αρχαιολογικής συλλογής βρίσκεται στο υπόγειο του Γυμνασίου, κάτω από τα μπάζα (μόνο μία μαρμάρινη στήλη-είναι δημοσιευμένη- βρίσκεται στον 1^ο όροφο του Γυμνασίου αυτού)».

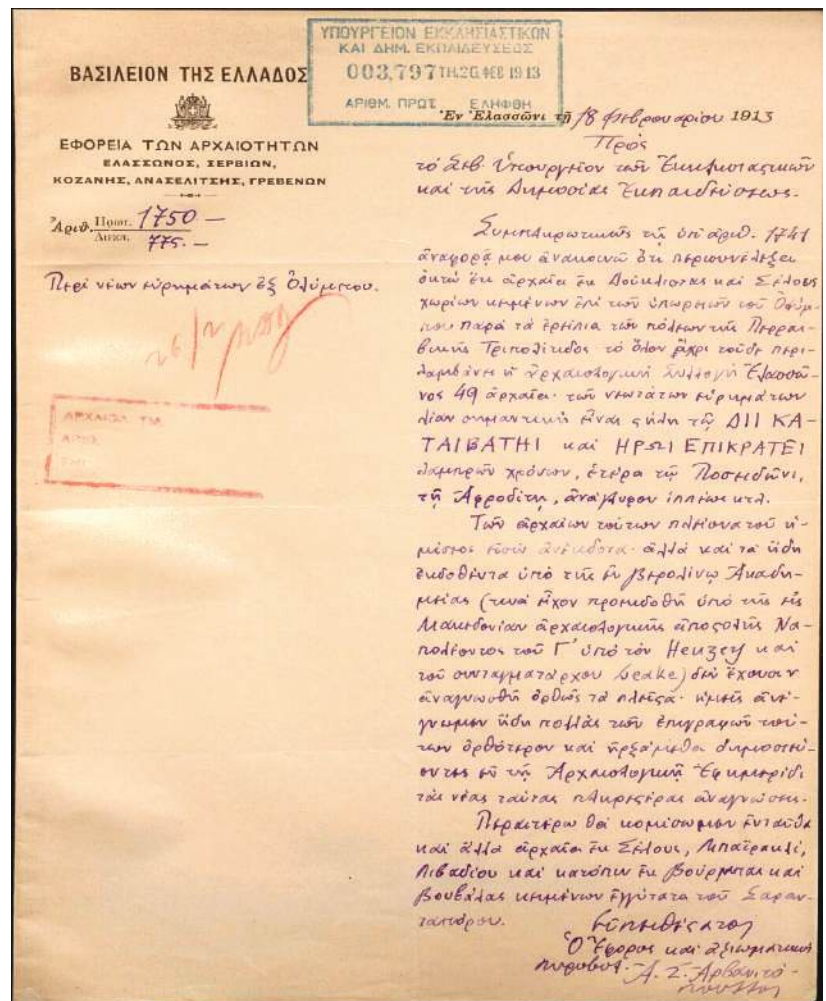
ΑΠΟΨΗ ΜΟΥ: Αν είναι αληθές αυτό, χρειάζεται ανασκαφή του μπαζώματός, κάτι που φαντάζει πολύ δύσκολο, αλλά όχι ακατόρθωτο, αν υπάρξει χρηματοδότηση.

Η Επιστολή

«*Εν Ελασσόνι, Προς το Σεβ[αστόν] υπουργείον των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως, «Περί νέων ευρημάτων εξ Ολύμπου». Συμπληρωματικώς της Υπ.Αριθ. 1741 αναφοράς μου ανακοινώνω ότι περισυνέλεξα 8 αρχαία*

εκ Δούχλιστας [=Δολίχη] και Σέλους [=Πύθιο] χωρίων, κειμένων επί των υπωρειών του Ολύμπου, παρά τα ερείπια των πόλεων της Περραιβικής Τριπολίτιδος, το όλον μέχρι τούδε περιλαμβάνει η αρχαιολογική συλλογή Ελασσόνας 49 αρχαία των νεωτάτων ευρημάτων λίαν σημαντική είναι στήλη ΤΩ ΔΙΙ ΚΑΤΕΒΑΤΗ* και ΗΡΩΙ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ λαμπρών χρόνων, ετέρα Τω Ποσιδώνι, τη Αφροδίτη, ανάγλυφον ιππέως** κτλ... Περαιτέρω θα κομίσωμεν ενταύθα και άλλα αρχαία εκ Σέλους, Μπαϊρακλί, Λιβαδίου καιμ κατόπιν εκ Βούρμπας(=Μηλέα σήμερα) και Βουβάλας(=Άζωρος) κειμένων εγγύτατα του Σαρανταπόρου.

Ευπειθέστατος, ο Έφορος και Αξιωματικός Πυροβολ. Α.Σ.Αρβανιτόπουλος».

*ΔΙΙ ΚΑΤΕΒΑΤΗ= Δίας ο Κατεβάτης, αρχαίο επίθετο του Διός, με την επιγραφή προκύπτει ότι έτσι προσφωνούνταν στα ριζά του Ολύμπου από την πλευρά της Περραιβίας- Πύθιο.

**Ανάγλυφον Ιππέως= παραπέμπει στην κατά την Ρωμαιοκρατία διάδοση (μέσω των στρατευμάτων) της Θρακικής προελεύσεως εξέλιξη της λατρείας του καβαλάρη βασιλιά Ρήσου (Όμηρος - Ιλιάδα) που πολέμησε στην πλευρά των Τρώων, που ανάγλυφα παρόμοια βρέθηκαν σε Άζωρο (Βουβάλα) και πρόσφατα στα Πηγιάδια Κρανιάς (βλ. Αντι.δωρο Περραιβίας, τ.5/Δεκ. 2017-2018, Στο Διαχρονικό Μουσείο Λάρισας, παράδοση μαρμαρίνου επιτύμβιου με ιππέα από Αποστόλη Κων. Λάλο,σ.17).

ΜΟΝΗ ΠΕΤΡΑΣ ΟΛΥΜΠΟΥ

της πρώην Επισκοπής Πέτρας

Π. Λάλος, 2025. Ο ναός (καθολικό) Αγίου Δημητρίου, του μοναστηριού Πέτρας,

στο χτίσιμο ενσωματώθηκαν αρχαία ανάγλυφα

Στη Μονή Πέτρας παλαιότερα (μετά την απελευθέρωση 1912 της Μακεδονίας) λόγω ολίγων μοναχών, λειτούργησε λόγω ορεινού κλίματος υψόμετρο 280 μ., Σανατόριο νοσημάτων (πνευμονία- Φυματίωση) που θέριζαν στις πόλεις. Μετά μετατράπηκε σε Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Πέτρας Ολύμπου, με πολλούς νοσηλευτές, όμως πριν το 2000 έγιναν πολλά δημοσιεύματα για απαράδεκτες συνθήκες των αρρώστων.

Καταργήθηκε το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο το 2004, από τότε παρέμεινε κλειστό, ως την επαναλειτουργία της.

Η παλαιότατη Μονή της Πέτρας Ολύμπου της ανατολικής πλευράς του Ολύμπου (στο νομό Πιερίας) λειτουργεί ξανά ως ανδρική Μονή με 3 μοναχούς και είναι επισκέψιμη, ενώ εξελίσσεται πρόγραμμα συντήρησης με επίβλεψη της Αρχαιολογικής υπηρεσίας. Ο ναός (καθολικό) Εισοδίων της Θεοτόκου- βασιλική μετά τρούλου- πάνω από την είσοδο φέρει με εντοιχισμένα κεραμίδια τη χρονολογία 1151, έτος ριζικής ανακαίνισης. Αυτό επιβεβαιώνει και μια επιγραφή που βρέθηκε στο ναό η μονή φέρεται ως «κτίσμα του Επισκόπου Πέτρας Νικήτα και του Αυτοκράτορα Μανουήλ Α΄ Κομνηνού το 1151».

Γιατί η Μονή Πέτρας είναι ένα πολύ παλιό μοναστήρι, άρρηκτα δεμένο με τη Βυζαντινή Επισκοπή Πέτρας, που διασώζει όνομα αρχαίας πόλης Πέτρας (έλεγε τα στενά Πέτρας ή Αγίου Δημητρίου σήμερα) από την τεράστια Πέτρα που υψώνεται πάνω από τη Μονή στο στενό. Η επισκοπή περιλάμβανε στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και το πολυάνθρωπο Λιβάδι (Βλαχολίβαδο) όπου έδρευε ο Επίσκοπος, ως την κατάργηση της Επισκοπής¹ το 1896 από την αρμόδια Σύνοδο του Πατριαρχείου Κων/πόλεως. Τα χωριά που ανήκαν στην Επισκοπή μοιράστηκαν, άλλα όπως Λιβάδι- Κοκκινοπλό, Πύθιο-Σέλος και Άγιος Δημήτριος και Μονή Σπαρμού στην Μητρόπολη Ελασσόνας. Τα άλλα της Πιερίας στην Επισκοπή Κίτρος γιατί η Κατερίνη ήταν τουρκοχώρι, νυν

Π. Λάλος, Νοέμ. 2025. Η χρονολογία (1154) με κεραμίδες, πάνω από την είσοδο ναού Μονή Πέτρας

Π. Λάλος, το 2025. Εξωτερικά, από νότια η είσοδος Μονής Πέτρας. Λόγω λειτουργίας Ψυχιατρείου στη Μονή τα παράθυρα έχουν σιδεριές.

Η ανατολική όψη του ναού με την πρόθεση, με εντοιχισμένα παλαιοχριστιανικά ανάγλυφα

Η σπάνια ανάγλυφη εικόνα του Αγίου Δημητρίου, υπάρχει εντός του ναού Μονής Πέτρας

Ανάγλυφα αρχαία στον τοίχο του ναού.

Σπασμένο διακοσμητικό ανάγλυφο, στο ναό.

Εντοιχισμένο στο ναό αρχαίο επιτύμβιο ανάγλυφο, ματιοφόρος άνδρας κι ένα παιδί.

Νοέμ. του 2025. Εξωτερικό η Μονή Πέτρας, είσοδος

Μητρόπολη Κίτρους και Κατερίνης. Αυτό έγινε με Συνοδικό τόμο από το Πατριαρχείο Κων/πόλεως, μαζί με την κατάργηση της Μητροπόλεως Δεσκάτης. Στις εξεγέρσεις Ολύμπου και Μακεδονίας ως το 1878, η Μονή κι ο Λιβαδιώτης Επίσκοπος Πέτρας Αγαθάγγελος (1854-1870) [βλ. Π.Λάλος, ό.π. σ.311-312] έπαιξε σημαντικό ρόλο.

ΠΗΓΕΣ:

1. Παύλος Λάλος, Η περιοχή της Ελασσόνας (Περραιβία) κατά την Τουρκοκρατία 1423-1912, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΦΑΟΣ 2021, σ.77.
- 2. Καζταρίδη Ι. Φ., «Η Πιερία των περιηγητών και των γεωγράφων», σελ. 192.
3. Η Μηλιά στη διαδρομή των αιώνων, πρακτικά Συνεδρίου του Μορφωτικού και Πολιτιστικού Συλλόγου Κάτω Μηλιάς "Οι Λαζαίοι", 7-8 Απριλίου 2001, εκδ. ΜΑΤΙ.
4. ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, λήμμα Η Μονή Πέτρας- Πέτρα Ολύμπου (Λόκοβη) οικισμός.

ΕΝΑ ΠΩΛΗΤΗΡΙΟ ΗΜΙΟΝΟΥ ΤΗΣ ΠΑΛΙΟΚΑΡΥΑΣ (21.9.1925)

Πριν από λίγους μήνες, ο πανοσιολογιώτατος π. Βασίλειος Σπαρμιώτης, με την άδεια του σεβασμιωτάστου μητροπολίτη της Ελασσόνας κ. Χαρίτωνα, μας παραχώρησε φωτοαντίγραφα πολλών εγγράφων του αρχείου της Ολυμπιώτισσας. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται και μερικά έγγραφα της Μονής Παλιοκαρυάς, όπως αυτό το περιεχόμενο του οποίου θα παρουσιάσω στο άρθρο που ακολουθεί.

Πρόκειται για την πώληση ενός ημίονου (μουλαριού), τον Σεπτέμβριο του 1925, όταν ηγούμενος της Παλιοκαρυάς ήταν ο ιερομόναχος Γρηγόριος Παπαϊωάννου. Τον ημίονο αγόρασε προς 4.939,20 δραχμές ο Κρανιώτης Ευθύμιος Λιάπης.

Ο ημίονος είχε ηλικία 12 ετών, είχε ανάστημα μέτριο και χρώμα μούρκο, δηλαδή σκοτεινό. Η πώλησή του έγινε με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό, στον οποίο τελευταίος πλειοδότης υπήρξε ο Ευθύμιος Λιάπης. Το αποτέλεσμα της δημοπρασίας ενέκρινε το Γενικό Εκκλησιαστικό Ταμείο και μετά από αυτό συντάχθηκε το σχετικό πωλητήριο συμβόλαιο. Στη σύνταξη του συμβολαίου παραβρέθηκαν ως μάρτυρες οι Κρανιώτες Ιωάννης Φ. Φακής, εμπορομεσίτης, και Νικόλαος Ευ. Παπατζέλος, γεωργός.

Ο πωλητής ηγούμενος μεταβίβασε την κυριότητα του ημίονου στον Ευθύμιο Λιάπη και παραιτήθηκε από το δικαίωμα υποβολής αγωγής λόγω υπερόγκου βλάβης, δηλαδή από το δικαίωμα να ακυρώσει δικαστικώς την πώληση αυτή στην περίπτωση που θα εμφανισθεί κάποιος ο οποίος θα προσφέρει μεγαλύτερο χρηματικό ποσό από αυτό της δημοπρασίας.

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ Αριθμός 8.639 Αγοραπωλησία Δραχμών 4.939 και 20/όο Έν Έλασσώνι και έν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου, κειμένῳ έν τῷ παρά τήν αγοράν μαγαζείῳ τοῦ Γεωργίου Πάκα, σήμερον τήν εἰκοστήν πρώτην τοῦ μηνός Σεπτεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ έννεακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους, ἡμέραν Δευτέραν, ένῶπιον ἐμοῦ τοῦ συμβολαιογράφου Ἐλασσῶνος Περικλέως Γαρδίκη, κατοίκου καί ἐδρεύοντος ένταῦθα, παρουσίᾳ καί τῶν κάτωθι προσεπιγραφομένων μαρτύρων, γνωστῶν μοι ένηλίκων πολιτῶν Ἑλλήνων καί μή ἐξαιρουμένων τῶν Ἰωάννου Φωτίου Φακῆ ἐμπορομεσίτου καί Νικολάου Εὐαγγέλου Παπατζέλου γεωργοῦ, κατοίκων ἀμφοτέρων

του **Κώστα Σπανού**
συγγραφέα εκδότη,
του περιοδικού
«Θεσσαλικό

Κρανιάς, ἐνεφανίσθησαν οἱ ἐπίσης γνωστοί εἰς ἐμέ καί τούς μάρτυρας καί ἄσχετοι πάσης [-] καί αὐτάς συγγενείας ἐξαιρέσως, ἀφενός μέν ὁ Γρηγόριος Παπαϊωάννου, ιερομόναχος καί ἡγούμενος τῆς έν ἐπαρχία Ἐλασσῶνος κειμένης ἱερᾶς Μονῆς Παλιοκαρυᾶς, ἐκπροσωπῶν έν προκειμένῳ τήν μονήν ταύτην, καί ἀφετέρου ὁ Εὐθύμιος Ἀθανασίου Λιάπης, ἐμπορομεσίτης, κάτοικος Κρανιάς, καί ἐξεῆθησαν συνομολογήσαντες τά ἐξῆς: Ὅτι ὁ πρώτος τούτων Γρηγ. Παπαϊωάννου ἐδήλωσε καί μετεβίβασε κατά κατοχήν καί κυριότητα καί παρέδωκε πρὸς τόν δεύτερον Εὐθύμιον Λιάπην, ἀναδειχθέντα τελευταῖον πλειοδότην κατά τήν γενομένην σχετικήν πλειοδοτικήν δημοπρασίαν, νομίμως ἐγκριθεῖσαν ὑπό τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ

Ταμείου τῆς ἐγκριτικῆς Διαταγῆς του ὑπ' ἀριθμόν 6037 ἐ.ἔ. προσαρτημένης ὡδε έν ἀντιγράφῳ, ἕναν ἡμίονον, ἡλικίας ἐτῶν δώδεκα, ἀναστήματος μετρίου καί χρώματος μούρκου, ἀντί τιμῆ//ματος δραχμῶν τεσσάρων χιλιάδων έννεακοσίων τριάκοντα έννέα καί λεπτῶν 20 (4.939,20) τάς ὁποίας ἀπάσας ὁ πωλητής, ὑπό τήν ιδιότητά του ἐπληρώθη καί ἔλαβε παρά τοῦ ἀγοραστοῦ προηγουμένως τῆς συντάξεως

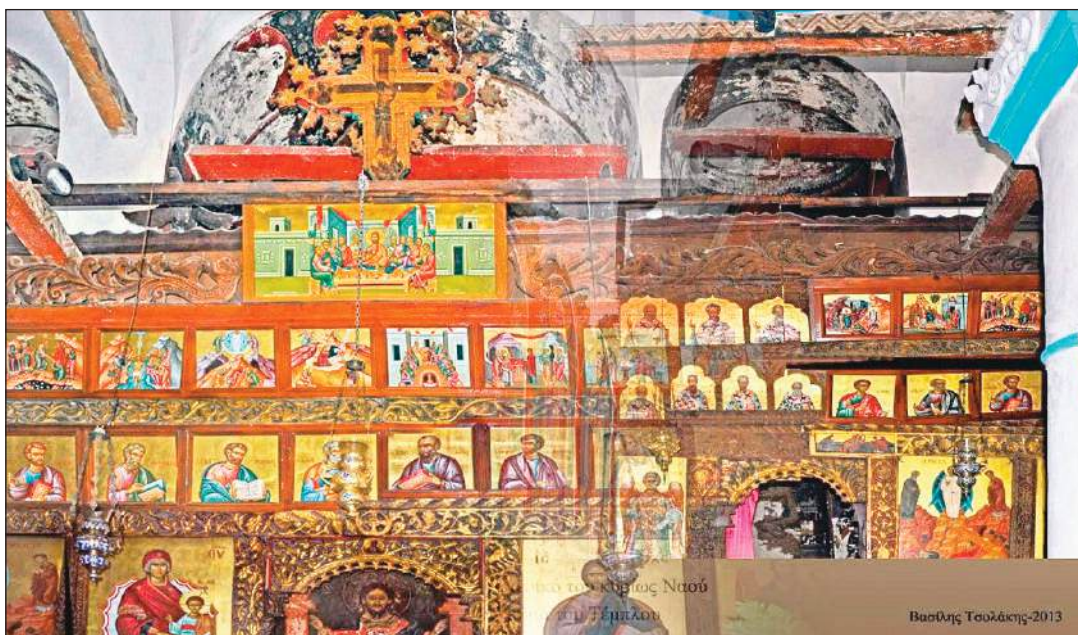
τοῦ παρόντος καί ἐκτός τοῦ γραφείου μου, κατά τήν ένῶπιόν μου καί τῶν μαρτύρων ὁμολογίαν του. Καί οὕτω, ὁ μέν πωλητής ἀποξενοῦται παντός έν γένει δικαιώματός του κατοχῆς καί κυριότητος ἐπί τοῦ έν λόγω ἡμίονου, παραιτούμενος καί τῆς περί υπερόγκου βλάβης ἀγωγῆς του, ὁ δέ ἀγοραστής Εὐθ. Λιάπης ἀποκα-

θίσταται τέλειος κύριος καί κάτοχος αὐτοῦ, δυνάμενος τοῦ λοιποῦ νά διακατέχη καί διαθέτη τοῦτον κατά βούλησιν καί καταβαλῶν τά τίμημα, ὡς προεξετέθη, ἀποδέχεται τήν προκειμένην ἀγοράν.

Εἰσεπράχθησαν διά τέλη καί δικαίωματα τοῦ παρόντος, δραχμαί ἑκατόν τεσσαράκοντα τέσσαρες. Ταῦτα συνμολόγησαν καί συναπεδέξαντο οἱ συμβαλλόμενοι καί εἰς πίστῳσιν συνετάγη τό παρόν, ὄπερ ἀναγνωσθέν εὐκρινῶς καί μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον πάντων καί βεβαιωθέν ὑπογράφεται παρ' ὄλων καί ἐμοῦ νομίμως ὡς ἔπεται.

Οἱ Μάρτυρες Οἱ Συμβαλλόμενοι Ι. Φακῆς Γ. Παπαϊωάννου Νικόλαος Παπατζέλος Λιαπῆς Εὐθύμιος Ὁ Συμβολαιογράφος Περ. Γαρδίκης Ἀκριβές ἀντίγραφον Ἐλασσώνι αὐθημερόν

Ἁ Συμβολαιογράφος Ἐλασσῶνος (τ.σ.υ)

«Γυναικοκτονία: Η ακραία μορφή ενός πολιτισμού σε υποχώρηση

Μια επιστημονική σύνοψη της ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ της Μαρίας Γκασούκα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο»

Στις 19 Νοεμβρίου 2019, στις Βρυξέλλες, έλαβε χώρα μια καθοριστική εκδήλωση για τα έμφυλα δικαιώματα στην Ευρώπη. Με τίτλο «Οι εκρηκτικές διαστάσεις της βίας κατά των γυναικών και ειδικά των γυναικοκτονιών απαιτούν άμεση δράση», η πρωτοβουλία της ευρωβουλευτήριας Έλενας Κουντουρά έφερε στο επίκεντρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου την ανάγκη για συντονισμένη δράση κατά της έμφυλης βίας.

Σε αυτή την ιστορική συγκυρία, η Καθηγήτριά μου στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μαρία Γκασούκα, ανέλαβε να θέσει το θεωρητικό και επιστημονικό πλαίσιο της συζήτησης.

Με την παρουσίασή της «Ο πολιτισμός σε υποχώρηση: Οι Θηλυκτονίες και οι Γυναικοκτονίες», η οποία ήταν αφιερωμένη στην ιερή μνήμη της φοιτήτριάς μας Ελένης Τοπαλούδη, η Καθηγήτρια Γκασούκα δεν έκανε απλώς μια ακαδημαϊκή διάλεξη· έθεσε το θεωρητικό πλαίσιο για όλο το φάσμα των ακραίων μορφών βίας, και ανέλυσε χαρακτηριστικές περιπτώσεις στην Ελλάδα και την Ευρώπη και κατέθεσε μια πολιτική πρόταση για την επιβίωση του πολιτισμού μας.

Ως διδακτόρισσά της, παρουσιάζω παρακάτω την επιτομή των κομβικών σημείων της παρέμβασής της, η οποία παραμένει δραματικά επίκαιρη.

Λίγα λόγια για τη συγγραφέα

Η Μαρία Γκασούκα είναι Ομότιμη Καθηγήτρια Λαογραφίας και Φύλου του Πανεπιστημίου Αιγαίου, πρώην Αντιπρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) και Διευθύντρια του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης. Θεωρείται μια από τις εμβληματικότερες φυσιογνωμίες του σύγχρονου ελληνικού φεμινισμού, έχοντας συγγράψει 25 βιβλία και πλήθος επιστημονικών άρθρων που έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες.

Το έργο της γεφυρώνει μοναδικά την ακαδημαϊκή γνώση με την πολιτική πράξη: υπήρξε η συντάκτρια του «Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2007-2013» της Κύπρου, καθώς και των «Οδηγών Χρήσης μη Σεξιστικής Γλώσσας στα Δημόσια Έγγραφα» Ελλάδας και Κύπρου. Ως Πρόεδρος της ομάδας εργασίας του Υπουργείου Εσωτερικών για το Σχέδιο Νόμου για την Ουσιαστική Ισότητα και εξωτερική συνεργάτρια του EIGE, η συμβολή της στη διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου για το φύλο είναι καθοριστική. Σήμερα, παραμένει στην πρώτη γραμμή ως Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής του Παρατηρητήριου Ισότητας Κύπρου και μέλος της Πρωτοβουλίας κατά των Γυναικοκτονιών.

Η δράση της γεφυρώνει με μοναδικό τρόπο την ακαδημαϊκή γνώση με το πεδίο των κοινωνικών διεκδικήσεων, καθιστώντας την μια φωνή-σταθμό για τα γυναικεία δικαιώματα στην Ελλάδα.

1. Εννοιολογική Οριοθέτηση: Γυναικοκτονία και Θηλυκτονία

Στην ανάλυσή της, η Καθηγήτρια προσδιορίζει τη γυναικοκτονία (femicide) ως την πλέον ακραία μορφή έμφυλης βίας. Το κεντρικό κίνητρο αυτής της πράξης είναι το ίδιο το φύλο του θύματος, αλλά και η τιμωρητική διάθεση απέναντι στην άρνηση της γυναίκας να συμμορφωθεί με τα πατριαρχικά

της Δρ Ευαγγελία Ράπτου

φιλόλογου, θεολόγου μεταδιδακτορικής ερευνήτριας Πανεπιστήμιο Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ.

προτάγματα της υποταγής. Πρόκειται για ένα έγκλημα σεξιστικό, που πηγάζει από τον μισογυνισμό και την επιθυμία κυριαρχίας επί των θηλυκοτήτων.

Παράλληλα, εισάγει τον όρο θηλυκτονία, προκειμένου να συμπεριλάβει τη σκόπιμη θανάτωση θηλυκών βρεφών ή εμβρύων, φαινόμενο που υποδηλώνει μια βαθιά ριζωμένη μεροληψία υπέρ των αγοριών. Η γυναικοκτονία, κατά την Γκασούκα, δεν περιορίζεται μόνο στη φυσική εξόντωση από σύντροφο, αλλά εκτείνεται από τα βασανιστήρια και τους φόνους «τιμής» μέχρι τις δολοφονίες μελών της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας και τις εγκληματικές πρακτικές που σχετίζονται με την προίκα ή τις ένοπλες συγκρούσεις.

2. Η Ιστορική Διαδρομή και η Πολιτική του Όρου

Ένα από τα κομβικά σημεία της παρουσίασής της είναι η αποδόμηση της άποψης ότι ο όρος «γυναικοκτονία» είναι ένας σύγχρονος νεολογισμός. Η Καθηγήτρια υπενθυμίζει ότι ο όρος καταγράφηκε

στην Αγγλία ήδη από το 1801 και περιλήφθηκε σε νομικά λεξικά το 1848. Η σύγχρονη επανεμφάνισή του τη δεκαετία του '70 από φεμινίστριες νομικούς είχε ως στόχο να φωτίσει την πολιτική διάσταση αυτών των δολοφονιών.

Στην Ελλάδα, παρατηρείται μια έντονη αντίσταση στην υιοθέτηση του όρου στον επίσημο νομικό και δημόσιο λόγο. Προτιμώνται περιγραφές όπως «έγκλημα πάθους» ή «θύμα ζήλειας», όροι που θεωρούνται λιγότερο «ενοχλητικοί» για το πατριαρχικό κατεστημένο. Η Γκασούκα τονίζει ότι ο όρος είναι στην πραγματικότητα μια πολιτική ατζέντα που επιδιώκει μια ριζική πολιτισμική αλλαγή, η οποία δεν θα ανέχεται πλέον την έμφυλη ανισότητα.

3. Έμμεσες Γυναικοκτονίες και Ιστορική «Αορατότητα»

Η ανάλυση επεκτείνεται και στις έμμεσες γυναικοκτονίες, δηλαδή σε πρακτικές που οδηγούν στον θάνατο μέσω της κοινωνικής αμέλειας ή του ελέγχου (αστία, έλλειψη ιατρικής περίθαλψης, ποινικοποίηση των εκτρώσεων, ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων). Η Καθηγήτρια συνδέει το φαινόμενο με το ιστορικό παρελθόν, αναφέροντας την «εποχή της πυράς» στην Ευρώπη. Η μαζική θανάτωση γυναικών με την κατηγορία της μάγισσας περιγράφεται ως μια πραγματική θηλυκή γενοκτονία, η οποία παραμένει προκλητικά απύσχα από την επίσημη διδακτέα ιστορική ύλη.

4. Η Θεωρία του «Ιδιόκτητου Θηλυκού»

Η πλέον διαδεδομένη μορφή γυναικοκτονίας είναι αυτή που διαπράττεται από σύντροφο ή σύζυγο, αποτελώντας παγκοσμίως τουλάχιστον το 35% των δολοφονιών γυναικών. Η Γκασούκα εξηγεί ότι αυτοί οι φόνοι δεν είναι μεμονωμένα περιστατικά, αλλά η κατάληξη μιας κλιμακούμενης βίας (βιασμοί, κακοποίηση, παρενόχληση). Το κίνητρο εντοπίζεται στην ανάγκη ελέγχου και στην αντίληψη της γυναίκας ως ιδιοκτησίας, μια θεωρία που αναπαράγει τις δομές της πατριαρχίας.

5. Διαθεματικότητα: Σεξισμός, Ρατσισμός και Κοινωνική Τάξη

Ως επιστήμονας που εστιάζει στη διαθεματικότητα, η Καθηγήτρια αναδεικνύει πώς το φύλο διαπλέκεται με τη φυλή (Συνέχεια στη σελίδα 7)

«Το σχοινί της καμπάνας»

Υπάρχουν στιγμές που κοιτάζεις γύρω σου και νιώθεις πως κάτι από την ψυχή ενός λαού έχει κουραστεί. Σαν να χάθηκε εκείνη η παλιά περηφάνια, εκείνη η σιωπηλή αποφασιστικότητα που κάποτε έκανε τους ανθρώπους να στέκονται όρθιοι, ακόμη κι όταν όλα γύρω τους έμοιαζαν χαμένα.

Σήμερα, μπροστά στον κίνδυνο, η πρώτη εικόνα μοιάζει διαφορετική: άνθρωποι να τρέχουν βιαστικά στα πρατήρια καυσίμων και στα ράφια των τροφίμων, λες και η σωτηρία μπορεί να χωρέσει σε μια γεμάτη δεξαμενή ή σε ένα καρτόσι σούπερ μάρκετ. Σαν να έμαθε ο κόσμος να προστατεύει πρώτα το σπίτι του, το τραπέζι του, το αύριο των παιδιών του, και να αφήνει τα μεγάλα όνειρα λίγο πιο πίσω.

Κι όμως, κάπου βαθιά, μένει μια σταγόνα αισιοδοξίας. Μικρή, σχεδόν ανεξήγητη. Σαν να ξέρεις χωρίς να μπορείς να το αποδείξεις ότι αυτός ο λαός δεν έμαθε ποτέ πραγματικά να ζει σκυφτός. Ότι κάτω από τη σκόνη των καιρών υπάρχει ακόμη εκείνη η απρόβλεπτη σπίθα που κάποτε μπορεί ν' αλλάξει τα πάντα μέσα σε μια στιγμή. Ίσως, γιατί κουβαλάμε κάτι που δεν φαίνεται εύκολα. Κάτι που δε γράφτηκε σε βιβλία, ούτε διδάχθηκε σε σχολές. Μας το έμαθαν άλλοι δάσκαλοι.

του Χρήστου
Ζιάκου
Οδοντιάτρου

Οι φτωχοί και συχνά αγράμματοι γονείς μας. Άνθρωποι που δεν μιλούσαν για ιδεολογίες αλλά για αξιοπρέπεια. Που δεν ήξεραν μεγάλα λόγια, αλλά ήξεραν να στέκονται όρθιοι. Μας έμαθαν πως η τιμή δεν αγοράζεται, πως το ψωμί έχει μεγαλύτερη αξία όταν είναι τίμιο, πως ο άνθρωπος πρέπει να κοιτάζει τον άλλον στα μάτια.

Εκείνοι ίσως να μην κατάλαβαν ποτέ πόσο μεγάλες ήταν οι αρχές που μας άφησαν. Για αυτούς ήταν απλώς ο τρόπος να ζουν.

Κι όμως, αυτές οι απλές αρχές μοιάζουν σήμερα με μια παλιά καμπάνα που στέκει σιωπηλή πάνω από τον τόπο. Μπορεί για καιρό να μην

ακούγεται. Μπορεί να νομίζει κανείς ότι ξεχάστηκε μέσα στον θόρυβο της εποχής. Αλλά το σχοινί της δεν το κρατά ο άνεμος. Το κρατούν εκείνοι. Οι πατεράδες και οι μανάδες που έζησαν με λίγα κι έμαθαν στα παιδιά τους να μην μικραίνουν. Οι άνθρωποι που έφυγαν χωρίς θόρυβο αλλά άφησαν πίσω τους μια πυξίδα. Και ίσως γι' αυτό υπάρχει ακόμη εκείνη η σταγόνα αισιοδοξίας.

Γιατί, όπως λένε οι στίχοι του Γιάννη Ρίτσου («Σώπα, όπου να 'ναι θα σημάνουν οι καμπάνες...»), οι νεκροί κάτω από το χώμα κρατούν το σχοινί της καμπάνας. Και κάποτε – όταν έρθει η ώρα – θα την τραβήξουν.

«Γυναικοκτονία: Η ακραία μορφή ενός πολιτισμού σε υποχώρηση»

(Συνέχεια από τη σελίδα 6)

και την κοινωνική τάξη. Αναφέρει χαρακτηριστικά τις δολοφονίες μεταναστριών οικιακών βοηθών στην Κύπρο, όπου οι καταγγελίες εξαφάνισης αρχειοθετήθηκαν χωρίς έρευνα. Εδώ, ο σεξισμός συναντά τον ρατσισμό, επηρεάζοντας τον τρόπο που αντιδρά η αστυνομία, τα ΜΜΕ και η δικαιοσύνη.

Στην ίδια κατηγορία εντάσσονται οι λεσβιοφονίες, οι οποίες συχνά συνοδεύονται από τον «διορθωτικό βιασμό». Στόχος του δράστη είναι η βίαιη επαναφορά της γυναίκας στους πατριαρχικούς κανόνες ετεροφυλοφιλίας. Επίσης, καταγγέλλεται η χρήση ουδέτερων όρων από τα ΜΜΕ στις περιπτώσεις κατά συρροή δολοφονιών, γεγονός που αποσυνδέει το έγκλημα από τον βαθύ μισογυνισμό του δράστη.

6. Η Ευθύνη των Θεσμών και των ΜΜΕ

Η κριτική της Μαρίας Γκασούκα απέναντι στα νομικά συστήματα είναι καταλυτική. Επισημαίνει ότι οι δράστες συχνά αντιμετωπίζονται με επιείκεια, καθώς υιοθετείται η λογική ότι το θύμα «προκάλεσε» την πράξη με τη συμπεριφορά ή το ντύσιμό της.

Τα ΜΜΕ, από την πλευρά τους, συχνά εξανθρωπίζουν τον δολοφόνο (παρουσιάζοντάς τον ως «καλό αξιωματικό» ή «πολυσύνθετο χαρακτήρα») και υποβαθμίζουν το θύμα.

Αντίστροφα, το νομικό σύστημα σπάνια αναγνωρίζει την άμυνα σε γυναίκες που σκοτώνουν τους κακοποιητές τους. Αυτό αναδεικνύει την αποτυχία του κράτους να προστατέψει τον μισό του πληθυσμό, μετατρέποντας τη δικαιοσύνη σε μηχανισμό επικύρωσης της πατριαρχικής ηθικής.

7. Διεθνή Δεδομένα και η Ανάγκη για Δράση

Παραθέτοντας στοιχεία του ΟΗΕ και της Eurostat, η Καθηγήτρια καταρρίπτει τον μύθο ότι η γυναικοκτονία είναι πρόβλημα μόνο του «μη πολιτισμένου» κόσμου. Το φαινόμενο ανθεί στην Ευρώπη, με τους αριθμούς να είναι αποκαλυπτικοί. Παρά τις κινητοποιήσεις, κυρίως στη Λατινική Αμερική, παραμένει ένα σοβαρό έλλειμμα ερευνητικών δεδομένων και πολιτικής βούλησης για την αναγνώριση αυτών των φόνων ως εγκλημάτων μίσους.

Επίλογος: Το Αίτημα για μια Πολιτισμική Αλλαγή

Συμπερασματικά, η Μαρία Γκασούκα τονίζει ότι η διαφοροποίηση της γυναικοκτονίας από την απλή ανθρωποκτονία έγκειται ακριβώς στο κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο και στη σχέση θύματος-θύτη. Η αναγνώριση του όρου «γυναικοκτονία» στο νομικό πλαίσιο (όπως ήδη συμβαίνει στο Μεξικό) και η χρήση εργαλείων όπως η «Κλίμακα Αξιολόγησης Κινδύνου» είναι βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση. Η πρωτοβουλία του Ευρωκοινοβουλίου να θέσει το ζήτημα στο επίκεντρο είναι ζωτικής σημασίας. Η μάχη κατά της γυναικοκτονίας δεν είναι μόνο νομική, αλλά βαθιά πολιτισμική: είναι ο αγώνας για έναν κόσμο όπου η έμφυλη ταυτότητα δεν θα αποτελεί πλέον αιτία θανάτου.

Η ομιλία της στο Ευρωκοινοβούλιο δεν ήταν απλώς μια ακαδημαϊκή παρουσίαση, αλλά μια κραυγή για τη διαφύλαξη του πολιτισμού μας, που φαίνεται να υποχωρεί μπροστά στη βαρβαρότητα της έμφυλης βίας. Ως διδακτόρισσά της, θεωρώ ότι το έργο της αποτελεί τον οδικό χάρτη για μια κοινωνία πραγματικής ισότητας, όπου καμία άλλη «Ελένη» δεν θα θυσιαστεί στον βωμό της πατριαρχικής κυριαρχίας.

Μύθοι, Τεχνητή Νοημοσύνη και Αθανασία

Στην ανθρώπινη ιστορία, οι μύθοι συνυπάρχουν πολλές φορές με την ιστορική πραγματικότητα. Το ένα τροφοδοτεί το άλλο. Και τα δύο είναι αλληλοσυμπληρούμενα στοιχεία και εκ των πραγμάτων αναγκαία μεταξύ τους. Θα ήταν ερευνητικό λάθος, αν προσπαθούσαμε να ξεκόψουμε το ένα από το άλλο, ταυτίζοντας τον μύθο με το ψέμα και την ιστορία με την αλήθεια.

Ήδη από τα πανάρχαια χρόνια η ιστορία συναντήθηκε με τους αρχέγονους μύθους. Πολλοί δε εξ αυτών συγκλίνουν στην ύβρη την οποία επιφέρει η γνώση στον άνθρωπο, ακολουθούμενη από τη νέμεση και την τίσση των Θεών ή της φύσης. Δια της γνώσης, σύμφωνα με τους μύθους, ο άνθρωπος γνώρισε τον θάνατο, τον πόνο, την ασθένεια και τα γηρατεία. Δια της γνώσης, επίσης, απομακρύνθηκε από τους Θεούς και τη φύση ακολουθώντας τον δικό του δρόμο της γνώσης η οποία θεοποιεί, αλλά και δαιμονοποιεί, «το καλό και του κακό».

Στην Παλαιά Διαθήκη ειδικότερα, ο άνθρωπος προσωποποιούμενος από τον Αδάμ και την Εύα, δοκιμάζει τον καρπό από «το δέντρο της γνώσης του καλού και κακού» σπάζοντας τα όρια που του έθεσε ο Θεός και έτσι απομακρύνεται από τον Παράδεισο, με άμεση συνέπεια τη γνώση του θανάτου, του πόνου και του κάματος που επιφέρει η καλλιέργεια της γης.

Ο αρχέγονος μύθος της Παλαιάς Διαθήκης και η Αγροτική Επανάσταση φαίνεται, κατά τη γνώμη μας, να αλληλοτροφοδοτούνται. Ο άνθρωπος δια της πρώτης μεγάλης Επανάστασης στην ιστορία του γίνεται από καρποσυλλέκτης καλλιεργητής της γης.

Στη συνέχεια, ακολούθησαν και άλλες επαναστάσεις μέχρι να φτάσουμε σήμερα στην Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση (Industry 4.0), την Ψηφιακή Επανάσταση και λίγο πριν την έναρξη της Πέμπτης (Industry 5.0). Έτσι, με την πρώτη επανάσταση εισήλθε στην ιστορία το κακό, ενώ, με όλες τις επόμενες, έως και ειδικά την ψηφιακή, ο άνθρωπος προσπαθεί εμμέσως ή αμέσως πλέον να γίνει αθάνατος. Καίτοι οι αρχέγονοι μύθοι προσπάθησαν πρωταρχικώς να προσεγγίσουν την αιτία του θανάτου και του κακού εν γένει, οι σύγχρονοι επιστημονικοί μύθοι απεργάζονται την αθανασία.

Αυτή την αρχέγονη δίψα του ανθρώπου για αθανασία και αιωνιότητα έρχονται να θεραπεύσουν τα σύγχρονα μυθοπλαστικά, αναφορικά με την αθανασία, κινήματα του ψηφιακού υπερανθρωπισμού και του τεχνικού ή του κριτικού μετανθρωπισμού. Ο ψηφιακός υπερανθρωπισμός (digital transhumanism) πρεσβεύει την αναβάθμιση της ανθρώπινης συνθήκης μέσω της γενετικής μηχανικής, της ρομποτικής, της πληροφορικής και της νανοτεχνολογίας. Για τους θιασώτες του, ο θάνατος, ο πόνος, τα γηρατεία και η ασθένεια αποτελούν τεχνικά προβλήματα τα οποία δύναται να εξαλείψει η επιστήμη ως ξένα στοιχεία και μη εναρμονιζόμενα με την ανθρωπότητα.

Από την άλλη, ο τεχνικός μετανθρωπισμός (technical

του **Χρήστου
Γκουβέλα**
PhD Συστηματικής
Θεολογίας
MSc in Bioethics

posthumanism) επιθυμεί τη μετεξέλιξη του ανθρώπου από τη βιολογική ανθρωπότητά του στην αμιγώς τεχνική. Κατά τον τεχνικό μετανθρωπισμό, ο άνθρωπος είναι ένα ενδιάμεσο στάδιο στην εξέλιξη του έως να κατορθώσει να γίνει μηχανή και να εκπληρώσει έτσι την αποστολή του για αθανασία, αιωνιότητα και εποικισμό του διαστήματος. Ο δε κριτικός μετανθρωπισμός (critical posthumanism) δεν εστιάζει μόνο στον άνθρωπο, αλλά βλέπει ολιστικά τόσο τον ίδιο τον άνθρωπο όσο και τη φύση ως ανάγκη για μετεξέλιξη πέρα από διχαστικούς διϊσμούς, όπως σώμα/ψυχή, άνθρωπος/φύση ή ύλη/πνεύμα.

Κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών των κινήματων είναι η επίκληση στην ανθρώπινη αυτονομία. Ειδικότερα δε ο θάνατος συνιστά για αυτά προσβολή της ανθρώπινης ελευθερίας και προσωπικότητας, απόρροια ίσως και της χριστιανικής διδασκαλίας.

Στον αντίποδα κείται ο **ψηφιακός ανθρωπισμός** (digital humanism) ο οποίος υποστηρίζει τη χρήση της ψηφιακής, βιοεπιστημονικής και μηχανικής γνώσης για την ανθρώπινη ευδαιμονία με κέντρο πάντα τον άνθρωπο, την ανθρωπότητα και την ανθρωπότητά του.

Στο ίδιο μήκος κύματος εν γένει βρίσκεται και η ορθόδοξη θεολογία η οποία δεν θεωρεί τη σύγχρονη επιστήμη και γνώση a priori κακή. Αντίθετα, όταν αυτή υπερασπίζει τον άνθρωπο και τη φύση τότε δικαιολογεί αυτό για το οποίο υπάρχει. Κατά τη γνώμη μας, η προσπάθεια εξάλειψης του θανάτου με τεχνικά μέσα είναι εξ ορισμού ουτοπική. Ωστόσο, φανερώνει την ανθρώπινη οίηση (άμετρος συγκεκαλυμμένος φόβος του θανάτου) πως με τη δύναμη της επιστήμης μπορεί να λυθεί ακόμη και αυτό το πρόβλημα του θανάτου. Ακόμη όμως και να γινόταν αυτό, τότε ο άνθρωπος θα δημιουργούσε την οντολογική του φυλακή καταργώντας μια για πάντα την ελευθερία του προσώπου του.

Εν τέλει, το διακύβευμα δεν (θα πρέπει να) είναι η αθανασία και η αιωνιότητα, αλλά η ελευθερία. Η ζωή είναι συνυφασμένη οντολογικά με τον θάνατο, αφού αίτιος τόσο της ύπαρξης όσο και της ανυπαρξίας είναι ο ίδιος ο Θεός (Μάξιμος Ομολογητής).

Χωρίς αυτή την οντολογική σύζευξη και ταυτόχρονη διάζευξη, δεν δύναται να υπάρξει ούτε η ελευθερία. Καταργώντας τεχνικά τον θάνατο, καταργείται και η ίδια η ζωή.

Άλλωστε, ποια η αξία της ζωής αν δεν μπορεί ο άνθρωπος να τη θυσιάσει αγαπητικά και ελεύθερα και να μετέχει της θυσιαστικής αθανασίας και αιωνιότητας του Θεού και των άλλων ανθρώπων εντός του Μη Όντος; Χωρίς τον θάνατο πώς είναι δυνατόν να πονάς, να χαιρέσαι, να συμπονάς και να αγαπάς έως θανάτου; Αλλά και χωρίς τον θάνατο και τη φθορά πώς δύναται να υπάρξει πρόοδος; Προηγείται, μάλλον, η ελευθερία και έπεται η αθανασία και η αιωνιότητα. Η ελευθερία που σφυρηλατείται διαρκώς από την ανάγκη, το απρόσμενο και την απροσδιοριστία.

Η ΜΟΝΑΞΙΑ ΑΝΘΙΣΕ

Ο κυρ Ανέστης κάθισε στο ντιβάνι, πλάι στο ανοιχτό παράθυρο. Στο χέρι του άχνιζε ακόμη το τσάι, που μόλις έφτιαξε στο μπρίκι. Είχε ζεστάνει το δωμάτιο με το μικρό θερμαντικό του, αλλά ένιωθε μια ψύχρα να τον τυλίγει ολοένα, καθώς σουρούπωνε. Πάλι θα έσβηναν οι φωνές των παιδιών στο πάρκο απέναντι, πάλι θα άδειαζε ο δρόμος από βήματα κι η καμπάνα του εσπερινού θα σταματούσε... μετά από 5 ακριβώς χτύπους. Τους είχε μετρήσει. Μετρούσε και τους ήχους των βημάτων, όταν κάποιος διαβάτης διέσχιζε το πεζοδρόμιο, μπροστά από το παράθυρό του. Πέντε βήματα οι βιαστικοί, οκτώ οι περιπατητές, δέκα οι υπερήλικες συν τον χτύπο των μπαστουινιών. Είχε σχεδόν καταφέρει να ξεχωρίσει τον ήχο των λυπημένων βημάτων από κείνον της χαράς ή της ξενοιασιάς. Των παιδιών του ηχούσαν, ωστόσο, πάντα χαρούμενα, κι αυτό τον παρακινούσε ν' ανοίξει το παράθυρο και να κεράσει καραμελίτσες-ζελεδάκια. Γι' αυτόν τον λόγο, άλλωστε, τις αγόραζε. Ο ίδιος δεν έτρωγε πια γλυκά. Δεν έπρεπε. Είχε, έτσι, μια μόνιμη πίκρα στα χείλη, που συχνά του φαινόταν πως ανάβλυζε κατευθείαν από την καρδιά του.

Ο μοναδικός γιος του, έφυγε κάπου στην Αμερική και κανείς δεν τον είδε ποτέ ξανά στην πόρτα του κυρ Ανέστη. Η κυρά Λένα, η γυναίκα του, είχε πετάξει στον άλλο κόσμο χρόνια τώρα, χτυπημένη από την επάρατη νόσο στα 50 της. Τα βήματα του ζωντανού κόσμου γύρω του, όμως, ήταν ακόμη εκεί...

Πόσο ανάλαφρα ήταν τα βήματα, όταν περνούσαν παιδιά της γειτονιάς, άλλοτε τρεχάτα σε παιχνίδι κι άλλοτε σταθερά, της επιστροφής από το σχολείο.

Άκουγε τα γέλια και τα πειράγματά τους και τότε άνοιγε το παράθυρο να χαιρετίσει με μια λέξη ή ένα νεύμα, με την ελπίδα πως κάποιος θα στέκονταν να πει μια κουβέντα παραπάνω μαζί του. «Καλημέρα, κυρ Ανέστη. Όλα καλά;» Απαντούσε «Όλα καλά, παιδιά μου», ακόμη κι όταν πονούσαν τα γόνατα, ακόμη κι όταν κρύωνε μέσα κι έξω από το κορμί του.

Της μικρής δεκάχρονης γειτονοπούλας του, ωστόσο, ο βηματισμός είχε κάτι το ξεχωριστό. Τη φώναζαν Αλίκη, από το Αλεξάνδρα, και περπατούσε χοροπηδώντας σχεδόν, σαν περδικούλα την άνοιξη. Την αγαπούσε ιδιαίτερα αυτήν την περδικούλα ο κυρ Ανέστης, ίσως, γιατί στεκόταν κάθε τόσο στο παράθυρό του και με έναν έξυπνο και γλυκό τρόπο του ζητούσε να τη φιλέψει κείνα τα ζελεδάκια του. «Καλημέρα, κυρ Ανέστη! Πονάνε τα γόνατά σου σήμερα; Ξέρεις, μου αρέσουν πολύ τα ζελεδάκια».

Αρχές άνοιξης, σούρουπο. Ρούφηξε μια γουλιά από το ζεστό τσάι. Η καμπάνα του εσπερινού δεν ακούστηκε. Ήταν, μάλλον, άρρωστος ο παπα Γιώργης πάλι, σκέφτηκε. Όπου να 'ναι η Αλίκη θα περάσει γυρνώντας από το μάθημα των αγγλικών και θα σταθεί μπρος από το ανοιχτό παράθυρό του. Έβαλε σε μια κουπίτσα μερικά ζελεδάκια και συνέχισε να ρουφάει το τσάι του, αργά για να δικαιολογήσει την αναμονή του. Με το πέρασμα της ώρας η ζέστη άρχισε να δραπετεύει από το ανοιχτό παράθυρο κι όμως εκείνος επέμεινε να το κρατά ανοιχτό. Μόνο για την Αλεξάνδρα, την περδικούλα του.

Τα βήματά της δεν ακούστηκαν... βράδιασε... έκλεισε

της **Κορίνας Πάντου**

ποιήτριας, θεατρικής συγγραφέως

το παράθυρο. Κείνη η πίκρα στα χείλη έγινε μια σκέψη φευγαλέα σαν σκιά: «Με ξέχασε... έχει γονείς, φίλους... μεγάλωσε... ε, φυσικά, δε θα τρώει πάντα ζελεδάκια». Σχεδόν αποφάσισε να μην ξανανοίξει το παράθυρό του... Για κανέναν! Τράβηξε και τη βαριά μπλε κουρτίνα. Πόση ώρα έμεινε ακίνητος, σαν ανάπηρος, μέσα στην πολυθρόνα του ούτε που το κατάλαβε... το βλέμμα του πέρασε φευγαλέο απ' το κομοδίνο απέναντι που κουβαλούσε απρόθυμο έναν ξεχασμένο καμβά με μια μισοτελειωμένη ζωγραφιά κι ένα ξεραμένο καβαλέτο. Αύριο θα τα πετούσε, σίγουρα, αυτά τα ξεχασμένα απομεινάρια του. Του ήρθε απρόσκλητη στο νου, κι αυτή φευγαλέα, η μορφή της Λένας του. Σα

να την άκουσε, όπως τότε, να του λέει με τόση σιγουριά «Ανέστη μου, τέλειος πίνακας!» Ήταν ο αυστηρότερος κριτικός τέχνης η Λένα του... Ήταν; Αύριο θα τα πετούσε όλα και δε θα αναρωτιόταν ξανά γι' αυτό ποτέ ξανά!

Το κουδούνι της εξώπορτας τον έβγαλε απότομα από τις σκέψεις του. Δεν ήταν συνηθισμένο να του χτυπούν το κουδούνι... Σκεφτόταν πως του ήταν άχρηστο εδώ και χρόνια, ίσως και να είχε σκουριάσει λίγο. Ευτυχώς, ακούστηκε!

Κινήθηκε με μια περίεργη λαχτάρα προς την πόρτα. Άνοιξε. Η Αλεξάνδρα του στεκόταν εκεί, με ένα σακούλι στα χέρια, χαμογελώντας σαν ήλιος. Φωτίστηκε όλο το δωμάτιο ξαφνικά... «Καλησπέρα, κυρ Ανέστη! Δεν πήγα αγγλικά σήμερα. Έχω τα γενέθλιά μου. Η μαμά μου έφτιαξε πιτάκια και σκέφτηκα να σου φέρω λίγα». Ευτυχώς, δεν πέταξε τα ζελεδάκια.

Της είπε να περάσει μέσα. Την κέρασε όλη την κούπα τα ζελεδάκια και κείνη βάλθηκε να τα φάει όλα για να τον ευχαριστήσει. Στο 6ο ζελεδάκι, το βλέμμα της έπεσε στο κομοδίνο. Σηκώθηκε, πλησίασε, αναποδογύρισε τον καμβά και ξαφνικά σταμάτησε έκπληκτη το μασούλημα... «Ζωγραφίζεις κυρ Ανέστη; Τι ωραία! Τέλειος πίνακας! Θα μου δείξεις; Μου αρέσει πολύ να ζωγραφίζω άνθη». Τότε ανεξέλεγκτα του ξέφυγε από τα χείλη μια αυθόρμητη δήλωση «Κι εμένα...»

Αυτό ήταν! Δεν πέταξε τα απομεινάρια. Αγόρασε φρέσκα χρώματα, καινούργιο καβαλέτο. Σε τρεις μόλις μέρες ο μισοτελειωμένος πίνακας με τα ανοιξιάτικα ζουμπούλια ήταν πανέτοιμος. Η Αλίκη ήρθε να τον καμαρώσει... έφερε και τις σχολικές της μπογιές μαζί. Στάθηκε πολλή ώρα μπροστά στον πίνακα με τα ζουμπούλια, γεμάτη αληθινό θαυμασμό. Κοιτώντας τα μαγεμένα μάτια της Αλίκης ο κυρ Ανέστης πήρε την απόφαση να αγοράσει κι άλλο καμβά, κι άλλα χρώματα, να φτιάξει πολλούς πίνακες με όλα τα άνθη, όπως παλιά... Πώς είχε φυλακιστεί έτσι πίσω απ' το παράθυρο της μοναξιάς του; Πώς αρκέστηκε στα βήματα έξω από το παράθυρο; Πώς επέτρεψε στον εαυτό του να παρηκλήσει μισοτελειωμένο εκείνο το ζωγραφιστό ζουμπούλι της άνοιξης;

Η Αλίκη έστρωσε στο κομοδίνο τις μπογιές της, στάθηκε μπροστά στον πίνακα με τα ζουμπούλια, με ύφος σίγουρου κριτικού, που του θύμιζε τη Λένα του, και ρώτησε: «Πώς ονόμασες τον πίνακά σου, κυρ Ανέστη;» Κι εκείνος, με μια βαθιά ανάσα ελευθερίας στα χείλη κι ένα πικρό, μα σίγουρο, χαμόγελο απάντησε:» Η ΜΟΝΑΞΙΑ ΑΝΘΙΣΕ!

Η άδεια ντουλάπα

Ξύπνησε με την ίδια νευρικήτητα που ξυπνούσε τις τελευταίες μέρες. Απέφυγε τον καφέ πιστεύοντας ότι θα την κάνει χειρότερα. Ήξερε ότι κάτι θα συμβεί, το περίμενε. Όσο κι αν εθελοτυφλούσε, τα πράγματα έδειχναν να πηγαίνουν από το κακό στο χειρότερο. Δεν ήταν μόνο οι ξένες μυρωδιές που κουβαλούσε ο σύζυγος της στο σπίτι, οι ώρες που εμφανιζόταν όλο και λιγότερες, ούτε τα μεγάλα διαστήματα σιωπής που είχαν πέσει πια ανάμεσα τους.

Ίσως και να πίστευε πως θα περάσει, έτσι όπως της είχε μάθει η μάνα της. «Θα κλείνεις τα μάτια και θα περνάει, υπομονή παιδί μου». Αυτό το ήξερε καλά η Γεωργία, έκλεινε τα μάτια, έριχνε το βάρος στα παιδιά, στο σχολείο, στο νοικοκυριό και προσποιούνταν πως τίποτα δε συμβαίνει, πως όλα είναι καλά, μια ευτυχισμένη οικογένεια.

Ετοίμασε πρωινό για τα παιδιά που μόλις είχαν σηκωθεί. Τα δύο αγόρια έτρεξαν στο μπάνιο γελώντας, όπως έκαναν κάθε μέρα, κάνοντας αγώνες ταχύτητας. Όταν έκλεισε την πόρτα του σχολικού έμεινε λίγο στο πεζοδρόμιο να τα χαιρετήσει, όπως έκανε κάθε μέρα τα τρία τελευταία χρόνια. Τα δίδυμα μεγάλωσαν πια. Του χρόνου θα πήγαιναν στην πρώτη δημοτικού.

Εκείνη τη μέρα, όταν άνοιξε τη ντουλάπα, παρά τα αρνητικά της προαισθήματα, δεν περίμενε αυτό που είδε. Η ντουλάπα ήταν άδεια σαν πελώριο στόμα καρχαρία που ερχόταν καταπάνω της, έτοιμο να την καταπιεί, σαν τις αντίστοιχες ταινίες που τόσο της άρεσαν. Την είχε προειδοποιήσει, αλλά εκείνη έκανε πως δεν καταλάβαινε, πίστευε πως θα βρουν μια λύση, με τίποτα δε φανταζόταν αυτό. Σκέφτηκε να τηλεφωνήσει μήπως έφυγε κάποιο βιαστικό ταξίδι χωρίς να προλάβει να την ενημερώσει, αλλά τα τελευταία κομματάκια εγωισμού που της είχαν απομείνει αντέδρασαν έντονα.

Δεν υπήρχε τίποτα να εξηγήσει, της το είχε πει πως θέλει χρόνο για τον εαυτό του, να ηρεμήσει, λες και εκείνη δε χρειαζόταν τίποτα. Η άδεια ντουλάπα λες και την ειρωνεύοταν. Δεν ήταν και κάτι τρομερό αυτό που ζούσε, αρκετές γυναίκες το είχαν περάσει, δεν αποτελούσε τη φοβερή εξαίρεση.

Έτσι όπως στεκόταν μπροστά στα ανοιχτά πορτόφυλλα, ωστόσο, δεν άντεχε το βάρος της εγκατάλειψης, δεν ήξερε πώς να το αντιμετωπίσει. Μια βαριά λέξη την τριγύριζε: η μοναξιά. Δεν είχε μάθει ποτέ να είναι μόνη. Δεν ήθελε να είναι μόνη.

Κάθισε μέσα στις ξύλινες τάβλες της ντουλάπας και ο ιδρώτας άρχισε να τρέχει πάνω της, της φάνηκε σα να γλίστρησε μέσα σε ένα αδυσώπητο σκοτάδι. Βρέθηκε στο χωριό που ήταν παιδί. «Γεωργία ο αδελφός σου κλαίει, τρέξε δεν ακούς;» «Γεωργία η κατσικά πιάστηκε στο σκοινί, δεν ακούς που βελάζει, κακοχρονισμένο;» Πολλές φορές ανέβαινε στο δέντρο για να μη τη βρίσκουν, αλλά γρήγορα φοβόταν και έτρεχε με τους άλλους.

Γλιστρούσε, γλιστρούσε τώρα σε μια κατηφόρα, γινόταν έφηβη στην πόλη που είχαν έρθει με τους γονείς. «Γεωργία ετοίμασες φαγητό, ο αδελφός σου έφαγε;» Οι γονείς δούλευαν πολύ για να τα βγάλουν πέρα και εκείνη είχε πάρει

της **Χρύσας Μαστοροδήμου**
εκπαιδευτικού
Ειδικής Αγωγής,
ποιήτριας, συγγραφέως

το ρόλο της μάνας της. «Γεωργία να πας στο μαγαζί για γάλα, μην αργήσεις». Όταν πήγαινε για εξωτερικά θελήματα, λοξοδρομούσε λίγο στεκόταν και κοίταζε τα άλλα παιδιά που έπαιζαν στο πάρκο, ήθελε και αυτή να είναι μαζί τους, χωρίς να τη νοιάζει για το νοικοκυριό και τα υπόλοιπα, αλλά το ήξερε πως δε γινόταν. Όταν καμιά φορά γκρίνιαζε, της απαντούσαν πως έτσι είναι τα πράγματα, να μην κοιτάζει τι κάνουν οι άλλοι, γιατί κάποιοι τα βρίσκουν εύκολα. Δεν ήξερε τι σημαίνει αυτό και ούτε μπορούσε να καταλάβει το γιατί. Έριχνε μια πέτρα με το παπούτσι και έτρεχε για το γάλα για να μην καταλάβουν που χαζολογούσε. Στο σχολείο δεν είχε πολλές φίλες, οι περισσότερες είχαν τις παρέες τους από πριν. Μόνο μια κοπέλα της έκανε παρέα, η Νατάσα, που οι γονείς της

είχαν χωρίσει και ζούσε με τη γιαγιά της εκείνη τη χρονιά. Η Νατάσα εξακολουθούσε να παραμένει η μοναδική της φίλη μετά από τόσα χρόνια, παρόλο που ζούσε στη Θεσσαλονίκη.

Το κεφάλι της άρχισε να πονάει, συνειδητοποίησε ότι καθόταν μέσα στη ντουλάπα και πιανόταν από τα ξύλινα τοιχώματα σα να πνιγόταν. Σα να βυθιζόταν μέσα σε μια πελώρια δίνη αναμνήσεων. Τότε που ο έρωτας ήρθε όπως πάντα, απροσδόκητα, ψηλός, μελαχρινός και σοβαρός να στέκεται στην άκρη της πλατείας. Κοπέλα πια, τελείωνε τη σχολή λογιστικής, οι γονείς της δεν ήθελαν να σπουδάσει μακριά ούτε και την ενθάρρυναν να σπουδάσει γενικά. Με πολλή προσπάθεια κατάφερε να τους πείσει να την αφήνουν να παρακολουθεί τα μαθήματα.

Ο Ανδρέας ήρθε σαν σανίδα σωτηρίας, να τη σώσει από μια μίζερη πραγματικότητα. Ό,τι κι αν έκανε το έβρισκε σπουδαίο, άλλωστε τελείωνε νομική, ήξερε πολλά πράγματα, όλοι τον κοιτούσαν με θαυμασμό. Δε φανταζόταν καν ότι θα την πρόσεχε.

Δεν πίστευε ότι ήταν όμορφη. Εκείνος όμως την πρόσεξε όταν βρέθηκαν στον ίδιο χορό. «Είσαι όμορφη της είπε. Θέλεις να χορέψουμε;» Χόρεψαν όλο το βράδυ και για πρώτη φορά χόρεψε έτσι η ψυχή της. Δεν είχε νιώσει πιο ευτυχισμένη ποτέ στη ζωή της. Το πιο σωστό ήταν ότι τότε μόλις άρχιζε η ζωή της. Όλοι είχαν να λένε για το πόσο ταιριαστοί και ερωτευμένοι ήταν. Ο γάμος ήρθε μέσα σε ένα χρόνο.

Δε μπορούσε να καταλάβει πότε άρχισαν να στραβώνουν όλα. Πού είχε φταίξει; Ίσως το γεγονός ότι ασχολήθηκε με το σπίτι, δεν κοίταξε τον εαυτό της και όλα αυτά που διάβαζε στα περιοδικά να αναλύουν αιτίες που οδηγούν ένα γάμο στο τέλος. Ήταν και αυτή μια χωρισμένη σαν τις χιλιάδες που διάβαζε στα περιοδικά των κομμωτηρίων. Ένας αριθμός που βυθιζόταν και άκουγε, άκουγε ευθύνες, κατηγορίες, απόρριψη. Ύστερα εκείνη η άλλη, σα Λερναία Ύδρα, σε κάθε χτύπημα τηλεφώνου, που εκείνος έτρεχε να προλάβει, σε κάθε βιαστική αναχώρηση, σε κάθε επαγγελματικό ταξίδι.

Ήξερε, έκανε πως δεν καταλάβαινε, δεν ήθελε να καταλάβει, δε μπορούσε να καταλάβει. Δεν είχε εγωισμό, δεν είχε τίποτα, ήταν ένα πελώριο «γιατί» που δε μπορούσε να αναπνεύσει. Δεν είχε μάθει να υπάρχει μόνη χωρίς κάποιος να την κατευθύνει ή να αποφασίζει για αυτήν. Έκλεινε τα

μάτια και βυθιζόταν στο τίποτα. «Θα περάσει, θα περάσει, δε συμβαίνει». Γλιστρούσε και δεν υπήρχε επιστροφή να μαζέψει τον ειρμό των σκέψεων της, λες και τώρα έβλεπε σαν ταινία μπροστά της όλη της τη ζωή, που της ζητούσε ευθύνες, αμετάκλητα.

Έπρεπε να λογαριαστεί με τον εαυτό της και αυτό ήταν το δυσκολότερο που είχε κάνει ως τότε. Ο χειρότερος εχθρός της, ο ίδιος της ο εαυτός, στεκόταν πια χωρίς περιθώρια αναβολής απέναντι της. Έπρεπε να τον αντιμετωπίσει.

Δε θυμάται πόσες ώρες έμεινε μέσα στη ντουλάπα να ανακαλεί μνήμες, χίμαιρες που την καταδίωκαν. Ίσως μέχρι που άκουσε το σχολικό να κορνάρει και επανήλθε βίαια στην πραγματικότητα που δεν καταλαβαίνει από πισωγυρίσματα.

Μετακόμισε σε καινούριο διαμέρισμα, βρήκε δουλειά σε ένα λογιστικό γραφείο. Στάθηκε ξανά στα πόδια της. Τα παιδιά προσαρμόστηκαν στη νέα πραγματικότητα με Σαββατοκύριακα που εκείνη έμενε μόνη και δεν ήξερε τι να τα κάνει.

Όσπου βρήκε τρόπο να αγαπάει τον εαυτό της, να μην αγανακτεί μαζί του, έμαθε να τον σέβεται. Έκανε καινούριους φίλους και άρχισε να ζει. Πέρασε καιρός και όλα φαινόταν να παίρνουν το δρόμο τους. Μόνο όταν περνούσε μπροστά από ντουλάπες δε στεκόταν πολύ, έπαιρνε τα ρούχα και εξαφανιζόταν. Αγόρασε ένα μπαούλο - αντίκα και αποθήκευε τα χειμερινά.

Έτσι πέρασαν χειμώνες και καλοκαίρια με τα παιδιά να μεγαλώνουν, να γίνονται άντρες. Ο Νίκος πέρασε νομική, σαν τον πατέρα του, και ο Γιώργος άνοιξε μαγαζί με ηλεκτρικά. Πάντα τον ενδιέφερε το εμπόριο. Σύντομα έκανε

τη δική του οικογένεια και η Άννα έγινε γιαγιά- πράγμα που της έδωσε μεγάλη χαρά.

Τα παιδιά την πίεζαν να κοιτάξει κι εκείνη τη ζωή της, αλλά εκείνη ούτε που ήθελε να το ακούσει αν και τα παιδιά ήξεραν πως διατηρούσε σχέση για χρόνια με τον κυρ Βασίλη, που το λογιστικό του γραφείο βρισκόταν δίπλα από το δικό της, ένα εξωστρεφή και καλόκαρδο άνθρωπο, χήρο με δύο κόρες.

Όσο για τον Ανδρέα ξαναπαντρεύτηκε, όχι με η Λερναία Ύδρα, όπως την αποκαλούσε, αλλά με μια πλούσια κοσμική κληρονόμο που είχε ήδη δύο παιδιά.

Ο χρόνος όλα τα διορθώνει, σκεφτόταν εκείνο το πρωινό παραμονή των εβδομήντα της χρόνων, κοιτώντας το δρόμο, ένιωθε πλήρης, αν και τελευταία ένιωθε κάποια δύσπνοια όταν κουραζόταν. Της ηλικίας τερτίπια σκεφτόταν. Συγυρίζοντας πέρασε μπροστά από τη ντουλάπα, εκείνη που πριν χρόνια μέσα της είχε βυθιστεί σε παραλήρημα. Για κάποιο λόγο την είχε κρατήσει ή για κάποια ιδιοτροπία του μυαλού, όπως έλεγε.

Δε βιάστηκε να προσπεράσει όπως άλλοτε. Αντίθετα, την άνοιξε και κοίταξε το είδωλο της στον καθρέφτη. Παρά τα χρόνια που είχαν περάσει εξακολουθούσε να παραμένει όμορφη. Επιτέλους σκεφτόταν ότι είναι όμορφη. Ο Βασίλης της το είχε μάθει αυτό, την είχε κάνει να νιώθει σπουδαία, ξεχωριστή, λίγο αργά βέβαια, αλλά κάλλιο αργά παρά ποτέ.

Τη βρήκαν το απόγευμα μέσα στη ντουλάπα να χαμογελά. Ανακοπή καρδιάς είπαν. Είχε ξεπεράσει και την τελευταία της φοβία και ταξίδευε ανενόχλητη για τους ουρανοί, παίζοντας ελεύθερη πια στους δρόμους της εφηβείας της.

Η καταδικασμένη

Ήμωνα γύρω στα δώδεκα όταν, για τελευταία φορά, χάθηκε από το χωριό η Πηνελόπη. Λίγο καιρό μετά, μάθαμε ότι πέθανε. Η κηδεία της σύντομη και ήσυχη. Λίγοι συγγενείς και μερικοί γείτονες, πιο πολύ για τη μάνα της τη βασανισμένη, παραβρέθηκαν στο τελευταίο αντίο. Δεν πήγα στην κηδεία. Στα παρακάλια της μητέρας να την συνοδεύσω, εγώ αρνήθηκα.

Είχα τελειώσει το δημοτικό, ένιωθα μεγάλη και δεν ήθελα να ακολουθώ παντού τη μάνα μου. Κατά βάθος, ήξερα πως, φοβόμουν να δω την Πηνελόπη. Δεν με είχε πειράξει ποτέ, όμως εγώ, την φοβόμουν ακόμα και πεθαμένη. Τώρα που το θυμάμαι, λυπάμαι. Λυπάμαι που δεν πήγα, λυπάμαι που φοβήθηκα, λυπάμαι που δεν είπα έναν λόγο παρηγοριάς στη μάνα της. Όμως ήμουν παιδί και ο φόβος νικούσε τη συμπόνοια.

Πένω την φώναζε η μάνα της και με αυτό το όνομα αναφερόμασταν σε εκείνη όταν το έφερνε η κουβέντα. Πηνελόπη την είχαν βαφτίσει, σαν εκείνη του Οδυσσέα, που καρτερούσε τον άντρα της είκοσι ολόκληρα χρόνια υφαίνοντας και ξεϋφαίνοντας. Μα η δικιά μας, δεν ύφαινε. Μόνο περίμενε. Όχι τον άντρα, τον πατέρα της περίμενε.

της **Ποιμενίδου
Ευδοκία**
συνταξιούχου
νηπιαγωγού
συγγραφέα

Μα, ούτε και περίμενε. Αυτή αναζητούσε. Όταν την έπιασε η αρρώστια, όταν ξυπνούσε μέσα στο θολωμένο μυαλό της η εικόνα του πατέρα, έπαιρνε τους δρόμους και τον φώναζε.

Χτυπούσε τις πόρτες, κι όταν δεν της άνοιγαν, έσπαζε παράθυρα κι έμπαινε στα σπίτια ψάχνοντάς τον, κι αλίμονο σε όποιον βρισκόταν στο διάβα της.

Όταν ήταν στα καλά της, ένα αρνί του Θεού ήταν. Με βλέμμα θολό, με χείλι αγέλαστο, αρνί. Κι όμως, ακόμα και τότε την φοβόμουν.

Ποτέ δεν καλημέριζε. Πάντα, αλλού αρμένιζε ο νους της. Πότε βρισκόταν σε καταχνιά λόγω των φαρμάκων και πότε στην αναζήτηση του πατέρα, που ήταν η χειρότερη στιγμή για τη γειτονιά και, συχνά, για όλο το χωριό.

Ακόμα και όταν ήταν στα καλά της, όταν την αντάμωνα, καλημέριζα και βιαζόμουν να απομακρυνθώ. Απέφευγα να την κοιτάξω στα μάτια. Το βλέμμα της το σκοτεινό με τρόμαζε. Τώρα, όταν την σκέφτομαι, μια θλίψη απλώνεται μέσα μου. Καταδικασμένη τη νιώθω. Από τη ζωή, από τους ανθρώπους, από τη μοίρα της. Μια ψυχή χαμένη, μια ύπαρξη βασανισμένη.

Την θυμάμαι μεγάλη, κοντά στα τριάντα θα ήταν, στο

πεζούλι της εξώπορτας του σπιτιού τους, να έχει το κεφάλι στην ποδιά της μάνας της, κι εκείνη να της χαϊδεύει τις χοντρές πλεξούδες.

Ήρεμη η Πηνελόπη, χωρίς επιφύλαξη, χωρίς φόβους, με μάτια μισόκλειστα και με βλέμμα γαληνεμένο, παραδινόταν στο μητρικό χάδι.

Κι άλλοτε, σε ώρα κρίσης, σβάρνιζε τους δρόμους του χωριού με μια κλάρα στο χέρι, πότε σέρνοντάς την σαν σάρωθρο, πότε κραδαίνοντάς της σαν όπλο. Τότε, όποιος της έβλεπε φρόντιζε να αλλάξει δρόμο, μην τύχει και διασταυρωθεί μαζί της.

Κάμποσες φορές, έτρεξα και χτύπησα ξένα σπίτια φωνάζοντας με αγωνία «Θεία, άνοιξε, η Πένω τρελάθηκε πάλι». Πάντα άνοιγε η πόρτα, ας μην ήταν θεία μου η γειτόνισσα, όλες θείες τις λέγαμε τότε στο χωριό, και με έμπαζε μέσα να φύγει, να περάσει η Πηνελόπη, η καημένη, που είχε πάλι «τρελαθεί».

Είχα ακούσει την ιστορία της πολλές φορές. Μια σπίθα συμπόνοιας άναβε κάθε φορά που την άκουγα, μα έσβηνε λίγο μετά, μέσα στην παγωνιά του φόβου που μου προκαλούσε η όψη της.

Ήταν γύρω στα επτά όταν οι Βούλγαροι κατακτητές σκότωσαν τον πατέρα της μπροστά στα μάτια της. Από τότε, οι επιφύλαξεις έγιναν καθημερινότητα για την Πηνελόπη, μέχρι που, στην εφηβεία, διαγνώστηκε με σχιζοφρένεια. Κατά καιρούς χανόταν από το χωριό και όλοι ξέραμε ότι νοσηλευόταν σε ψυχιατρική κλινική. Εκεί ζούσε άλλους επιφύλακτες, ανέβαινε τον μοναχικό της Γολγοθά μακριά από τη μάνα της που τη γαλήνευε. Ακούγαμε για παγωμένα λουτρά, για ηλεκτροσόκ, για ηρεμιστικά που αποκοίμιζαν την αρρώστια και ανατριχιάζαμε. Έφτυναν όλοι στον κόρφο τους, να ξορκίσουν το κακό –«μακριά από μας, κούφια η ώρα».

Συζητούσαν στους μαχαλάδες για όσα ακούγονταν για την Πένω, χωρίς να μπορεί κανείς να συναισθανθεί το μαρτύριό της. Μιλώ, κυρίως για μας, τα παιδιά. Οι μεγάλοι, μπορεί και να λυπούνταν, μάλλον λυπούνταν τώρα το νιώθω πως, έτσι θα ήταν. Εμείς, όσα έφταναν στην ακοή μας φάνταζαν εξωπραγματικά, τρομαχτικά.

Η Πένω, ήταν ένα παράξενο ον, έξω από τα συνηθισμένα, που δεν μπήκαμε στον κόπο να κατανοήσουμε. Κι αν τύχαινε να την ανταμώσουμε, κρύβαμε τον φόβο μην τον μυριστεί και μας χυμήξει. Κι όμως, εμάς τα παιδιά, ποτέ δε μας πείραξε.

Έγινα μάρτυρας περιστατικών όπου η Πηνελόπη πιάστηκε στα χέρια με δυο άντρες, ψωμωμένους, θηρία, που με το ζόρι την έκαναν ζάφτι. Άκουσα ιστορίες για οικογένειες που το έσκασαν από το παράθυρο, όταν εκείνη έσπασε την πόρτα τους αναζητώντας τον πατέρα της. Ο τρόμος φώλιαζε στην καρδιά μας και μούδιαζε το νου όταν την σκεφτόμασταν. Η κραυγή «Η Πένω τρελάθηκε» ήταν το σύνθημα για να αμπαρώσουν οι πόρτες και να ασφαλίσουν τα παντζούρια.

Καταδικασμένη η Πηνελόπη, καταδικασμένη και η μάνα. Δεν πηγαίναμε ούτε για κάλαντα στο σπίτι της θεια-Κατίνας, ακόμα και όταν η Πένω έλειπε στο ψυχιατρείο. Μόνη κι έρημη, αφού και ο γιος της ήταν από χρόνια στη Γερμανία.

Σπάνια εμφανιζόταν στη γειτονιά. Καμιά φορά την βλέπαμε στο μαχαλά να μιλά με τις γυναίκες για λίγο ή στο μπακάλικο για τα χρειαζόμενα.

Ποτέ δε μας αγγάρεψε με κάποια μικροδουλειά, όπως οι άλλες γειτόνισσες. Απομονωμένη από όλους, καταδικασμένη σε μοναξιά.

Τα χρόνια πέρασαν, έφυγα για σπουδές, βρήκα δουλειά μακριά απ' το χωριό και δεν σκέφτηκα ποτέ την Πηνελόπη. Την ξέχασα, σαν να μην υπήρξε στη ζωή μου.

Πριν λίγο καιρό πήγα στο χωριό, για λίγες μέρες. Πιο πολύ η ανάγκη να επισκεφτώ τους τάφους των γονιών μου μετά από χρόνια, με οδήγησε σε έναν τόπο που τίποτα δεν κράτησε από την αλλοτινή του ακμή. Τα περισσότερα σπίτια έρημα, όπως και το πατρικό μου, οι άνθρωποι που ζούσαν εκεί, φευγάτοι.

Πήγα στα νεκροταφεία και, αφού έκανα το χρέος στα γονικά μου, πήρα να παρατηρώ τους γύρω τάφους, ποιον θυμάμαι, ποιον ξέχασα. Καθώς περιφερόμουν ανάμεσα στα δρομάκια του τόπου του χλοερού και της αναπαύσεως τόσων ψυχών, έφτασα και σε ένα μνήμα ξεχασμένο, παρατημένο.

Ο σταυρός μαρμαρίνος, όπως και ο περίγυρος του τάφου. Ήταν φανερό ότι κάποτε, πριν πολλά χρόνια, χέρι στοργικό φρόντιζε για την τελευταία κατοικία όσων είχαν ενταφιαστεί εκεί. Όμως, φαίνεται πως το χέρι που φρόντιζε δεν υπήρχε πια και η φύση είχε θεριέψει τον τόπο πάνω και γύρω από το μνήμα.

Η σκόνη, ο ήλιος και η βροχή είχαν κάνει το όνομα δυσανάγνωστο. Ένα παχύ στρώμα βρωμιάς υπήρχε πάνω στα γράμματα και στη φωτογραφία που ήταν κολλημένη στο μάρμαρο.

Έβγαλα ένα μωρομάντηλο, απ' αυτά που κρατούσα για να καθαρίσω το καντήλι των γονιών μου και σκούπισα, πρώτα τη φωτογραφία και μετά τα ξεθωριασμένα γράμματα. Ξαφνιάστηκα με αυτό που εμφανίστηκε. Οι μνήμες όρμησαν και με κατέκλυσαν. Η Πηνελόπη με κοίταζε σοβαρή, σκυθρωπή, ακίνδυνη. Τα γράμματα επιβεβαίωσαν αυτό που η φωτογραφία μου φάνέρωσε:

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΓΕΡΑΝΤΑΡΗ, ΕΤΩΝ 33

ΑΠΕΒΙΩΣΕ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1968

Μια συγκίνηση με κατέλαβε. Χωρίς δεύτερη σκέψη άρχισα να ξεχορταριάζω τον τάφο της. Από τα διπλανά μνήματα δανείστηκα ένα πλαστικό δοχείο και έφερα νερό. Καθάρισα τον μαρμαρένιο σταυρό και τον περίγυρο του τάφου.

Έτρεξα στο μνήμα των γονιών μου και πήρα λάδι, φυτιλάκια, κεριά. Άναψα το παλιό καντήλι, άναψα και μερικά κεριά και τα έμπηξα στο ανασκαμμένο από το ξεβοτάνισμα χώμα του τάφου.

Ύστερα, στάθηκα και κοίταξα την Πηνελόπη κατάματα. «Καλή ανάπαυση Πένω. Συγγνώμη που σε φοβόμουν, συγγνώμη που δεν σε αγάπησα».

Γύριζα ανάμεσα από τα μνήματα με τα μάτια μου να τρέχουν ανεξέλεγκτα. Έψαχνα να βρω τον τάφο της μητέρας της, της θεια- Κατίνας, να ζητήσω κι από εκείνη συγγνώμη.

Δεν τον βρήκα πουθενά. Μετά θυμήθηκα ότι, μετά τα σαράντα της κόρης της έφυγε για τη Γερμανία. Θα έμενε πια με την οικογένεια του γιού της, που ζούσε και εργαζόταν εκεί.

Έφυγα από τα μνήματα με την αίσθηση ότι κάτι που έπρεπε να κάνω το είχα αμελήσει. Δεν είχα πει ποτέ έναν λόγο παρηγοριάς σε κείνη τη βασανισμένη μάνα. Μακάρι να το είχα κάνει, τότε. Μακάρι να μπορούσα να το κάνω τώρα. Μακάρι να μπορούσα να της φιλήσω το χέρι.

ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΕΔΩ ΕΙΝΑΙ Ο ΤΟΠΟΣ

(Ένα ιστορικό διήγημα μου, βασισμένο σε πραγματικά γεγονότα, με τις φλογερές, έντιμες και ρομαντικές μορφές των Μάρκου Μπότσαρη και George Gordon Byron)

Μεσολόγγι, 4 Ιανουαρίου 1824. Στην παράλια είχε συγκεντρωθεί όλος ο κόσμος. Στη λαοθάλασσα αυτή επικρατούσε μεγάλη συγκίνηση. Οι πιο πολλοί είχαν δάκρυα στα ματιά. αλλά δεν ήταν από λύπη. Ήταν λαχτάρα, προσμονή, ελπίδα. Μπροστά- μπροστά αραδιασμένοι οι άρχοντες της πόλης, ο κλήρος (με πρώτο τον Τσαριτσανιώτη Επίσκοπο Ιωσήφ των Ρωγών), οι καπετάνιοι με τους στρατιώτες τους. Το Μεσολόγγι ήταν ελεύθερο. Η αναχαίτιση των Τούρκων κατά την 1η πολιορκία της πόλης. Οι επιτυχίες των Ελληνικών Όπλων, τα εδάφη που είχαν ανακτηθεί. Ακόμη και οι θυσίες και απώλειες αγωνιστών, θέριασαν τη φλόγα. Και ήταν απολύτως καθαρό στα ματιά τους το θαύμα της ελευθερίας. Και αυτό το απόλυτο αγαθό, είχαν βάσιμες ελπίδες πως θα το κέρδιζαν. Διάφοροι ευρωπαϊκοί κύκλοι και όχι μόνο είχαν ενθουσιαστεί από τον ζήλο, τον ηρωισμό, το ακατάβλητο πάθος των Ελλήνων και φυσικά για το δικαίωμα αίτημα τους για αυτοδιάθεση. Αλλά αυτός που ερχόταν σήμερα στο Μεσολόγγι ήταν ιδιαίτερα ξεχωριστός. Ήταν ο εκπρόσωπος του "Αγγλικού Κομιπάτου του Λονδίνου", μιας φιλελληνικής οργάνωσης. Αλλά δεν ήταν μόνο αυτό. Ήταν ένας διάσημος ποιητής στη χώρα του, μέλος της Βουλής των Λόρδων του Ηνωμένου Βασιλείου και Εταίρος της Βασιλικής Εταιρίας. Είχε κάνει γνωστό προ αφίξεως του πώς θα μοιράσει στους αγωνιστές τα εφόδια που του έστειλαν από το Λονδίνο. Από δικά του χρήματα θα έδινε 4.000 λίρες για τη συντήρηση του στόλου, θα στρατολογούσε και θα συντηρούσε με δικά του έξοδα πάλι 500 Σουλιώτες μαχητές, και ανακοίνωσε πως θα χρησιμοποιούσε Ευρωπαίους αξιωματικούς και μηχανικούς.

Η ιδιαίτερη ρομαντική φύση του σε συνάρτηση με αυτήν την ενθουσιώδη υποδοχή έκαναν τον Λόρδο να δακρύσει. Ο George Gordon Byron. μόλις πάτησε το πόδι του στην στεριά του Μεσολογγίου κατάλαβε, πως οι λαβύρινθοι του ανήσυχου πνεύματος του οδηγούσαν επιτελούς σε ένα ξέφωτο, σε έναν σκοπό. Το είχε διαισθανθεί, όταν πριν λίγο καιρό, είχε γράψει στο ποίημά του: «Τα νησιά της Ελλάδος»: «Τα βουνά τα μεγάλα Μαραθώνα θωράνε κι η αθάνατη βλέπει τα πέλαγα κοιλάδα. Εδώ πέρα μονάχος συλλογιόμουν πώς νάναι θα μπορούσε και πάλι μια ελεύθερη Ελλάδα!»

Τον Byron φιλοξένησε στο σπίτι του ο πρόκριτος Χρήστος Καψάλης. Όταν κάθησε λίγο να ξεκουραστεί, θυμήθηκε και έβγαλε από τα ρούχα του ένα γράμμα. Την επιστολή αυτή την έλαβε 22 Αυγούστου 1823 και είχε ημερομηνία σύνταξης στις 8 του ίδιου μηνά. Πάλι τον πλημμύρισαν δάκρυα καθώς διάβαζε αυτές τις σειρές που απέπνεαν τιμή και ζήλο για την ελευθερία. Τόσο όμορφα γραμμένο, που απόρησε που στο τέλος το υπέγραφε ένας οπλαρχηγός, ένας καπετάνιος.

Αλλά πιο πολύ δάκρυσε, γιατί σκέφτηκε, πως όταν διάβασε πρώτη φορά την επιστολή δεν εγνώριζε πως ο αποστολέας ήταν ήδη νεκρός. Μετά έμαθε πως είχε πεθάνει μια ημέρα μετά τη σύνταξη αυτής της γραφής. «...το

του Ιωάννη
Δαρή
θεολόγου
αστυνομικού

γράμμα σας, καθώς και του σεβασμιωτάτου κ. Ιγνάτιου (πρόκειται για τον Ουγγροβλαχίας Ιγνάτιο, πρώην Άρτης), με ενέπλησαν χαράς. Η εξοχότης σας είναι ακριβώς ο άνθρωπος όπου μας χρειάζεται. Κανένα εμπόδιον ας μη σταματήσει τον ερχομόν σας εις το μέρος τούτο της Ελλάδος. Πολυάριθμος στρατός εχθρικός μας απειλεί, αλλά με τη βοήθεια Του Θεού και της εξοχότητος σας, θα εύρει εδώ την πρέπουσαν απάντησιν. Απόψε σκοπεύω κάτι να επιχειρήσω εναντίον ενός σώματος Αλβανών από έξι έως επτά χιλιάδων στρατοπεδευμένων σιμά εις το μέρος αυτό. Μεθαύριον θ' αναχωρήσω μαζί με μερικούς εκλεκτούς άνδρας μου, διά να έλθω προς υπάντησιν της Εξοχότητός Σας. Μη βραδύνετε πολύ να έλθετε. Σας ευχαριστώ διά την αγαθήν γνώμην όπου έχετε διά τους συμπατριώτας μου, ελπίζω δε ότι δεν θα την εύρητε αδικαιολόγητον. Σας ευχαριστώ και πάλιν διά την φροντίδα όπου ελάβετε τόσον γενναίως υπέρ αυτών. Σας παρακαλώ να με θεωρείτε αδελφόν σας. Μάρκος Μπότσαρης, ο Σουλιώτης".

Το γράμμα το έσφιξε στην παλάμη του. Μια βαθειά μελαγχολία τον κυρίευσε απότομα. Η μοίρα του στέρησε τη γνωριμία με έναν σπουδαίο άνθρωπο, τη φιλία με τον Μάρκο. Τι ήταν αυτός ο Μάρκος; Η φήμη του είχε απλωθεί παντού. Ένας αγνός, έντιμος, αδαμάντινος χαρακτήρας αλλά ταυτόχρονα ικανότατος στρατιωτικός και σκληρός πολεμιστής. Ήδη ιστορείτο σαν θρύλος. Οι γεροί στις γωνίες, οι γυναίκες στα τζάκια μιλούσαν για τον "αετό του Σουλίου".

Ο θάνατος του, παρόλο που γέμισε θλίψη, συσπείρωσε εν' τούτοις τον Ελληνισμό. Μα τι ήταν τελικά αυτοί οι Έλληνες; Αυτή η φυλή τελικά μετά από τόσα χρόνια σκλαβιάς, δεν είχε παρεκκλίνει από τα ιδανικά των προγόνων. Πώς έγινε, οι λαοί της Ευρώπης να ήταν τόσο αχάριστοι αυτά τα χρόνια απέναντι προς αυτό το Ιερόν Έθνος; Σε αυτούς που τους έδειξαν το φως.

Ο George τινάχτηκε. Ζήτησε να του φέρουν, να φορέσει φουστανέλλα. Τράβηξε ευθύς για το νεκροταφείο, όπου ήταν θαμμένοι πολλοί από τους υπερασπιστές της πόλης. Τον ακολούθησε πλήθος κόσμου. Ζήτησε τον τάφο του Μάρκου. Μόλις βρέθηκε μπροστά, έπεσε στο μνήμα αγκαλιάζοντας το, έχοντας στον θώρακα του τον Σταύρο. Σηκώθηκε και ορκίστηκε ενώπιον όλων, να αγωνισθεί μέχρι θανάτου για την απελευθέρωση της Ελλάδας από την τουρκοκρατία.

«Θα μείνω εδώ ώσπου να βεβαιωθώ ότι ή η Ελλάδα θα αποτινάξει τον τουρκικό ζυγό ή θα πέσει πάλι στην εξουσία τους. Όλα τα εισοδήματά μου θα δαπανηθούν γι' αυτόν τον σκοπό. Ο, τι προσφέρω από το δικό μου εισόδημα και τις προσωπικές μου προσπάθειες, θα τα δώσω με την ευχαρίστησή μου».

«Αν τα νιάτα σου λυπάσαι, γιατί πλειο να ζεις; Της τιμής εδώ 'ναι ο τόπος, άξιος δείξου μαχητής, ζήτα κι εύρε ανδρείου μνήμα, κι αν ζητήσεις θα το βρεις, κοίτα γύρω, πιάσε θέση, στάσου εκεί ν' αναπαυθείς».

ΕΛΕΝΗ

Όταν είναι Μάιος και είσαι 19 Μαΐων, νιώθεις σαν νεοσσός, που μεγάλωσε και ετοιμάζεται να πετάξει. Να φύγει από τη φωλιά του και να δει τον κόσμο από ψηλά. Να δει τις κόκκινες παπαρούνες στα χωράφια, να χαρεί τον πράσινο άνεμο, που φυσά πάνω από τα λιβάδια, να παίξει με τα άλλα πουλιά. Και, ίσως - ίσως, να νιώσει τα πρώτα σκιρτήματα, που ο μικρός φτερωτός Θεός χαρίζει σε όλα τα όντα, όταν αυτά μεγαλώσουν.

Κάπως έτσι αισθανόταν ο μικρός μας φίλος, όταν ξεκινούσε εκείνο το Μαγιάτικο πρωινό να πάει εκδρομή με τη σχολή Αγγλικών, στην οποία φοιτούσε. Προορισμός η Κυανή Ακτή, όχι της Γαλλίας, φυσικά, αλλά των Σερρών, κάπου εκεί στους πρόποδες των Κερδυλίων, στον Στρυμονικό κόλπο. Ήταν η εποχή, που μόλις είχε αξιοποιηθεί η εν λόγω παραλία, ενώ η Χαλκιδική ήταν ακόμα τελείως αναξιοποίητη.

Κάθισε στο λεωφορείο, (ένα από εκείνα τα παλιά λεωφορεία που δεν είχαν καμιά σχέση με τα μετέπειτα άνετα πούλμαν), περιμένοντας να ανέβουν και οι άλλοι συμμαθητές του για να ξεκινήσουν. Είχε την αίσθηση ότι θα ήταν μια συνηθισμένη εκδρομή, χωρίς τίποτα το ιδιαίτερο. Καθόταν αδιάφορος περιμένοντας να ξεκινήσουν, όταν ξαφνικά ΤΗΝ ΕΙΔΕ! Ανέβηκε με έναν συμμαθητή του, ο οποίος, όπως έμαθε αργότερα ήταν αδελφός της και κάθισαν μαζί στις απέναντι δύο θέσεις.

Μαύρα μαλλιά, δεμένα αλογοουρά, ένα γκρι μπλουζάκι και ένα εφαρμοστό, κοντό μέχρι τα γόνατα, γαλάζιο, τύπου τζιν, παντελονάκι ήταν το πορτραίτο, που έκανε την καρδιά του να χτυπήσει, να χτυπήσει σαν αναστάσιμη καμπάνα. Και όλο αυτό το σύνολο το πλαισιώναν δυο μαύρα μάτια, μία χαριτωμένη, ελαφρώς σηκωμένη μπροστά μυτούλα και ένα χαμόγελο, αχ, τι χαμόγελο ήταν εκείνο, Θεέ μου!

Έπιασε τα μάτια του να είναι καρφωμένα πάνω της, χωρίς την άδεια του. Το λεωφορείο ξεκίνησε. Και, ξαφνικά, τον είδε και εκείνη! Και ένα χαμόγελο, που δεν κατάλαβε αν ήταν για εκείνον, άνθισε στα χείλη της. Μα ναι, για εκείνον ήταν! Και, μέχρι να φτάσουν στον προορισμό τους, τα μάτια τους είπαν πολλά. Όλα εκείνα, που λένε τα μάτια, όταν η καρδιά τα προστάζει να μιλήσουν. Φτάσανε στον προορισμό τους, κατέβηκαν από το λεωφορείο και διασκορπίστηκαν. Την είδε μόνη και την πλησίασε.

Εκείνη του έστειλε πάλι ένα ελπιδοφόρο χαμόγελο, που τον έκανε τα χάσει. «Πως σε λένε»; την ρώτησε τραυλίζοντας, απορώντας και ο ίδιος για το θάρρος του. «Ελένη» του απάντησε, με μια φωνή σαν πρωινό κελήδημα αηδονιού. ΕΛΕΝΗ! Μα ναι! Δεν θα μπορούσε να την λένε αλλιώς, αυτό το όνομα της ταίριαζε! Δραπέτευσε, άραγε, από κάποιο Ομηρικό έπος; Ή, μήπως βρήκε τον Τίμιο Σταυρό και μοιάζει με Αγία; Αλλά αυτά ήταν ερωτήματα του μέλλοντος.

«Θέλεις να πάμε μια βόλτα στο ύψωμα, να δούμε από ψηλά τη θάλασσα, τον ήλιο, τον κόσμο»; Και ήθελε. Ανέβηκαν και για την βοηθήσει την έπιασε από το χέρι. Και δεν το άφησε. Ούτε εκείνη το τράβηξε. Οι θάμνοι ματώσανε τις γυμνές γάμπες της, αλλά ούτε που την ένοιαξε. Απλά χαμογελούσε και τον έλιωνε! Κατέβηκαν μετά στην αμμουδιά, όπου οι ψαράδες ετοιμάζαν τα δίχτυα τους. Άκουσαν το κύμα να σκάει στην άμμο και έβρεξαν σ' αυτό τα πόδια τους, που είχαν ανάψει. Ήθελαν να μην τελειώνει αυτή η μέρα, αλλά, δυστυχώς, όλα τα ωραία τελειώνουν γρήγορα.

Επέστρεψαν με χίλια όνειρα. Εκείνο το βράδυ κοιμήθηκε αγκαλιά με το όνομά της. Και είδε όλα εκείνα τα όνειρα, που βλέπουν όλοι, όταν απαντούν στο δρόμο τους μιαν Ελένη.

του **Λευτέρη Μουφτόγλου**
συγγραφέα, ποιητή,
μέλος της ΕΛΒΕ

Πήγε μερικές φορές σπίτι της, τάχα να διαβάσουν με τον αδερφό της Αγγλικά. Την συνάντησε μερικές φορές στα κλεφτά, ενώ πήγαινε σχολείο. Δεν είχαν, όμως, ποτέ ευκαιρία να πούνε πολλά. Έπρεπε να γυρίσει γρήγορα στο σπίτι της. Εκείνη την εποχή τα ήθη ήταν πολύ πιο αυστηρά από σήμερα και υπήρχαν γονείς, που δεν άφηναν τα κορίτσια να κυκλοφορούν ελεύθερα, και ας ήταν δεκαεφτά χρονών. Τέτοιοι, ατυχώς, ήταν και οι γονείς της.

Η περιοχή που κατοικούσαν, ήταν στην Ανατολική Θεσσαλονίκη, κάπου κοντά στην 25ης Μαρτίου. Ο πατέρας της είχε μια επιχείρηση στην άλλη μεριά της πόλης, στη Σταυρούπολη.

Αυτό σήμαινε, για όσους δεν ξέρουν την Θεσσαλονίκη, ότι απαιτούνται δύο λεωφορεία για να πας εκεί. Έτσι, ένα απόγευμα, που θα πήγαινε

στην εργασία του πατέρα της μόνη, την περίμενε και ανέβηκαν στο ίδιο λεωφορείο, για να πουν, όλα εκείνα, τα οποία πάντα έχουν μια κοινή κατάληξη: Την αγάπη!

Και, ξαφνικά, ήρθε η καταστροφή! Στην Αριστοτέλους που κατέβηκαν για να αλλάξει λεωφορείο την περίμενε η μητέρα της! Την χαιρέτησε, αφού τη γνώριζε από τις επισκέψεις του στο σπίτι τους και εκείνη του έριξε μια φαρμακερή ματιά.

Αυτό ήτανε. Την έχασε, αφού ακόμα και στο σχολείο την πήγαιναν με συνοδεία. Κι ας ήταν 17 χρονών! Πράγματα αδιανόητα για την σημερινή εποχή, το μέσον της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα. Άρχισε να ζει με αναμνήσεις, με τη νοσταλγία που έχει ένα παιδί, που δεν του αγόρασαν το παιχνίδι, που ζήτησε. Ένα αγκάθι τρυπούσε την καρδιά του, για ένα όνειρο, που χάθηκε, πριν καλά - καλά αρχίσει.

Πέρασε λίγος καιρός, ένας χρόνος, ίσως και παραπάνω. Σε ένα από εκείνα τα πάρτι, με τα οποία διασκεδάζαν οι νέοι της εποχής, μια γλυκιά κοπέλα του έκανε εντύπωση. Ερχόταν για πρώτη φορά στα πάρτι τους και εκείνος την ζήτησε να χορέψουν. «Πως σε λένε;», την ρώτησε ενώ χόρευαν. «Ελένη!» του απάντησε. Πάγωσε. Ένα ρίγος ένωσε να διαπερνά το κορμί του, σαν ηλεκτρικό ρεύμα. Οι αναμνήσεις άρχισαν να πηγαινοέρχονται μπροστά στα μάτια του σαν τρένα σε πολυσύχναστο σταθμό. Ένα ανεπαίσθητο καρδιοχτύπι τον ανάγκαζε να διακόψει τον χορό, ζητώντας ευγενικά συγγνώμη.

Πήρε ένα ποτό και κάθισε βαρύς σε έναν καναπέ, ενώ η άλλη Ελένη φτερούγιζε τριγύρω του.

Και, ξαφνικά, αισθάνθηκε ότι είναι ποιητής! Πήρε μολύβι και χαρτί και άρχισε να γράφει. Και έγραψε ένα ποίημα γεμάτο πίκρα, που τα αρχικά κάθε μιας από τις δύο στροφές του σχημάτιζαν το όνομα της.

Το όνομα εκείνο

Εκείνο τ' όνομα, που, πάντα στη ζωή
Λύπες μου πρόσφερε χωρίς καμιά συμπόνια
Είναι γραφτό στ' αυτιά μου, πάντα, να βοεί
Να με παιδεύει ως την ύστατη πνοή,
Ή και στο θάνατο. Πάντα, αιώνια.

Έφυγε εκείνη που αγαπούσα η μικρή,
Ήλιχαρη μέρα δεν ξανοίχτηκε για μένα,
Έμεινα μόνος μες στον δρόμο τον μακρύ...
Ναι, τ' όνομα σου κι' άλλη ανάμνηση πικρή
Ήρθε να φέρει στα όνειρά μου τα σβησμένα.

Αυτό ήταν! Είχε βρει το φάρμακο, που θα επούλωνε τις πληγές του και θα τον άφηνε, ελεύθερο πια, να προχωρήσει,

να κοιτάξει μπροστά, να ψάξει για καινούργια λιμανάκια, να δει τον ήλιο ν' ανατέλλει ξανά.

Θα γινόταν ποιητής! Θα έγραφε για τον εαυτό του, τους φίλους του, για τις αγάπες τους, για τις χαρές, τις πίκρες, τα όνειρα, τις αναμνήσεις και τις προσμονές.

Έγραφε, έγραφε, έγραφε. Ο καιρός περνούσε, τα νιάτα πάντα είναι μια Άνοιξη, που μοσχομυρίζει και όταν τριγύρω ανθίζει η Άνοιξη, είναι πάντα μια Ελένη, μια γλυκιά ανάμνηση, που οδηγεί την πένα σου και σε κάνει να γράφεις για εκείνη.

Αναμνήσεις

 Θυμήθηκα πάλι την μέρα εκείνη
 του Μάη που σ' είδα. Ποτέ δεν αφήνει
 ο χρόνος ελπίδα αγάπης να σβήσει.
 Σε είδα όπως τότε που σ' είχα αγαπήσει.

 Το μπλε πανταλόνι, τα μαύρα μαλλιά σου,
 γκρι μπλούζα, θυμάμαι, γλυκιά η μιλιάν σου,
 σαν τρέχαμε μέσα σε δάση, λαγκάδια,
 στις βάρκες, στην άμμο και στα παραγάδια.

 Τις δυο σου γαμπίτσες ματώσαν οι θάμνοι
 -το στόμα σου βλέπω γκριμάτσα να κάμνει-
 Και, όμως, γελούσε η καρδιά σου η άδεια,
 τα πρώτα είχε νιώσει τρελά χτυποκάρδια.

 Θυμήθηκα τόσες γλυκές αναμνήσεις,
 αυτές, είχε η μοίρα μονάχα, ν' αφήσεις...
 Σε βλέπω εμπρός μου, -μακριά γιατί να'σαι;-
 Και, όμως, δεν ξέρω εσύ αν θυμάσαι...

 Λένε ο χρόνος γιατρεύει τα πάντα. Έχουν δίκιο, αλλά όχι
 απόλυτο. Πάντα υπάρχει ένα μικρό κομμάτι της καρδιάς, στο
 οποίο τρυπώνουν και φωλιάζουν κάποιες αναμνήσεις, χαρές
 ή πίκρες, που θέλεις, ή «πρέπει» να ξεχάσεις, αλλά αυτές
 δραπετεύουν, κατά πως προστάζει η ζωή, οι συγκυρίες, ή και
 η τύχη και έρχονται για λίγο στην επιφάνεια, σε ποτίζουν με
 το νέκταρ των αναμνήσεων και ξαναγυρίζουν πίσω, εκεί όπου
 έχουν καταδικαστεί να είναι ισόβια φυλακισμένες.

Η τύχη τους έφερε να συναντηθούν μετά από καμιά
 δεκαριά χρόνια στο δρόμο. Η Ελένη, στηριγμένη στο μπράτσο
 κάποιου, τον κοίταξε με ένα βλέμμα, που ήταν δύσκολο να το
 μεταφράσει κανείς. Ήταν αδιάφορο; Έκρυβε κάποια πίκρα;
 Ήταν γεμάτο αγάπη; Δεν τον χαιρέτισε φοβούμενη μην προ-
 δοθεί στον συνοδό της; Αδιευκρίνιστο. Τον προσπέρασε,
 αφού του έριξε μια ματιά, που ήταν ένα βέλος κατάστηθα για
 εκείνον. Ούτε αυτός, όμως, δεν ήθελε να σκαλίσει παλιές
 πληγές. Είχε κατασταλάξει, τακτοποιήθηκε, δεν έπρεπε να
 φυλλομετρά παλιά βιβλία. Εξ άλλου, σήμερα υπήρχαν και οι
 άλλοι γύρω του, δεν ήταν πια μόνος. Έβγαλε απλά το μολύβι
 και έδωσε ζωή σε ένα άψυχο φύλλο χαρτιού, γράφοντας
 αυτό, που του υπαγόρευε εκείνη τη στιγμή η καρδιά του.

Σ' είδα πάλι

 Σ' είδα πάλι, αγάπη παλιά μου,
 - αχ, τρελά παιδικά μου παιχνίδια -
 ασημί γίναν, πια, τα μαλλιά μου,
 μα, για σένα, η καρδιά μου είν' ίδια.

 Πάλι πέρασες, πάλι θα φύγεις,
 σαν και τότε, καιροί όλο λύπη...
 Οι βραδιές της χαράς μας της λίγης,
 χωρισμού το βουβό καρδιοχτύπι.

 Πάλι σ' είδα! Και, όμως, λυπάμαι.

Η ματιά σου μου ήρθε σαν βέλος,
 Εαυτέ μου φτωχέ, έλα πάμε,
 είν' της μοίρας η αρχή να' χει τέλος.

 Τα χρόνια κύλησαν σαν το νερό στο ποτάμι. Φύγανε και
 δεν γυρίζουν πίσω. Κάποιοι λένε, ότι περνάνε γρήγορα, χωρίς
 να το καταλάβουμε. Είναι αυτοί, που πέρασαν μια άδεια ζωή.
 Όταν ασχολείσαι στη ζωή σου με χίλια δυο πράγματα, όταν
 χαίρεσαι γι' αυτό που κάνεις, όταν βλέπεις τριγύρω σου
 παιδιά, εγγόνια, φίλους, όταν έχεις με όλους κάτι να θυμηθείς,
 είτε είναι ευχάριστο, είτε δυσάρεστο, η ζωή σου ήταν πάντα
 γεμάτη, δεν πέρασε με ταχύτητα φωτός! Ακόμα και οι ανα-
 μνήσεις για αγαπημένα πρόσωπα που «έφυγαν», ακόμα και
 αυτές γεμίζουν τη ζωή σου κι ας είναι ένα αγκάθι, που
 ματώνει την καρδιά.

Με αυτές τις σκέψεις βάδιζε στον δρόμο, όταν την είδε
 ξανά! Ο χρόνος είχε αφήσει και σε εκείνη τα σημάδια του,
 αλλά αυτός τη είδε όπως ήταν πριν πενήντα χρόνια. «Ελένη!»
 την φώναξε, με μια λαχτάρα, αλλά και έναν κρυφό φόβο
 μήπως δεν τον γνωρίσει, ή, ακόμα χειρότερο, μήπως δεν του
 μιλήσει. Αλλά εκείνη, (Παναγία μου!), μόλις τον είδε έπεσε
 στην αγκαλιά του. Φιλήθηκαν στο μάγουλο, (εκεί επιτρεπόταν,
 πλέον), κοιτάχτηκαν με λαχτάρα και επιχείρησαν να ξεκινήσουν
 με τετριμμένες κουβέντες. Μα, αμέσως κατάλαβαν, ότι δεν
 έχει νόημα να μιλήσουν για παιδιά και εγγόνια, αυτά ήταν για
 κουβέντες με άλλους. «Θυμάσαι;» τον ρώτησε, δειλά. Μα,
 ήταν ερώτηση αυτή; Ήταν ποτέ δυνατόν να ξεχάσει; Και
 πόση συγκίνηση ένωσε, όταν έμαθε μετά από πενήντα χρόνια,
 ότι θυμόταν και εκείνη! Θυμήθηκαν πολλά. Ή, μάλλον, δεν
 είχαν ξεχάσει τίποτα. Ακόμα και εκείνο το τραγουδάκι με τον
 Γιάννη Βογιατζή, που άκουσαν στο τζουκ - μποξ της Κυανής
 Ακτής. «Την είδα ξανά στο δρόμο μια μέρα και μια καλημέρα
 δεν είπαμε οι δυο...». «Με συγχωρείς, που τότε που συναντη-
 θήκαμε, δεν σουμίλησα, αλλά ήταν δίπλα μου ο άλλος». «Ναι,
 υπάρχουν οι άλλοι» της απάντησε, «αλλά αυτοί δεν
 ξέρουν που είναι η Κυανή Ακτή». Κάποιες σταγόνες άρχισαν
 να πέφτουν από τον ουρανό και ανακατεύτηκαν με τις
 σταγόνες των αναμνήσεων, που είχαν αρχίσει να βρέχουν τα
 μάγουλά τους. «Πρέπει να φύγουμε» του είπε. «Ναι» της
 απάντησε, «αλλά αυτή τη φορά θα χωρίσουμε μόνοι μας». Δεν
 μίλησε. Ένα κλεφτό φιλί στο μάγουλο ακόμα και έφυγε
 τρέχοντας. Εκείνος έμεινε για λίγο άγαλμα. Κατάλαβε.

Σιγά - σιγά περπάτησε προς μία καφετέρια, σιγοτραγου-
 δώντας; «Την είδα ξανά...». Παράγγειλε έναν καφέ και έβγαλε
 χαρτί και μολύβι:

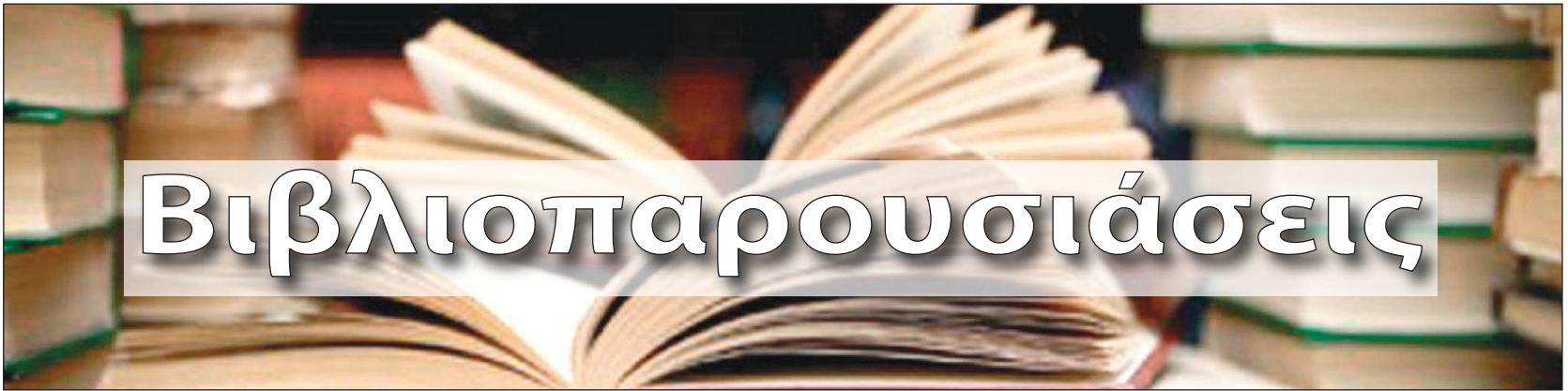
Το τραγουδάκι μας

 Ξανά το τραγουδάκι μας σε έφερε
 στη σκέψη μου, όπως τότε σ' είχε φέρει
 στη αγκαλιά μου. Μα, πολύ διέφερε
 εκείνη η εποχή, που από το χέρι
 πιασμένοι κάθε λύπη λησμονούσαμε,
 όνειρα πλάθαμε. Καιροί χαμένοι...
 Ναι, ήρθες όπως τότε που τ' ακούσαμε
 ντυμένη στ' άσπρα. Μα, ήσουν πια ξένη...

 Ήπια τον καφέ του και πήρε τον δρόμο για το σπίτι. Και,
 ξαφνικά, ένωσε ένα κενό. Δεν της είπε τίποτα για όσα
 ποιήματα είχε γράψει γι' αυτήν. Ούτε ένα ευχαριστώ δεν της
 είπε, που άθελά της τον έκανε ποιητή. Τι παράλειψη!

Όμως γρήγορα συνήλθε. Καλύτερα έτσι. Τα γερασμένα
 μάτια δεν πρέπει να δακρύζουν συχνά. Και οι καρδιές των
 μεγάλων δεν αντέχουν πολλές συγκινήσεις... Δεν έπρεπε να
 την κάνει να κλάψει!

Α΄ Βραβείο 7ου Παγκόσμιου Λογοτεχνικού Διαγωνισμού
 ΕΠΟΚ

Στην Ελασσόνα η νέα παρουσίαση, την Κυριακή 15 Φλεβάρη, ώρα 11 π.μ. του βιβλίου ΜΙΚΡΑ ΑΠΑΝΤΑ του Π. Λάλου

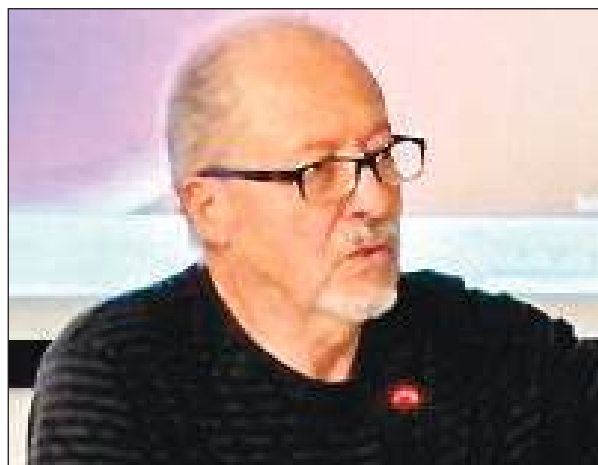
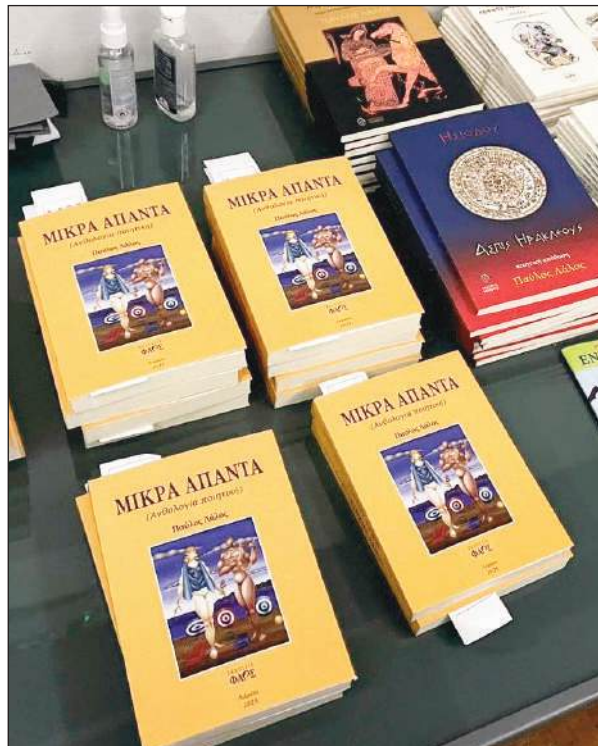
Στην Δημοτική Βιβλιοθήκη Ελασσόνας (αίθουσα εκδηλώσεων) παρουσιάζεται το βιβλίο ΜΙΚΡΑ ΑΠΑΝΤΑ (Ανθολογία Ποιητική) του Παύλου Λάλου, την Κυριακή 15 Φλεβάρη ώρα 11 π.μ. (προσέλευση), με ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΙΣΟΔΟ. Διοργανώνουν: Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Ελασσόνας- υπό την Αιγίδα της Αντιδημάρχου Παιδείας Δήμου Ελασσόνας κ. Βιβής Γκουγκούλη, το Δίκτυο Καλλιτεχνών & Επιστημόνων Επ. Ελασσόνας ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ., το περιοδικό Αντι.δωρο Περραιβίας (Ελασσόνας & Τυρνάβου), και το ΕΝΤΕΧΝΩΣ, Πολιτιστικός Οδηγός Ανατολικής Θεσ/νίκης (Θέρμη) του Θεόφιλου Λάλου (ηθοποιού-σκηνοθέτη).

Θα μιλήσουν: 1.Η Μπλιούμη Ελένη (εκπαιδευτικός- Πρόεδρος φορέα ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ.), χρόνος 15', 2. Ο Λιόλιος Θωμάς (φιλόλογος), Αντιπρόεδρος φορέα ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ., χρόνος 15', και 3.ο λογοτέχνης Παύλος Λάλος (θα διαβάσει από το ποιητικό δράμα «Ο Βυρός κι ο Απαρνητής», (πρώτη δημοσίευση στο παρουσιαζόμενο βιβλίο).

Συντονίζει η Διαμάντη Λαμπρινή (εκπαιδευτικός-Γραμματέας του ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ), θα παρουσιάσει και την Εργογραφία του τιμώμενου.

Θα χαιρετίσει Αντιδήμαρχος Δήμου Ελασσόνας.

Το βιβλίο έχει 7 Ενότητες και είναι είδος Ποιητικών Απάντων (σελίδες 258) όλης της 73άχρονης πορείας του Π.Λάλου, από τα (νεανικά) πρωτόλειά του ως το 2025, με πάνω από 144 ποιήματα από τα οποία 80 ποιήματα που δεν περιλαμβάνονται στις 5 έντυπες συλλογές του και μια επιλογή από τα βιβλία του. Περιλαμβάνονται και ποιήματα από τα 4 Θεατρικά έργα-βιβλία του Π.Λάλου, ποιητικές

Μεταφράσεις -αποδόσεις Αρχαίων ποιητικών κειμένων- Επών- Τραγωδιών- Επιγραμμάτων κ.ά. μια και έχει και 2 βιβλία με νεοελληνική απόδοση σε 15σύλλαβο έπους ΑΣΠΙΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ του Ησιόδου και του αρχαίου Απολλώνιου του Ρόδιου- Αργοναυτικά. Γενικά το κίνητρο και για τις μεταφράσεις του Π. Λάλου είναι τα Θεσσαλικά θέματα, η εντοπιότητα, όπως και στις Μελέτες π.χ. το βιβλίο «Η περιοχή της Ελασσόνας (Περραιβία) κατά την Τουρκοκρατία, 1423-1912», το «Κρασιά Ελασσόνας το Παρελθόν και το Σήμερα» κ.ά.

Στο ΜΙΚΡΑ ΑΠΑΝΤΑ οι 2η και 4η Ενότητες αποτελούνται από 2 νέα έργα που πρωτοβλέπουν το φως της δημοσιότητας: α)Το ποιητικό θεατρικό Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΠΟΥ ΚΡΟΚΟΥΣ ΜΑΖΕΥΕ, πάνω στο γνωστό μύθο του Ίκαρου, αλλά ως ο θρήνος του πατέρα μπροστά στο νεκρό σώμα του γιου, που παραπέμπει στο σημερινό φόρο αίματος νέων στην ασφαλτο. β) Μαζί και το ποιητικό δράμα «Ο Βυρός και ο Απαρνητής», σε πεντασύλλαβο στίχο, για τον σύγχρονο άνθρωπο που έχει πικραθεί πολλαπλά από τις πόλεις και την αποξένωση και πάει στη βουνίσια φύση των Χασίων (κι εδώ εντοπιότητα ως Κρασιώτης Χασιώτης), όπου όμως έχει ένα δραματικό τέλος (μετά από απαιτητές παραισθήσεις).

Ο Παύλος Λάλος γεννήθηκε στην Κρασιά Ελασσόνας, το 1952. Στην Ελασσόνα έκανε την 1η Γυμνασίου και τις 1η & 2α Πρακτικού Λυκείου. Έχει τελειώσει (Δίπλωμα) την σχολή Τοπ/φων Μηχ/κων Πολυτεχνείου του ΑΠΘ. Μετά έγινε φοιτητής του ΕΑΠ-Τμήμα Ελληνικός Πολιτισμός. Κατοικεί στα Δένδρα Τυρνάβου με την οικογένειά του. Είναι δημοσιογράφος της ΕΡΤ-ΕΡΑ σε σύνταξη.

Στις φωτο ο Π.Λάλος και το βιβλίο του.

Ο ΘΩΜΑΣ ΛΙΟΛΙΟΣ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΛΑΛΟΥ

Μελαγχολία του Ιάσονος Κλεάνδρου·
ποιητού εν Κομμαγηνή· 595 μ.Χ.

Το γήρασμα του σώματος και της μορφής μου
είναι πληγή από φρικτό μαχαίρι.
Δεν έχω εγκαρτέρησι καμιά.
Εις σε προστρέχω Τέχνη της Ποιήσεως,
που κάπως ξέρεις από φάρμακα·
νάρκης του άλγους δοκιμές, εν Φαντασία και Λόγω.

Είναι πληγή από φρικτό μαχαίρι. —
Τα φάρμακά σου φέρε, Τέχνη της Ποιήσεως,
που κάμνουνε — για λίγο — να μη νιώθεται η πληγή.

Κ. Π. Καβάφης 1921

Κυρίες και κύριοι καλημέρα σας
Τί είναι ποίηση;
Είναι μια από τις πιο παλιές και συναρπαστικές ερωτήσεις
που έχει κάνει ο άνθρωπος. Αν το καλοσκεφτούμε, είναι
σαν να ρωτάμε "τι είναι αγάπη;" ή "τι είναι ζωή;". Δεν
υπάρχει μία μόνο απάντηση, αλλά πολλές.

Ο Οδυσσέας Ελύτης έλεγε πως: "Ποίηση είναι η τέχνη
εκείνη που οδηγεί το αίσθημα ως το σημείο να γίνει ιδέα
και την ιδέα ως το σημείο να γίνει αίσθημα."

Με λίγα λόγια, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ποίηση
είναι η τέχνη που χρησιμοποιεί τη γλώσσα με έναν ιδιαίτερο
τρόπο για να εκφράσει συναισθήματα, ιδέες και εικόνες,
πηγαίνοντας πέρα από την καθημερινή της χρήση.

Το πιο σημαντικό, ίσως, είναι τι κάνει η ποίηση σε εμάς
που τη διαβάζουμε.

Δεν διαβάζουμε ποίηση μόνο με το μυαλό, αλλά και με
την καρδιά και τις αισθήσεις.

Μια καλή ποιητική συλλογή μπορεί να μας συγκλονίσει,
να μας ταξιδέψει, να μας κάνει να νιώσουμε ότι κάποιος
άλλος κατάλαβε αυτό που νιώθουμε.

Μια τέτοιου είδους ποιητική συλλογή είναι και τα «Μικρά
άπαντα» του Παύλου Λάλου.

Με τον Παύλο γνωριζόμαστε από το μακρινό 2010,
όταν μου έκανε την τιμή να παρουσιάσει το πρώτο μου
βιβλίο με τίτλο Περραιβία στην εκπομπής του, στο ραδιό-
φωνο της ΕΡΤ. Μάλιστα, θυμάμαι από εκείνη την τηλεφωνική
συνέντευξη ότι όλες του οι ερωτήσεις ήταν εύστοχες και
διαφωτιστικές. Όταν τελείωσε η συνομιλία μας, λέω από
μέσα μου: αυτός ξέρει πολλά! Μετά έμαθα ότι είναι συν-
τοπίτης μου από την Κρανιά Ελασσόνας. Έκτοτε έχουμε
πει πολλά, αλλά σήμερα είμαστε όλες και όλοι εδώ για να
γνωρίσουμε το νέο του πόνημα. Θα μου επιτρέψετε να
αναφερθώ σε δύο από τα ποιήματά του.

Διαβάζουμε από τη σελίδα 169:

Ποιήματα από το θεατρικό έργο ο καλός στρατιώτης
Σβέικ

1. Άτιτλο
Ο στρατηγός ο Βιντισγκράτς
κι οι κύριοι αξιωματικοί
αρχίσανε τον πόλεμο

νωρίς πρωί-πρωί.
Χοπ, χοπ, χοπ!

Αρχίσανε τον πόλεμο
με μία προσευχή,
βοήθα Παναγίτσα μου
κακό να μη μας βρει.
Χοπ, χοπ, χοπ!

Βοήθα Παναγίτσα μου
στα τέσσερα γιοφύρια,
να στήσει ο Πιμόντε
ανίκητα ταμπούρια.
Χοπ, χοπ, χοπ!

Παιδιά, να μη φοβάστε
κι ας βρέχει το ασάλι
γιατί εμείς σας στέλνουμε
λεφτά με το τσουβάλι.
Χοπ, χοπ, χοπ!

Λεφτά με το τσουβάλι,
ασήμια και παράσημα
κι έχουμε μαύρο χάλι.
Βγάλτε εσείς τα κάστανά!
Χοπ, χοπ, χοπ!

Ο Καλός Στρατιώτης Σβέικ (Хвѣјк) είναι μία αντιπολεμική
σάτιρα, ατελής, με αντιπολεμικό πνεύμα, του Τσέχου Γιά-
ροσλαβ Χάσεκ, το οποίο εκδόθηκε το 1921.

Μέσα από τις περιπέτειες του Σβέικ καυτηριάζεται η
βαρβαρότητα ενός πολέμου, στιγματίζεται η παράλογη
"εξουσία" της στρατιωτικής γραφειοκρατίας και περνάει
το μήνυμα διαμαρτυρίας του λαού στις "εντολές" των κυ-
βερνήσεων για πολέμους με στόχο τις πολιτικές επιδιώξεις,
καμουφλαρισμένες πίσω από το όνομα της ελευθερίας ή
της δημοκρατίας. Σας θυμίζει κάτι;

«Η ιστορία αρχίζει με την είδηση της δολοφονίας του
αρχιδούκα Φερδινάνδου στο Σαράγιεβο, που πυροδότησε
τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Περιγράφει γεγονότα που
πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους
του πολέμου, δεδομένου ότι Σβέικ κατατάσσεται στο
στράτο και έχει διάφορες περιπέτειες, πρώτα στα μετόπισθεν
του μετώπου, και έπειτα κατά τη διάρκεια μιας μεγάλης
ανάβασης για να συναντήσει τη μονάδα του στη πρώτη
γραμμή. Το ατελές μυθιστόρημα διακόπτεται απότομα
προτού δοθεί στον Σβέικ η ευκαιρία να συμμετάσχει σε
οποιοδήποτε μάχη ή να μπει στα χαρακώματα».

Το θεατρικό έργο που ξεπήδησε από το μυθιστόρημα
αποτελεί ουσιαστικά μια Μαύρη Κωμωδία, το κείμενο της
οποίας μετέφρασε και έκανε την έκδοσή του ο Παύλος.
Μάλιστα, το 1988, ο πολιτιστικός σύλλογος της Δολίχης
«Η Τριπολίτιδα» ανέβασε το έργο για δύο παραστάσεις με
«ηθοποιούς» τους μαθητές γυμνασίου του χωριού. Τότε
ήμουν Β Γυμνασίου. Περιττό να σας πω ότι ερμήνευσα τον
ρόλο του Σβέικ.

Πάμε τώρα στη σελίδα 232 και στο πρώτο ποίημα από
τα πρωτόλεια. Ο τίτλος είναι «Η πασχαλιά στο δρομάκι».

Διαβάζουμε:

Γέρνανε τις πασχαλιάς τα κλώνια
σφιχτά σφιχτά τ' άνθια τα βυσσινιά,
όχι σε μάρμαρου μπαλκόνια
μα στου δρομάκου τη νεροσυρμιά.
Κι εμείς,
σαν κρύβονταν στη σκιές η γριά Σελήνη
ρημάζαμε τις κλάρες που τουφωτές λυγίζαν,
και μέναν' ορφανές,
πράσινες των κλώνων οι μυτούλες
γιατί σ' ένα ποτήρι
φυτεύαμε την ευωδιά
και τ' άνθια τα βυσσινιά.

Η πασχαλιά (*Syringa vulgaris*) είναι ένα φυλλοβόλο δέντρο ή θάμνος που μπορεί να φτάσει τα 3 έως 7 μέτρα σε ύψος. Κατάγεται από την Ανατολική Ευρώπη και είναι γνωστή για τα πανέμορφα και μυρωδάτα άνθη της, που ανθίζουν κυρίως από τα μέσα Απριλίου έως τις αρχές Μαΐου. Θεωρείται ευλογημένο φυτό και έχει πολιτιστική σημασία, καθώς τα άνθη της χρησιμοποιούνται σε γάμους και άλλες γιορτές.

Τα άνθη είναι μικρά, εύοσμα και δημιουργούν μεγάλες και πυκνές βοτρυώδης ταξιανθίες. Το χρώμα τους ποικίλει από λευκό, μωβ και κόκκινο. Η πασχαλιά, όπως δηλώνει και το όνομά της, είναι το καλλωπιστικό φυτό που έχει συνδεθεί με τη γιορτή του Πάσχα.

Όπως λέει ο μύθος, όταν σταυρώθηκε ο Ιησούς στο Γολγοθά, εκεί κοντά είχε φυτρώσει αυτό το δένδρο, που βλέποντας τη σταύρωσή Του, από τη θλίψη του, μαράζωσε και μαράθηκε. Τρεις μέρες αργότερα, μετά την Ανάσταση, το μικρό δένδρο ζωντάνεψε και μάλιστα γέμισε με πανέμορφα μωβ λουλούδια, για να γιορτάσει και αυτό, το χαρμόσυνο

γεγονός. Αυτός είναι και ο λόγος που ονομάστηκε πασχαλιά.

Το δέντρο όμως από το οποίο άντλησε την έμπνευσή του ο Παύλος για να γράψει το παραπάνω ποίημα ήταν υπαρκτό. Όπως μου έχει διηγηθεί ο ίδιος, όταν έγραψε το ποίημα ήταν δευτέρα λυκείου και αφορμή στάθηκε μια πασχαλιά, η οποία ήταν φυτεμένη σε μια Ελασσονίτικη αυλή, σχεδόν στο κέντρο της πόλης, από την οποία περνούσε καθημερινά σχεδόν για να πάει από το σπίτι του στο σχολείο, μαζί με τους συμμαθητές του. Έτσι ερμηνεύεται η λέξη «εμείς» στο ποίημα.

Αβίαστα προκύπτει το ερώτημα: πώς εμπνέεται ένας άνθρωπος για να γράψει ένα ποίημα; Στη συγκεκριμένη περίπτωση το ερέθισμα ήταν οπτικό και σίγουρα οσφρητικό. Όσοι έχετε βρεθεί κοντά σε μια πασχαλιά και έχετε μυρίσει τα άνθη της, είμαι σίγουρος ότι κάθε άλλο παρά ασυγκίνητους θα σας αφήνε τόσο το θέαμα όσο και η θεσπέσια ευωδιά της. Ο Παύλος, μεταξύ άλλων ως ευαίσθητος άνθρωπος και καλλιτεχνική φύση από πολύ μικρός, μετουσίωσε το προσωπικό βίωμα σε τέχνη, στην τέχνη της γραφής.

Τέλος, θα ήθελα σας μιλήσω ως εκδότης και τυπογράφος. Όσο δύσκολο είναι να γράψεις και να συγκεντρώσεις τα κείμενά σου άλλο τόσο δύσκολο είναι να φτάσεις στην έκδοση μιας ποιητικής συλλογής. Εκτός από μεράκι χρειάζονται και χρήματα. Σίγουρα ένας ποιητής δεν θα βγάλει χρήματα για να ζήσει από την τέχνη του, αλλά τουλάχιστον θα πρέπει να καταφέρει να καλύψει ένα μέρος των εξόδων μιας έκδοσης. Ως αναγνώστες καλό είναι να αγοράζουμε βιβλία που πραγματικά αξίζουν, να τα διαβάζουμε και να συγκινούμαστε μέσα από αυτά. Κατ' επέκταση να κοσμούν την βιβλιοθήκη μας και να αποτελούν παρακαταθήκη τόσο για τους συγχρόνους όσο και για τις επόμενες γενιές. Ένα τέτοιο βιβλίο είναι και τα «μικρά άπαντα» του Παύλου Λάλου.

Η ΕΛΕΝΗ ΜΠΛΙΟΥΜΗ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΛΑΛΟΥ

Λένε ότι η ποίηση, είναι έκφραση και συμπύκνωση των καημών, είναι η σκόνη των άστρων στη Γη που μας ανυψώνει από το βούρκο, και που δεν επιβάλλει, αλλά συμπονεί και παρηγορεί.

ΜΙΚΡΑ ΑΠΑΝΤΑ: Μία ποιητική ανθολογία από τις εκδόσεις ΦΑΟΣ, που φέρει τη γνωστή ποιότητα που χαρακτηρίζει το έργο του κ. Λάλου.

Η ωριμότητα του ποιητή και η ενιαία προσπάθεια πολλών χρόνων, είναι αποτυπωμένη στα 144 ποιήματα του βιβλίου. Ποιήματα με ευαισθησία, αλλά και με χιούμορ, με διαπιστώσεις κοφτερές και μνήμες νωπές, με ρομαντισμό και σκέψη, με προβληματισμό για το κοινωνικό γίγνεσθαι, και όλα αυτά γραμμένα με στοχασμό και βαθιά αγάπη για το αντικείμενο. Χωρίς μεγαλοστομίες, με λέξεις καλά ζυγισμένες η ποίησή του, μας ταξιδεύει.

Μέσα στην ποιητική ανθολογία του Παύλου Λάλου που περιλαμβάνει σύντομα και άμεσα ποιήματα, διαπιστώνουμε τη συμπόνια, την παρηγοριά και την αγάπη, τον έρωτα, τη φύση, την ιστορία, τη σάτιρα και τις αναποδιές της κοινωνίας, μα και την ελπίδα. Ξεχωρίζουμε τον υπαρξιακό και κοινωνικό προβληματισμό, την πορεία της ανθρώπινης κοινωνίας, τη ζωή και τον θάνατο, τη δικαιοσύνη και τη

μοίρα του ανθρώπου.

Λέξεις όπως: ευτυχία, ελπίδα, εξουσία, ειρήνη, πόνος, μοίρα, λαχτάρα, δικαιοσύνη, βράχος, φάρος, γλάρος, μέλλον, άνοιξη... ντύνουν την ποίηση του κ. Λάλου. Τα ποιήματά του, έχουν μία συγκρατημένη αισιοδοξία, με αβέβαιο μέλλον, αλλά πάντα με οδηγό την ελπίδα. Κάνουν σινιάλο στα όνειρα και προχωρούν με αισιοδοξία στη ζωή, ενώ τα αντίθετα ζευγάρια λέξεων, όπως ψέμα-ειλικρίνεια, απογοήτευση-ελπίδα, βέβαιο-αβέβαιο, νέοι-γέροι... δίνουν ένταση στα ποιήματα.

Η ανθολογία είναι χωρισμένη σε 7 ενότητες. Χωρισμένη: Σε κοινωνικά θέματα με 5 συλλογές, αποτελούμενες από νέα και παλιά ποιήματα

Στο ποιητικό θεατρικό έργο, με τίτλο: Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΠΟΥ ΚΡΟΚΟΥΣ ΜΑΖΕΥΕ

Σε ποικίλη θεματική με παλιά και νέα ποιήματα

Στο ποιητικό δράμα, με τίτλο: Ο ΒΥΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΠΑΡΝΗΤΗΣ

Σε ποιήματα από την παιδική και νεανική ηλικία

Σε ποιητικές αποδόσεις αρχαίων ποιημάτων

Σε κριτικές για το έργο του συγγραφέα

Στις 258 σελίδες του, βρίσκουμε πάνω από 144 ποιήματα, ενώ για πρώτη φορά δημοσιεύονται τα έργα: «**Ο Δαίδαλος που κρόκουσ μάζευε**», που είναι ο θρήνος του πατέρα πάνω στο νεκρό παιδί του, εμπνευσμένος από τον μύθο του Ίκαρου και που παραπέμπει στο σημερινό φόρο αίματος των νέων στην ασφάλτο,

καθώς και το ποιητικό δράμα «**Ο βυρός και ο Απαρνητής**», γραμμένο σε πεντασύλλαβο στίχο, μια απαιτητική μορφή, που απαντάται σε ελάχιστα δημοτικά άσματα και αναφέρεται στον σύγχρονο άνθρωπο που έχει πικραθεί από την αποξένωση και επιστρέφει στη βουνίσια φύση. Το τέλος του όμως θα είναι δραματικό σε έναν ποτάμιο βυρό, σε μια βαθιά γούρνα, που δημιουργήθηκε από τη δύναμη του νερού, που έχει σκάψει στα βράχια.

Ο ποιητής αφιιδιαζει ευχάριστα τον αναγνώστη με την ποιητική του γραφή. Αναφέρει:

«Αν όχι φέτος
θα τη βρούμε του χρόνου
ή τον επόμενο
την άνοιξη με τις πολλές υποσχέσεις»,
μας λέει το πρώτο γνωμικό της σελ. 13, και στη σελ. 16.

το επόμενο γνωμικό, λέει:

«Όσοι θέλουν την ελπίδα
ψωμί στο σήμερα
ας θυμούνται ότι για να ζυμωθεί
θέλει κούραση
και για να διατηρηθεί θέλει επαγρύπνηση».

Εκτός από γνωμικά, βρίσκουμε στη συλλογή, παραβολές και διδακτικά ποιήματα, όπως εκείνο στη σελ. 66, Ο ΕΛΠΙΝΟΡΑΣ

Στους ύποπτους καιρούς,
το βήμα το μετέωρο πριν κάμεις,
στοχαστικά να δεις τη θέση σου,
μην πας με μάτια θολά από μεθυσμούς πλάνους. Θυμή-
σου τον ΕΛΠΙΝΟΡΑ

και την αστοχασιά του,

που από τη στέγη,

βρέθηκε στο χώμα ο μοιραίος.

Θυμίζω ότι Ο ΕΛΠΙΝΟΡΑΣ ήταν σύντροφος του Οδυσσέα, όπου στο νησί της Κίρκης λίγο πριν την αναχώρησή τους, μέθυσσε και κοιμήθηκε στη στέγη και το πρωί ξυπνώντας ξέχασε που ήταν και έπεσε από τη στέγη στο χώμα. (Κυριολεκτικά και μεταφορικά).

Ποιήματα σατιρικά συναντάμε επίσης στα ΜΙΚΡΑ ΑΠΑΝΤΑ του κ. Λάλου, όπως «η μπαλάντα του χαμού» στη σελ. 44 και «ο πονηρός τσοπάνος» στη σελ. 167

Κοινωνική και πολιτική κριτική και αυτοκριτική, ιστορικά ποιήματα και μύθοι απαντώνται σε πολλά από τα ποιήματα της συλλογής του, όπως και λυρικά και νοσταλγικά, ποιήματα της ξενιτιάς, στη σελ. 17:

«Τα χελιδόνια έρχονται κι έχουν φωλιά στ' ανώι...και τον δικό μου τον αετό...η ξενιτιά τον τρώει».

Είναι έκδηλη η φυσιολατρία στο έργο του ποιητή, με έντονα φυσιολατρικά στοιχεία και ιμπρεσιονιστικές (άμεση εντύπωση) ποιητικές εικόνες.

Σε αρκετά μάλιστα ποιήματα παρατηρείται μία έντονη εξωτερική...και ενασχόληση με τα κοινά.

Η βιωματική ποίηση και η προσωπική εμπειρία δεν είναι ουδέτερη στο έργο του κ. Λάλου, αλλά συμβάλλει στη γραφή βαθιών νοημάτων. Ξεχωρίζουμε συμπυκνωμένα νοήματα, έντονα προσωπικά βιώματα του ποιητή, σκέψεις

και προβληματισμούς για τη ζωή.

Αναφέρει χαρακτηριστικά:

Κάτι έχει ξεχαστεί και δεν αναζητείται!

Μήπως είναι η ζωή μας;

Υπάρχει όμως και η αισιόδοξη πλευρά στα ποιήματα του κ. Λάλου, και το συναντάμε στο ποίημα, το ΚΥΚΝΕΙΟ στη σελ.48 και στο οπισθόφυλλο του βιβλίου:

Όλα είναι δυνατά!

Αφού από τη στυφάδα

Με τ' ωρίμασμα βγαίνει η γλύκα,

αφού από τους δεινόσαυρους

προέκυψε το αηδόνι με το τραγούδι του

αφού τα σάκχαρα μετασχηματίζονται

σε κρασί

από την κάμψια προκύπτει η πεταλούδα,

από το βαθύ σκοτάδι, βγαίνει η χαραυγή, τότε όλα είναι δυνατά να γίνουν.

Με κατανόηση

Με συμπόνια.

Καλοτάξιδα ευχόμαστε να είναι τα ΜΙΚΡΑ ΑΠΑΝΤΑ και να ανθίσει στην καρδιά των αναγνωστών.

Σας ευχαριστώ!

ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ:

ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ-ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ:

Παρακαταθήκη ενός ληστή, σελ. 56

Όσοι, σελ. 79

Το πείραμα, σελ. 21

Διότι, σελ. 148

ΓΝΩΜΙΚΑ:

ΣΕΛ. 13, 16, 39

ΣΑΤΙΡΙΚΑ:

Η μπαλάντα του χάρου, σελ.44

Ο πονηρός τσομπάνος, σελ. 167

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ-ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ:

Στους σταθμούς,

Στα πηγάδια,

Όπως όλοι,

Ενταύθα, σελ. 155

Λέτε;,

Το φοβικό άγνωστο

Το σεντουκάκι, σελ. 42

Το έξω, σελ. 58

Κάτι πληρώνουμε, σελ. 68

Ο ποιητής, σελ. 25

Των ελαχίστων, σελ. 81

Συνήθισα, σελ. 70

ΤΟΠΙΚΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ-ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΥΣΗ:

Εικόνα στους καφενέδες,

Το ανέβασμα (Πήλιο), σελ. 46

Του σπιτιού ο Κισσός, σελ. 149

Σοφία Πηλού, σελ. 161

Ύμνος στο χωράφι με τις ελιές, σελ. 138

ΛΥΡΙΚΑ-ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ:

Της ξενιτιάς,

Πικρό Δημοτικό,

Η θλίψη των πόλεων, σελ. 40
 Η πόλη, σελ. 64
 Magestic, σελ. 145

ΙΣΤΟΡΙΑ-ΜΥΘΟΙ-ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ:

Της Ανατολής
 Κατά Λαπιθών, σελ. 35
 Σχεδιάσμα Οικολογικό, σελ. 54
 Ο Δαίδαλος που κρόκουε μάζευε, σελ. 83
 Θρήνος Δαίδαλου, σελ. 90

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ:

Ο Καραγκιόζης γενικός γραμματέας
 Πινόκιο από ξύλο

Ο βυρός και ο απαρνητής

ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ:

Ορφικός ύμνος
 Ομήρου Ιλιάδα, σελ. 205
 Ησίοδου «Ασπίς Ηρακλέους», σελ. 207
 Απολλώνιου Ρόδιου «Αργοναυτικά»
 Επιτύμβιο Ηγησάνδρου Θέπταλου, σελ. 210
 Σαπφώ, σελ. 59
 Άλκαίος «Ο βιασμός της Κασσάνδρας»
 Επιγράμματα της Ηδίστης, σελ. 219
 Χοηφόροι του Αισχύλου, σελ. 223

ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ ΣΕ ΜΥΘΟΥΣ-ΠΡΟΣΩΠΑ-ΤΟΠΟΥΣ:

Μύθος της Δάφνης
 Έλλα η Λαρισαία 981 μ.Χ.
 Πικροτράγουδο της μάνας (Πολυτεχνείο)
 Κρυμμένες Ελλάδες

Ένα καράβι με γυάλινα πανιά
 Οι νύχτες
 Στον Σωτήρη Σκίπη
 Η πύλη του ποταμού
 Τα πηγάδια του Τυρνάβου
 Ένας που αυτοκτόνησε
 Ο ληστής
 Ελπινίκη
 Αφιέρωμα στον Καββαδία

ένθετο

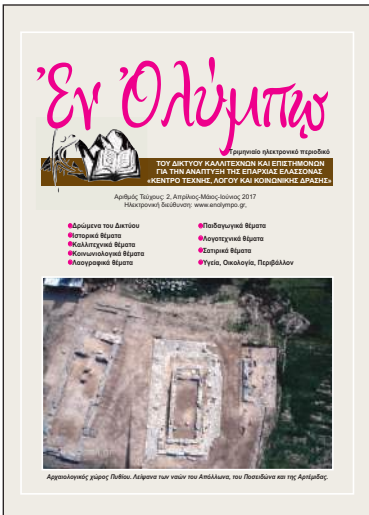
<https://enolympo.gr/magazine.html>

'Εν Όλυμπε

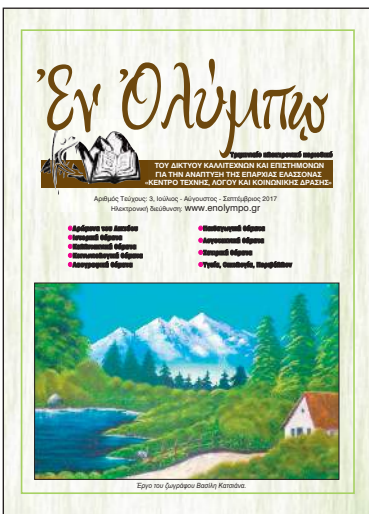
1ος χρόνος έκδοσης

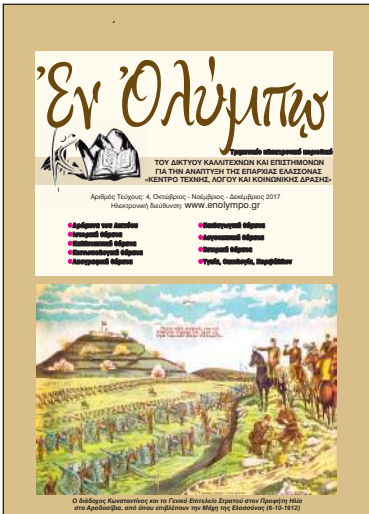
1ο τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2017

2ο τεύχος
Απρίλιος - Μάιος -
Ιούνιος 2017

3ο τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος -
Σεπτέμβριος 2017

4ο τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος -
Δεκέμβριος 2017

- Μήνυμα του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας και της Συντακτικής Επιτροπής .....σελ. 2
- Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας.....σελ. 3
- Ο Όλυμπος, ετυμολογία .....σελ. 4
- Ιανός ο Περραιβός .....σελ. 5
- Ολιστική ιατρική στην αρχαία Ελλάδα σελ.6
- Αγωγή του ανθρώπου σελ.7
- Φιλαναγνωσία .....σελ. 8
- Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, ο άνθρωπος που γνώριζε τα πολλά σελ. 9
- Ποιητικές σελίδες σελ.10
- Δραστηριότητες του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας σελ .....σελ. 11
- Χρυσό βραβείο στα βιολογικά κρασιά του Αθανασίου Μηνά σελ.12
- Έργα υποδομών με διαχρονικότητα που δεν έγιναν στο Δήμο Ελασσόνας σελ.12
- «Η αρπαγή της Βασιλαρχόντισσας» σελ.13
- Λαογραφικό Μουσείο Λόφου Ελασσόνας.....σελ.13
- Οι Χαλκιάδες της Ηπείρου στην Ελασσόνα σελ.14
- Βιβλιοπαρουσίαση σελ.15
- Γιορτές Λόγου και Τέχνης 2017 .....σελ.16

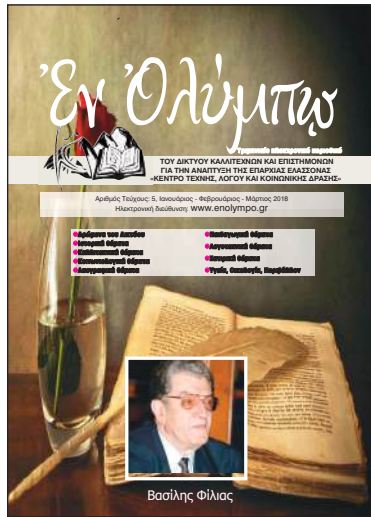
- «...για την άνοιξη», Ελένης Μπλιούμη, ...2
- Περραιβία - Περραιβοί, Σπύρου Μπούμπα 3
- Ο μεγαλοφυής φυσίατρος Ιπποκράτης και η επιστημονική διατροφολογία, του Βασίλη Ζαρζώνη.....7
- 20 Ιουνίου: Παγκόσμια ημέρα προσφύγων. Προσφυγιά.....8
- Γνωστοί και άγνωστοι αγωνιστές της λευτεριάς από την ευρύτερη περιοχή της Ελασσόνας του Κώστα Σαχινίδη.....10
- Τσαρπισανιώτης αρματολός Ευθύμιος Ταμπάκης και ο γιός του αγωνιστής του 1821 Πούλιος Ταμπάκπουλος.....11
- Κανένας δεν τις χόρτασε τις ομορφιές της φύσης, του Αλέξανδρου Παρλάντζα 13
- Δραστηριότητες του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την Ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας Γιορτές Λόγου και Τέχνης 2017 14
- Θα τραγουδήσω τους Σελλούς του Δαρδούμπα Σάκη, Δωδωναίου 14
- Εκδήλωση για την παρουσίαση του βιβλίου "Λαϊκή ποίηση: Το παράδειγμα της επαρχίας Ελασσόνας" των Κ. Γ. Σαχινίδη και Ευαγγ. Ράπτου-Στεργιούλα στην Αθήνα 15

- Σημείωμα του εκδότη.....2
- Νέο Δ.Σ. στο Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την Ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας 2
- Η ταυτότητα της Περραιβίας, του Σάκη Δαρδούμπα 3
- Διατροφικές συνήθειες των αρχαίων, του Βασίλη Ζαρζώνη, ...3
- Περί Ασκληπιού, του Σπύρου Μπούμπα 4
- Γυναίκα και ζωή στο χωριό, της Νίκης Σερσέμη-Κυριακίδου 5
- Γυναίκα, ποίημα του Βαγγέλη Πουρνάρα...5
- Η Σμύρνη μάνα καίγεται 14η Σεπτεμβρίου: ημέρα εθνικής μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας από το Τουρκικό κράτος. "Ενθυμήματα Ζωής" από το ημερολόγιο αιχμαλώτου Ιωάννη Φακή, της Ευαγγελίας Ράπτου 6
- Προσεγγίζοντας την ποίηση του Ελύτη στο νηπιαγωγείο της Μαίρης Σταθούλη 8
- Καλοκαίρι και παιδί, της Ελένης Μπλιούμη,9
- Ποιητικές σελίδες.....10
- Πρόσωπα νίκης, της Κορίνας Πάντου 10
- Το βουνό, του Αλέξανδρου Παρλάντζα 10
- Στη μπλε τη γη ψηλά βουνά, του Σάκη Δαρδούμπα 10
- Δραστηριότητες του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας, Απολογισμός δράσης του Δ.Σ. για τα έτη 2015, 2016 & 2017 11
- Οι "Β Α Κ Χ Ε Σ" του Ευριπίδη από το Θεσσαλικό Θέατρο 13
- Γιορτές Λόγου και Τέχνης 2017 στη Δολίχη και στο Λυκούδι 13
- Παιδικά διηγήματα 14
- Στη χώρα του ανθυγιεινού, του Νίκου Αγοραστό 14
- Το αδύναμο σκιοουράκι, της Χρύσας Μπαξεβανάκη 14
- Καλοκαιρινά τραγούδια, Αν. Αγραοδήμου-Ιωάννα Αγραοδήμου 14
- ΑΡΑΔΟΣΙΒΙΑ 2017 15
- Βιβλιοπαρουσίαση.....16

- ✓ Από Καλοκαίρι... Φθινόπωρο, της Ελένης Μπλιούμη.....2
- ✓ Τραγούδια ιστορικής μνήμης των πρώτων ημερών των Βαλκανικών πολέμων, της Ευαγγελίας Ράπτου-Στεργιούλα.....3
- ✓ Η απελευθέρωση των Αραδοσιβίων στις 5 Οκτωβρίου 1912, του Κώστα Σαχινίδη.....4
- ✓ Επέτειος για την απελευθέρωση των Αραδοσιβίων από τους Τούρκους.....5
- ✓ Η πίστη των Αρχαίων για τον θάνατο και την ψυχή, του Σπύρου Μπούμπα.....6
- ✓ Αριστοτέλης, ο ιδρυτής της Πολιτικής Επιστήμης 8
- ✓ Η νοσησύνη του ανθρώπου, της Νίκης Σερσέμη-Κυριακίδου 9
- ✓ Ξέρετε γιατί το λέμε έτσι; της Ευαγγελίας Ράπτου-Στεργιούλα 9
- ✓ Ιωσήφ Πουρσανίδης. Ένας πρεσβευτής της χώρας μας στην Ολλανδία, του Βασίλη Ζαρζώνη 10
- ✓ Κάψιμο του παραδοσιακού φούρνου.....10
- ✓ Το μπακάλικο, της Ελένης Μπλιούμη 11
- ✓ Δραστηριότητες του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την Ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας 12
- ✓ Παρουσίαση βιβλίου του Αθανασίου Μπαντέ «Ο Αριστοτέλης και η γέννηση της πολιτικής επιστήμης»
- ✓ Εκδρομή στην Παναγία Σουμελά, στην Βεργίνα και στη Νάουσα
- ✓ Λαϊκό-Δημοτικό γλέντι στην Ελασσόνα
- ✓ Εσείς παιδιά απ' τον Όλυμπο, του Σάκη Δαρδούμπα
- ✓ Ποιητικές σελίδες 13
- ✓ Πραγματικότητα, της Κορίνας Πάντου
- ✓ Του Πόντου τα μαρτύρια, του Αλέξανδρου Παρλάντζα
- ✓ 5ο Πανελλαδικό Φεστιβάλ Ποντιακών χορών. 14
- ✓ "Ζωή και κότα... με χαβίτες και με κορκότα!!!", μια πρωτότυπη ποντιακή επιθεώρηση 15
- ✓ Παρουσίαση του βιβλίου του Βαγγέλη Αυδίκου «Οι τελευταίες πεντάρες» 16

Έν Ολύμπω

2ος χρόνος έκδοσης

5ο τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2018

- ✓ Σημείωμα του εκδότη «Έν Ολύμπω. Ένας χρόνος έκδοσης» 2
- ✓ Βασίλης Φίλιας «Ο Άνθρωπος του Πολιτισμού και της Επιστήμης». Μέγας Δάσκαλος, Αγωνιστής και Πατριώτης.....3
- ✓ «Ελλάδα», ποίημα της Ελένης Μπλιούμη.....5
- ✓ Από την ψυχολογία του παιδιού. «Τα χαρακτηριστικά της παιδικής ηλικίας», του Σπύρου Μπούμπα.....6
- ✓ Η κοινωνική στάση και διάθεση των δημοτών ως προς την αποδοχή νέων προσώπων και νέων πολιτικών πρακτικών στην τοπική αυτοδιοίκηση. Μια σύντομη κοινωνιολογική προσέγγιση 7
- ✓ Ο Έρωτας στον Ερωτόκριτο, της Ευαγγελίας Ράπτου-Στεργιούλα 8
- ✓ «Το κουκλοθέατρο ως μορφή δραματι-

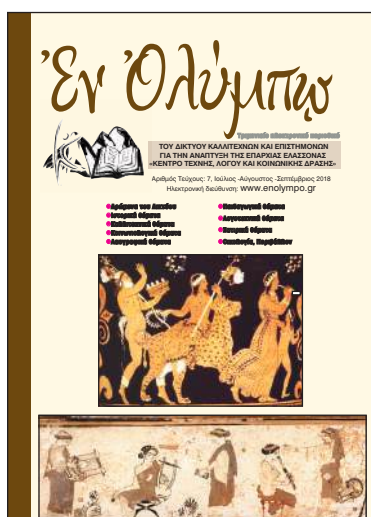
- κής τέχνης», της Αικατερίνης Νιζάμη .10
- ✓ Δραστηριότητες του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την Ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας Κοπή της Πρωτοχρονιάτικης Βασιλειόπιττας του Δικτύου.....12
- ✓ Παρουσίαση του φωτογραφικού άλμπουμ του Γιάννη Σιγάλα στη Λάρισα.....12
- ✓ Ποιητικές σελίδες.....13
- ✓ «Πατρίδα», του Βαγγέλη Πουρνάρα.....13
- ✓ «Του Νικοτσάρα», του Σάκη Δαρδούμπα.....13
- ✓ «Χέρια απλωμένα», της Κορίνας Πάντου 13
- ✓ Κοπή της πρωτοχρονιάτικης Βασιλειόπιττας στο Αγροτικό Εθνογραφικό Μουσείο Αραδοσιβίων Ελασσόνας.....14
- ✓ «Έν Ολύμπω», ένας χρόνος έκδοσης .15
- ✓ Γιορτές Λόγου και Τέχνης 2018 16

6ο τεύχος
Απρίλιος - Μάιος -
Ιούνιος 2018

- ✓ Σημείωμα του εκδότη 2
- ✓ Ανακοίνωση 2
- ✓ «Ταγματάρχης Μπαλντούμης Ιωάννης, ο θρυλικός ήρωας του Ελληνοϊταλικού Πολέμου 1940-1941», του Κώστα Γ. Σαχινίδη 3
- ✓ Οι δημοκρατικοί θεσμοί της αρχαίας Ελλάδας και η Ενωμένη Ευρώπη, του Βασίλη Ζαρζώνη 4
- ✓ Εκπαίδευση σε όλη τη ζωή και Διάβασμα, της Νίκης Σερσέμη – Κυριακίδη.6
- ✓ Η κρίση σαν αναπόδραστο στοιχείο της εξέλιξης του Προσώπου, της Οικογένειας, της Κοινωνίας. Τρόποι διαχείρισης-αξιοποίησης, του Γιάννη Σιγάλα 7
- ✓ Φάσεις της ψυχικής ζωής του παιδιού, του Σπύρου Μπούμπα.....8

- ✓ Γιορτές Λόγου και Τέχνης 2018.....9
- ✓ Η επιθετική συμπεριφορά των παιδιών στο σχολείο (Bullying), της Ελένης Μπλιούμη 10
- ✓ Το Μπιχτέσι, του Αλέξανδρου Παρλάντζα.....11
- ✓ Ο έρωτας ως διονυσιακή ροπή και δύναμη κοσμογονική, της Ευαγγελίας Ράπτου-Στεργιούλα 12
- ✓ Παρουσίαση του βιβλίου «Λαϊκή ποίηση από την επαρχία Ελασσόνας» στην Ελασσόνα και στη Λάρισα 14
- ✓ Θέλω να μοιάσεις, της Κορίνας Πάντου 14
- ✓ Παγκόσμια ημέρα βιβλίου, της Ελένης Μπλιούμη 15
- ✓ Αραδοσίβια 2018 16

7ο τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος -
Σεπτέμβριος 2018

- ✓ Σημείωμα του εκδότη 2
- ✓ Περί αρχαίας ελληνικής μουσικής, της Μαρίας Κ. Τσακίριδου 3
- ✓ Περραιβία και Νήσος Κω, του Σάκη Δαρδούμπα 3
- ✓ Απ' το Ρεμπέτικο στο Λαϊκό της δρ. Ευαγγελίας Ράπτου-Στεργιούλα.....4
- ✓ «Οι παράγοντες της νικηφόρας έκβασης του Πολέμου του 1912 για τον Ελληνικό στρατό και η σημασία των μαχών της περιοχής Ελασσόνας» του δρ. Κώστα Γ. Σαχινίδη 6
- ✓ Η βρεφική και νηπιακή ηλικία του παιδιού, του Σπύρου Μπούμπα.....8
- ✓ Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην κοινωνικοποίηση των μαθητών της Α' τάξης, της Ελένης Μπλιούμη 9
- ✓ Βιωματικές κρίσεις –προσωπικές, οικο-

- γενειακές- και Διαχείριση του πένθους, του δρ. Ιωάννη Σιγάλα 10
- ✓ Ανθρωποειδισμός της Κορίνας Πάντου.....11
- ✓ Το θέατρο ιδεών στο έργο του Γρηγόριου Ξενοπούλου «Οι φοιτητάι», του Θωμά Ν. Λιόλιου.....12
- ✓ Λόφος Ολυμπιώτισσας. Αναδάσωση τώρα...στο γηρασμένο δάσος, του Βασίλη Αχ. Ζαρζώνη 14
- ✓ Επιτόπια έρευνα για την καταγραφή του Λαϊκού Πολιτισμού σε 40 Κοινότητες της περιοχής Ελασσόνας από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Αγροτικό Εθνογραφικό Μουσείο Αραδοσιβίων και την LOG ON A.E. 15
- ✓ Βαλκανικό Φολκλορικό Φεστιβάλ των Τιράνων.....16

8ο τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος -
Δεκέμβριος 2018

- Δύο χρόνια έκδοσης του περιοδικού Έν Ολύμπω σελ.2
- Χριστουγεννιάτικα και Πρωτοχρονιάτικα λαϊκά δρώμενα της περιοχής Ελασσόνας, του Κώστα Γ. Σαχινίδη σελ.3
- Χριστουγεννιάτικες αναμνήσεις, της Ελένης Μπλιούμη σελ.4
- Ο μεγάλος τυμπανιστής, της Κορίνας Πάντου.....σελ.4
- Εξελικτικές κρίσεις του Ατόμου και της Οικογένειας, του Δρ. Ιωάννη Σιγάλα σελ.5
- Η Παιδική-Σχολική ηλικία, του Σπύρου Μπούμπα.....σελ.6
- Χαρασματικοί-ταλαντούχοι μαθητές: μια απόπειρα εννοιολογικού προσδιορισμού, της Ευαγ. Ράπτου...σελ.8
- Το στρατί, της Νίκης

- Σερσέμη-Κυριακίδου σελ.9
- Το παιχνίδι στη μαθησιακή διαδικασία: Διδακτική εφαρμογή θεωρητική τεκμηρίωση, του Γ. Νιάουστα.....σελ.10
- Η 45η επέτειος του Πολυτεχνείου - Διαχρονική αξία της εξέγερσης-Άγνωστες πτυχές της αντίστασης στρατιωτικών κατά της δικτατορίας, του Δημητρίου Αλευρομάγειρου σελ.11
- Κρήτη «Ο κήπος ...τ' αντρείας», του Βασ. Ζαρζώνη σελ.14
- Οι ομορφιές της φύσης, του Αλέξ. Παρλάντζα.....σελ.15
- Η Καλλιτεχνική ομάδα της Ακαδημίας Μουσικής και Χορού του Πανεπιστημίου North Minzu από την ΚΙΝΑ στην Ελασσόνα.....σελ.16

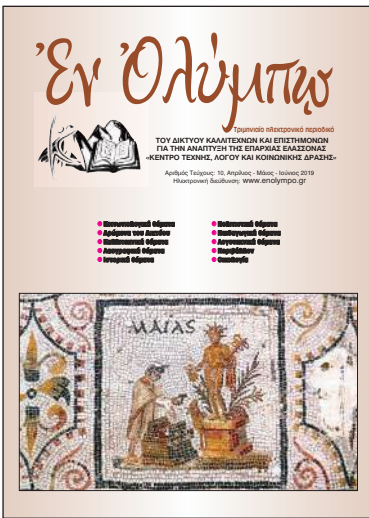
Ένθετο

3ος χρόνος έκδοσης

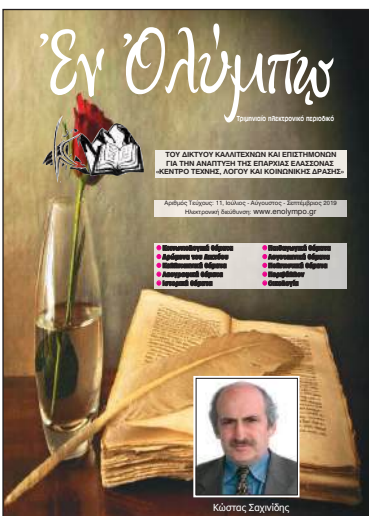
9ο τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2019

- Σημείωμα του εκδότη 2
- Ο ρόλος των γυναικών πριν και κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821, της Ελένης Μπλιούμη 3
- Η Δολίχη της Συρίας, του Θωμά Ν. Λιόλιου 6
- Αναφορά στην εξέλιξη του ατόμου, του ζευγαριού και, κυρίως, στον κύκλο ζωής της οικογένειας, του δρα Ιωάννη Σιγάλα 8
- Χαρισματικοί-ταλαντούχοι μαθητές: μια απόπειρα εννοιολογικού προσδιορισμού», Β'μέρος, της Ευαγγελίας Ράπτου 10
- Ψυχολογικά χαρακτηριστικά παιδιού Σχολικής ηλικίας, του Σπύρου Μπούμπα 11
- Ζωγραφισμένη της Κορίνας Πάντου 13
- Εκδήλωση με θέμα την «Στρατηγική για την τουριστική ανάπτυξη του Δήμου Ελασσόνας» από τον καθηγητή ΝΙΚΟ ΛΥΓΓΕΡΟ 14
- Η τέχνη «μυρώνει» τη ζωή της Κορίνας Πάντου..... 15
- Εκδρομή του Δικτύου στα Ιωάννινα15
- Το Ασκληπιείο της Κω, του Δημήτρη Ζαρζώνη 16

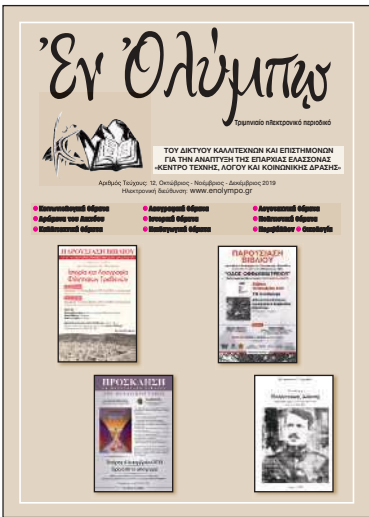
10ο τεύχος
Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2019

- Κώστας Σαχινίδης.....2
- Εισαγωγικό σημείωμα 2
- Γλυκύ μου έαρ! της Αθηνάς Πανταζή, φιλόλογου 3
- Μάνα νάμα, της Κορίνας Πάντου, φιλόλογου 4
- Γιορτή της μητέρας, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού.....5
- Περί Ψυχής: Από τον Σωκράτη και τον Πλάτωνα, τους Στωικούς, τους Σκεπτικούς και τον Επίκουρο, μέχρι τον Χριστιανισμό, της Δέσποινας Χίντζογλου- Αμασλίδου, Ιατρού-συγγραφέα 6
- Γιατί χορεύω, της Δήμητρας Γκιντιδίου7
- Αποχαιρετισμός, της Γεωργίας-Γοργώ Αλεξίου, Προέδρου ΕΛΒΕ 8
- Αναφορά στην εξέλιξη του ατόμου, του ζευγαριού και, κυρίως, στον κύκλο ζωής της οικογένειας, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου 10
- Λούστρος: «Ένα επάγγελμα που χάθηκε στην Ελασσόνα», του Βασιλή Ζαρζώνη, φιλόλογου 11
- Τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά του παιδιού μέχρι την προεφηβική ηλικία, του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού συγγραφέα 12
- Μαθησιακές Δυσκολίες, της Ευαγγελίας Ράπτου-Στεργιούλα, Δρα του Πανεπιστημίου Αιγαίου 13
- Διγλωσσία: Είδη και μορφές, της Αθηνάς Βαρσαμή, εκπαιδευτικού ..14
- Ο Κλήδονας, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού 16
- Θεατράκι σκιών, της Μελίνας Τριανταφυλλίδου 16

11ο τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2019

- Αφιέρωμα στον αείμνηστο Κωνσταντίνο Σαχινίδη: Ο Άνθρωπος του Πολιτισμού και της Επιστήμης, της Ελ. Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 2
- Δεν ξεχνώ... της Αθηνάς Πανταζή, φιλόλογου σελ. 4
- Κύπρος, της Κορίνας Πάντου, φιλόλογου..... σελ. 4
- Ανάγνωση ενός αναγνώστη, της Κορίνας Πάντου, φιλόλογου .....σελ. 5
- Παναγία η Υπάρχουσα, της Μένης Καραγιαννίδου, φιλόλογου-εκδότριας του περιοδικού "Θεσσαλικό Ημερολόγιο" .....σελ. 7
- Ο "Μέσα Ιούλης", της Κορίνας Πάντου, φιλόλογου .....σελ. 7
- Τι είναι και τι σημαίνει η λέξη «Ανακάλυψη», του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού συγγραφέα σελ. 8
- Αναφορά στην εξέλιξη του ατόμου, του ζευγαριού και, κυρίως, στον κύκλο ζωής της οικογένειας, του Δρα Ι. Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου σελ. 9
- Η διδασκαλία της Γλώσσας, του Γ. Νιάουσα εκπαιδευτικού, Med στις Επιστήμες της Αγωγής σελ. 10
- Η Παιδαγωγική διάσταση της Λογοτεχνίας, της Ευαγγελίας Ράπτου-Στεργιούλα, Δρα του Πανεπιστημίου Αιγαίου..... σελ. 11
- Η επιτόπια έρευνα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στον Δήμο Ελασσόνας, του Θωμά Λιόλιου φιλόλογου, εκδότη και επιστημονικού ερευνητή του ΙΑΚΑ .....σελ. 12
- Εμπόδια σε μια ομάδα πολιτισμικής προέλευσης και τρόποι αντιμετώπισης, της Αθηνάς Βαρσαμή, εκπαιδευτικού .....σελ. 13
- Και ξαφνικά, της Νανάς Στ. Παπαϊωάννου μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 14
- Έρωτας καλοκαιρινός, του Μουφτόγλου Λευτέρη συγγραφέα μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 14
- Το σονέτο των αγγέλων, του Μουφτόγλου Λευτέρη συγγραφέα μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 14
- Ηγούμενος Διονύσιος, του Β. Ζαρζώνη φιλόλογου-συγγραφέα .....σελ. 15
- ΓΙΟΡΤΕΣ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ 2019 .....σελ. 16

12ο τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2019

- Εισαγωγικό σημείωμα.....σελ. 2
- Ανάγνωση ενός αναγνώστη, της Κορίνας Πάντου, φιλόλογου .....σελ. 3
- Ιστορικά στοιχεία για την Κρανιά και τους γύρω οικισμούς, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα εκδότης του περιοδικού "Θεσσαλικό Ημερολόγιο" .....σελ. 4
- Ανα-γνωρίζοντας τους Κουπατσιαραίους, της Ευαγγελίας Ράπτου Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Πανεπιστήμιο Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ. ....σελ. 5
- Εξέλιξη στον κύκλο ζωής της οικογένειας με παιδιά σχολικής ηλικίας, του Δρα Ι. Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 6
- Σχολική γλώσσα και μαθητής: Κριτική θεώρηση, του Γ. Νιάουσα εκπαιδευτικού, Med στις Επιστήμες της Αγωγής.....σελ. 7
- Γραφή...μια παίζουσα διαδικασία, του Διονύση Λεϊμονή, εκπαιδευτικού-συγγραφέα .....σελ. 8
- Το φαινόμενο της ελλιπούς φοίτησης, της Αθηνάς Βαρσαμή, εκπαιδευτικού εκπαιδευτικού .....σελ. 9
- Ο θεσμός της προίκας, του Σπ. Μπούμπα, εκπαιδευτικού συγγραφέα .....σελ. 10
- «Ριγολό φθινόπωρο», της Αθηνάς Πανταζή, φιλόλογου .....σελ. 11
- Κάποια παραμονή πρωτοχρονιάς, της Δήμητρας Μπαρδάνη Προέδρου της Ε.ΛΟ.ΣΥ.Α.καθηγήτρια γαλλικής φιλολογίας .....σελ. 12
- «Κράτα βρε γέρο Όλυμπε», του Κώστα Παλάσκα .....σελ. 13
- «Ιστορία και Λαογραφία των Φιλιππίων Γρεβενών».....σελ. 13
- Ευάγγελος Αυδίκος, «Οδός Οφθαλμιατρείου».....σελ. 14
- «Ψήφουλα στο πάτωμα».....σελ. 15
- «Μπαλντούμης Ιωάννης, ο θρυλικός Σαμαριναίος ήρωας του Ελληνοϊταλικού πολέμου 1940 - 41» .....σελ. 16

Έν Όλυμπος

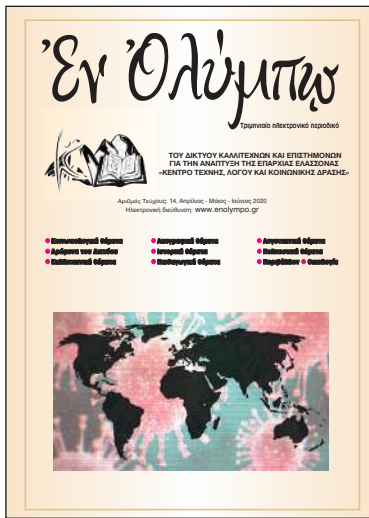
4ος χρόνος έκδοσης

13ο τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2020

- Κοπή της Πρωτοχρονιάτικης Βασιλειόπιτας για το 2020 .....σελ. 2
- Η σημασία της μουσικής καλλιέργειας σε βρέφη και μικρά παιδιά, της Έ. Φαρμάκη, μουσικολόγου-μουσικοπαιδαγωγού .....σελ. 3
- Ανάγνωση ενός αναγνώστη, της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου και ποιήτριας ...σελ. 4
- Ευχή - Αρχή, της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου και ποιήτριας.....σελ. 4
- Αναφορές για τους αρματωλούς της περιοχής Ελασσόνας, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα και εκδότη του περιοδικού "Θεσσαλικό Ημερολόγιο" .....σελ. 5
- Σαρακατσαναίοι, της Ευαγγελίας Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας Πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ.σελ. 6
- Αντιγραφή ταφικών εθίμων, του Σπύρου Μπούμπα, εκπ/κού και συγγραφέα...σελ. 7
- Διογένης ο κυνικός, του Λευτέρη

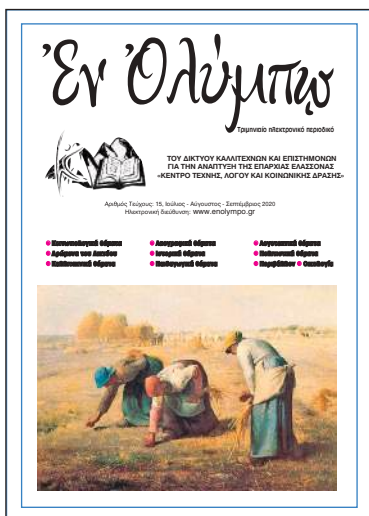
- Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ.....σελ. 8
- Η έννοια του μαντιλιού στον ελληνικό χορό, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 9
- Γυναικείος Αθλητισμός στην Αρχαία Ελλάδα, της Γεωργίας Γοργώ-Αλεξίου, Καθηγήτριας Φυσικής Αγωγής .....σελ. 10
- Τι έτρωγαν οι Βυζαντινοί, της Δέσποινας Αμασλίδου, γιατρού και μέλος της ΕΛΒΕ... .....σελ. 12
- Ο κύκλος ζωής του ατόμου και της οικογένειας, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 14
- Η Συμβολή της οικογένειας στην κοινωνικοποίηση του ατόμου, του Γιώργου Νιάουστα εκπαιδευτικού, Med στις Επιστήμες της Αγωγής.....σελ. 15
- Τουριστικός οδηγός, του Β. Ζαρζώνη, φιλολόγου και συγγραφέα .....σελ. 16

14ο τεύχος
Απρίλιος - Μάιος -
Ιούνιος 2020

- "Πρωταπριλιά", του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 2
- "Η Σιωπή των Αξιών", της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου, ...σελ. 2
- "Τα έθιμα του Πάσχα κατά τη βυζαντινή εποχή", της Δέσποινας Χίντζογλου-Αμασλίδου, γιατρού και μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 3
- "Κεκλεισμένων των θυρών", της Αθηνάς Παπαϊωάννου φιλολόγου, λογοτέχνη .....σελ. 4
- "Ο Κορωνοϊός Ζ", και "Ο Κορωνοϊός Θ", του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 4
- "Άορατη απειλή", της Ελένης Μπλιούμη - Μπαρά, εκπαιδευτικού .....σελ. 5
- "Το θανατικό στη Θεσσαλία την περίοδο 1649-1688", του Κώστα Σπανού, συγγραφέα και εκδότη του περιοδικού "Θεσσαλικό Ημερολόγιο" σελ. 5
- "Πρωτομαγιά 2020. Μια αλλιότικη, βουβή Πρωτομαγιά", της Γεωργίας Γοργώ-Αλεξίου, καθηγήτριας Φυσικής Αγωγής .....σελ. 6
- "Ο δικός μου πανσές", της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού και μέλος της ΕΛΒΕ σελ.7

- "Αστείρευτη Πηγή", της Γεωργίας Γοργώ-Αλεξίου, καθηγήτριας Φυσικής Αγωγής .....σελ. 8
- "Ελένη", του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 9
- "Ο κύκλος ζωής του ατόμου και της οικογένειας", του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 11
- "29 Μαΐου 1453: Η άλωση της Κωνσταντινούπολης", της Ευαγγελίας Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας Πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ. ....σελ. 12
- "έν καιρή προσήκοντι", της Φωτεινής Φωτιάδου-Κωνσταντίνου, Φιλολόγου .....σελ. 13
- "Δήμος Ελασσόνας: Γεωγραφία, οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός", του Θ. Ν. Λιόλιου, φιλολόγου, εκδότη & επιστημονικού ερευνητή του ΙΑΚΑ .....σελ. 14
- "Διατήρηση διοίκησης (αρχών) νόμων κοινού κείμενο οξυρρυγγίων παπύρων", του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού και συγγραφέα .σελ. 15
- "Τουριστικός Οδηγός Σαρανταπόρου, «Περραιβός»", του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλολόγου και συγγραφέα .....σελ. 15, 16

15ο τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος -
Σεπτέμβριος 2020

- "Παναγία", της Ελένης Μπλιούμη - Μπαρά, εκπαιδευτικού .....σελ. 2
- "Παναγιά μου", της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 2
- "Δήμος Ελασσόνας: Γεωγραφία, οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός", του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλολόγου, εκδότη και επιστημονικού ερευνητή του ΙΑΚΑ .....σελ. 3
- "Η Περραιβία κατά την Τουρκοκρατία- ως το 1912", του Παύλου Λάλου δημοσιογράφου συγγραφέα.....σελ. 4
- "Οι μάσκες του σπηλαίου", της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 5
- "Οι Χασιώτες", της Ευαγγελίας Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας Πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 6
- "Υβρις και τιμωρία των Ταραντινών", του Σπύρου Μπούμπα εκπ/κού, συγγραφέα.σελ. 7
- "Η Αγία Σοφία μέσα στους αιώνες", της Δέσποινας Χίντζογλου-Αμασλίδου, γιατρού και μέλος της ΕΛΒΕ.....σελ. 8
- "Ψυχής απόηχος", του Θ. Γαβριηλίδη.σελ. 9
- "Γυναικείος Αθλητισμός στην Αρχαία

- Ελλάδα", της Γ. Γοργώ-Αλεξίου, καθηγήτριας Φυσικής Αγωγής .....σελ. 10
- "Ο κύκλος ζωής του ατόμου και της οικογένειας", του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 12
- "Ερωτας καλοκαιρινός", του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ.....σελ. 12
- "Τα Σχολικά εγχειρίδια ως μέσα προβολής προτύπων: Μια κοινωνιολογική οπτική", του Γ. Νιάουστα, εκπ/κού.....σελ. 13
- "Κλεμμένο Καλοκαίρι", της Αθηνάς Πανταζή φιλολόγου .....σελ. 13
- "Σχέσεις αρεμάνειας βλάχικης με τις αρχαίες ελληνικές διαλέκτους", του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλολόγου και συγγραφέα .....σελ. 14
- "Απομυθοποιήσεις", του Γιώργου Μόκα, ποιητή .....σελ. 15
- Παράσταση στο Πύθιο, του Παύλου Λάλου δημοσιογράφου και συγγραφέα .....σελ. 15
- "Τουριστικός Οδηγός Σαρανταπόρου, «Περραιβός»", του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλολόγου και συγγραφέα.....σελ. 16

16ο τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος -
Δεκέμβριος 2020

- Ακόμη ένας χρόνος «Έν Όλυμπος»... της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 2
- Lockdown, της Κ. Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 2
- Περί εμβολίου, του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .σελ. 2
- Στοχασμοί περί επιλογής και ελευθερίας, ασφάλειας και ανασφάλειας, της Χρύσας Πιτένη, ψυχολόγου .....σελ. 3
- Εξ αποστάσεως εκπαίδευση του Επίκουρου (341 π.Χ.-270 π.Χ.) κι η "απόσταση" από το "λάβε βιώσας", της Κ. Πάντου, φιλολόγου.σελ. 4
- Η Οικογένεια από τον 19ο στον 21ο αιώνα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 6
- Ποιοι θεωρούνται Έλληνες; του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού και συγγραφέα.σελ. 7
- Άγνωστες πιυχές της απελευθέρωσης της Επαρχίας Ελασσόνας το 1912, του Παύλου Λάλου, δημοσιογράφου και συγγραφέα...σελ. 8
- Μετά τη στάχτη, του Θεοδωρή Γαβριηλίδη, ποιητή .....σελ. 9
- Δήμος Ελασσόνας: Γεωγραφία, οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός, του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλολόγου, εκδότη και επιστημονικού ερευνητή του ΙΑΚΑ .....σελ. 10

- Κορωνοϊός Β' (Κάλαντα), του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγ. και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ..σελ. 10
- Ο Κέρβερος, του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλολόγου και συγγραφέα .....σελ. 11
- Η βρύση της Παναγίας στην Τσαριτσάνη, του Θανάση Νούσα, Τεχνολόγου Συστημάτων Παραγωγής και Αστυνομικού .....σελ. 12
- Οι αφιερωτές του Λιβαδίου και της Δολιχής στην πρόθεση 84 της Μονής του Σπαρμού (1633-1674), του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού "Θεσσαλικό Ημερολόγιο".....σελ. 13
- Η Μονή της Χώρας, της Δ. Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού και μέλος της ΕΛΒΕ.σελ. 14
- Λίγο ακόμα... του Μιχάλη Παπαστέλου, εκπαιδευτικού.....σελ. 14
- «Μοιρολόι της φώκιας», Χριστούγεννα 2020, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 15
- "Τα Λουκατάρια ή Ρογκατάρια», του Γιώργου Νακούλα, φιλολόγου .....σελ. 15
- Χριστούγεννα πρωτογέννα, πρώτη γιορτή του χρόνου!, της Ευαγγελίας Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας με Πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 16

Ένθετο

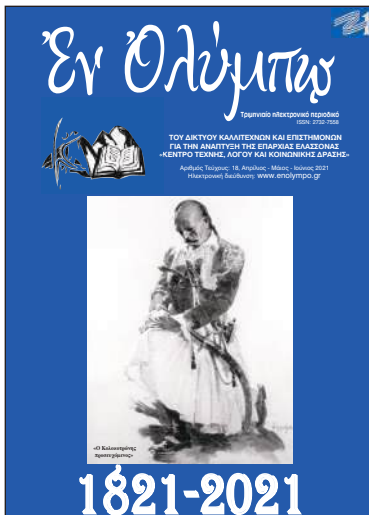
5ος χρόνος έκδοσης

17ο τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2021

- Στα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του Λεωτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 2
- ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ: Η καθήλωση του «μύθου» της Επανάστασης και το τέλος των πρωτεργατών της Εταιρείας, της Κ. Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 3
- Χρώματα που αγγίζουν την ελληνική περιηγήτρια «Ωραίο ως Έλληνες», του Θ. Νούσια, τεχνολόγου συστημάτων παρ., αστυνομικού .....σελ. 6
- 1821: «Κλέφτες και αρματολοί» του Ανδρέα Γκανάτσιου, εκπαιδευτικού Αγγλικών- Master Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης .....σελ. 7
- Αναφορές για τους αρματολούς της περιοχής Ελασσόνας στο κατάστιχο 216 της Ολυμπιάσσης (1796-1819), του Κ. Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περ. «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 8
- Το αρματολικό του Ολύμπου: Οι Τσαραίοι (Τζαραίοι), του Γ. Νακούλα φιλολόγου, ιστορικού .....σελ. 10
- «Ο αγωνιστής την ελευθερία ή την κερδίζει μαχόμενος ή την καθιγάει πεθαίνοντας», του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλολόγου, εκδότη και επιστημονικού ερευνητή του ΙΑΚΑ .....σελ. 11
- Γεωργιάκης Ολύμπιος, της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 11
- Το βιβλίο του Γρηγορίου Βέλκου: «Το άδοξο τέλος της οικογένειας του Γεωργιάκη Ολύμπιου» του Βασιλή

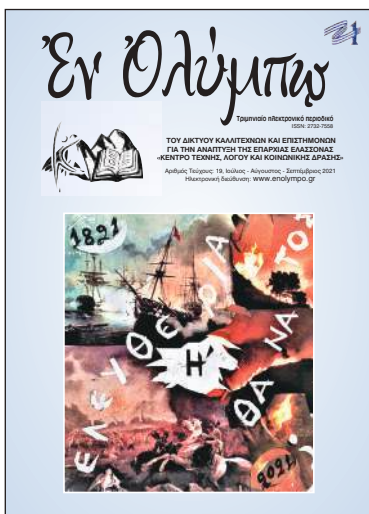
- Ζαρζώνη, Φιλολόγου .....σελ. 12
- Λαζαίοι, οι αετοί του Ολύμπου, του Γιάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού .....σελ. 13
- Ελευθέριος Βλαχάβας (Παπαθύμιος), του Σπ. Μπούμπα, εκπαιδευτικού, συγγραφέα .....σελ. 14
- Ο Ανθίμος Γαζής και η συμβολή του στην επανάσταση στην Θεσσαλία, του Γ. Μπαλή, αστυνομικού Ε.Α., συγγραφέα, ερευνητή .....σελ. 15
- Η επανάσταση Ολύμπου-Περίας, Φεβρουάριος του 1822, Άγνωστες πτυχές του αργοπορημένου Αγώνα, του Π. Λάλου, συντ., δημοσ., συγγραφέα .....σελ. 17
- Οι γυναίκες στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821, της Ελ. Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 18
- Στον τόπο του '21, της Κ. Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 19
- Η μάχη του Σέκκου στη δημοτική ποίηση .....σελ. 19
- Πώς η ποίηση εξέφρασε τον Ελληνικό Αγώνα κατά του οθωμανικού ζυγού της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής Ερευνητριας του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 20
- «Το κλέφτικο τραγούδι», της Λαμπρινής Διαμάντη, εκπαιδευτικού .....σελ. 21
- Κλέφτικα Δημοτικά Τραγούδια .....σελ. 22
- Το έθιμο της Βασιλοπίτας, της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνητριας του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 23

18ο τεύχος
Απρίλιος - Μάιος -
Ιούνιος 2021

- Πρωταπριλιά, του Λεωτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 2
- Πάσχα στην Ελασσόνα. Παρόν και μνήμες, του Γιάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού .....σελ. 3
- Πασχαλικά τραγούδια του Βλαχογιαννίου, του Γεωργίου Νακούλα φιλολόγου, ιστορικού .....σελ. 5
- Γοργή της μητέρας, του Λεωτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 5
- Πόλες της Περραιβίας, του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού, συγγραφέα .....σελ. 6
- Η παντοτινά κοιμημένη, του Ευάγγελου Τσακνίκη, Πολιτισμολόγου Msc πολιτική υγείας, ΜΑ Δημοσιογραφική Γραφή .....σελ. 7
- Χριστόφορος Περραιβός, του Δημήτρη Νάλλα εκπαιδευτικού .....σελ. 7
- Ο καπετάν Ζήδρος, του Βασιλή Ζαρζώνη, φιλολόγου-συγγραφέα .....σελ. 8
- 1821-1904: Οι επαναστάσεις στον Όλυμπο μέχρι και την αρχή του Μακεδονικού αγώνα, του Θωμά Ν. Λιόλιου, Φιλολόγου Προέδρου του Α.Ε.Μ.Α. ....σελ. 9
- Το κάψιμο των φούρνων στην Καρούα το 1822 και τα Καπάκια μεταξύ Τζαχαλιών και Τούρκων, του Παύλου Λάλου, δημοσιογράφου συγγραφέα .....σελ. 10
- Η Κρανέα Ελασσόνας (Ξηροκρανιά) δωρεά ως τιμάριο στην οικογένεια του Αρματολού Χαρίσιου Με-

- γδάνη στην προεπαναστατική περίοδο του Ν. Γκουντούρα εκπαιδευτικού .....σελ. 11
- Πρόσληψη δασκάλου και παιδονόμου στα εκπαιδευτήρια της Τσαριτσάνης (1884-1885), της Μαρίας Π. Βοβούση, φιλολόγου Msc .....σελ. 12
- Τους μαθαίνω να σκέπτονται, του Γιώργου Μπασδραβάλα, συνταξιούχου δασκάλου συγγραφέα .....σελ. 13
- Η δύναμη της αμφιβολίας, του Γιώργου Μπασδραβάλα, συνταξιούχου δασκάλου συγγραφέα .....σελ. 13
- Κερδισμένη... 4/4/2021, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμσαλίδου, γιατρού μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 13
- Η αστικοποίηση της κοινωνίας και η πυρηνική οικογένεια, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρουσελ. 14
- Η σκόνη της Σαχάρας, Είναι γνωστή στη Θεσσαλία από το 1623, του Κώστα Σπανού συγγραφέα εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 15
- Από τη Σκύλλα στη Χάρυβδη, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 16
- Θούριος 2021, της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 16

19ο τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος -
Σεπτέμβριος 2021

- Πύρινη πολιορκία, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 1
- 24η Ιουλίου 1974: Η αποκατάσταση της Δημοκρατίας, του Στ. Σαχινίδη Οικονομ. ....σελ. 2
- Η Κοίμηση της Θεομήτορος ως υπόσχεση σωτηρίας, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 3
- Αχ, Παναγιά! της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 3
- Πόλες της Περραιβίας, του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού, συγγραφέα .....σελ. 4
- ΠΕΡΡΑΙΒΙΑ: Σύντομη ιστορική ανασκόπηση, του Θωμά Ν. Λιόλιου, Φιλολόγου Προέδρου του Α.Ε.Μ.Α. ....σελ. 5
- Ο Αρχιμανδρίτης Αρσένιος Περραιβός, ηγούμενος της Ολυμπιάσσης και συναγωνιστής του Αλέξανδρου Υψηλάντη το 1821, του Παύλου Λάλου, δημοσιογράφου συγγραφέα .....σελ. 6
- Βουνά και ποτάμια της επαρχίας Ελασσόνας, της Μαρίας Π. Βοβούση, φιλολόγου Msc .....σελ. 7
- Νικοστάρας, του Θανάση Δαρδούμπα .....σελ. 8
- Διαρκής επανάσταση στη Θεσσαλία πριν το '21, της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 9
- Ένα ιστορικό κάδρο μιας σκοτεινής περιόδου. (Τσαρπιτανιώτισσες του 1792 μ.χ.), του Θ. Νούσια, τεχν. συστ. παραγ., αστυνομικού .....σελ. 10
- ήρεμη δύναμη η εικόνα σου αγριώνοντας, του Γιώρ-

- γου Μόκα .....σελ. 10
- Ονοματολογία δασκάλων στη Σχολή Τσαριτσάνης πριν και μετά την επανάσταση του 1821..., του Βασιλή Ζαρζώνη, φιλολόγου-συγγραφέα .....σελ. 11
- Άραβες ή Άβαρους αντιμετώπισε ο Άγιος Νικόλαος εν Βουναίοις; (νέα θεώρηση των πολεμικών γεγονότων), του Κώστα Σπανού συγγραφέα εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 12
- Το τριαντάφυλλο των Μπασδραβίων: Κατερίνα-Ρόζα Μπότσαρη, του Γιάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού .....σελ. 13
- Η Σμύρνη μάνα καίγεται. 14η Σεπτεμβρίου: ημέρα εθνικής μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας από το Τουρκικό κράτος, της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής Ερευνητριας του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 14
- Προετοιμάζοντας τα παιδιά μας για το μέλλον, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 15
- Μετασχηματίζουσα Μάθηση, της Αθηνάς Βαρσάμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 16
- Φωτιές Σκλαβιάς, της Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 16

20ο τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος -
Δεκέμβριος 2021

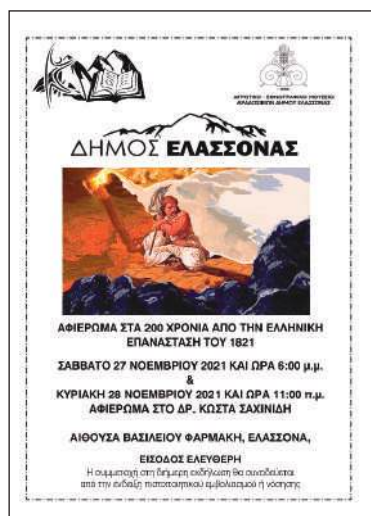
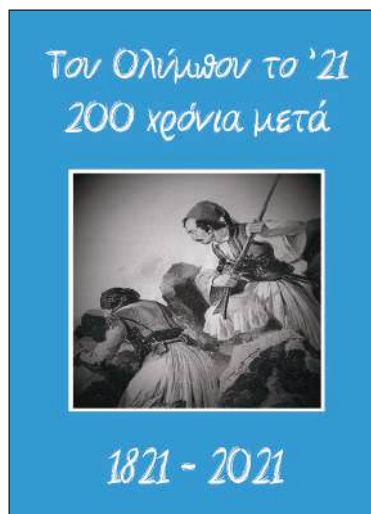
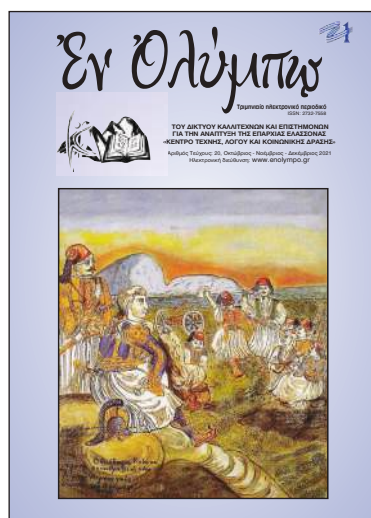
- Εισαγωγή, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικούσελ. 3
- Σπαρτιάτισσες... και Σπαρτιάτες του 1821, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 4
- Η Σμύρνη μάνα καίγεται, της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής Ερευνητριας του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 5
- Η επέτειος της 9ης Οκτωβρίου 1912, της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής Ερευνητριας του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 6
- Η ναυμαχία του Ναυαρίνου (8/20*1 Οκτωβρίου 1827), της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμσαλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 8
- Ελληνικά βουνά, του Λεωτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα, ποιητή μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 9
- 17η Νοέμβρη 1973, της Λ. Διαμάντη, εκπ.κού. ....σελ. 10
- Τα ψηλά δένδρα, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 11
- Πόλες της Περραιβίας, του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού, συγγραφέα .....σελ. 12
- Περραιβία: Σύντομη ιστορική ανασκόπηση, του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλολόγου, προέδρου του Α.Ε.Μ.Α. ....σελ. 13
- Άραβες ή Άβαρους αντιμετώπισε ο Άγιος Νικόλαος ο εν Βουναίοις; (νέα θεώρηση των πολεμικών γεγονότων), του Κώστα Σπανού, συγγραφέα εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 14
- Θεόφιλος Κεφαλάς-Χατζήμπαχά (Θ Θεόφιλος), της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 15
- Η Αναδυόμενη Φρόνη - Κνιδία Αφροδίτη, της Γεωρ-

- γίας Γοργώ-Αλεξίου, καθηγήτριας Φυσικής Αγωγής, προέδρου της ΕΛΒΕ .....σελ. 17
- Αρχή της Ινδίκτου, του Γιώργου Σαρατάση, γυμναστή, συγγραφέα και ραδιοφωνικού παραγωγού .....σελ. 18
- Λυπημένη μουσική, της Θεοδώρας Τσακιδίδη, μαθηματικό .....σελ. 18
- Προετοιμάζοντας τα παιδιά μας για το μέλλον, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 19
- Τα γιατροσόφια της γιαγιάς Γούλιαννας της Αζώρου, του Βασιλή Ζαρζώνη, φιλολόγου, συγγραφέα .....σελ. 21
- Χωρίς κάλαντα, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμσαλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 22
- Χριστούγεννα «στον πάνο», της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλολόγου .....σελ. 22
- Χριστουγεννιάτικο καράβι, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 22
- Δύο Χριστουγεννιάτικα έθιμα της Δολιχής: «Ο Κόλιντρας» και «Τα Μπαμπαλιούρα», του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλολόγου, Προέδρου του Α.Ε.Μ.Α. ....σελ. 23
- Στα φανάρια, της Ευδοκίας Ποιμενίδου-Χατζηδημητρίου, συνταξιούχου εκπαιδευτικού .....σελ. 24
- Όταν η λύπη τρώει στο τραπέζι μου... η χαρά περιμένει στην πόρτα μου», της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμσαλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 25
- Το σπίτι μου το πατρικό, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμσαλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 25

Έν Ολύμπω

5ος χρόνος έκδοσης

Ειδική έκδοση για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση, 20ο τεύχος, Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2021

- Εισαγωγή, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 3
- Σπαρτιάτισσες... και Σπαρτιάτες του 1821, α4
- Η Σμύρνη μάνα καίγεται, της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 5
- Η επέτειος της 6ης Οκτωβρίου 1912, της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 6
- Η ναυμαχία του Ναυαρίνου (8/20*1 Οκτωβρίου 1827), της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 8
- Ελληνικά βουνά, του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα, ποιητή μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 9
- 17η Νοέμβρη 1973, της Λαμπρινής Διαμάντη, εκπαιδευτικού .....σελ. 10
- Τα ψηλά δένδρα, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου .....σελ. 11
- Πόλεις της Περραιβίας, του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού, συγγραφέα .....σελ. 12
- Περραιβία: Σύντομη ιστορική ανασκόπηση, του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλόλογου, προέδρου του Α.Ε.Μ.Α. ....σελ. 13
- Άραβες ή Άβαρους αντιμετώπισε ο Άγιος Νικόλαος ο εν Βουναίνους; (νέα θεώρηση των πολεμικών γεγονότων), του Κώστα Σπανού, συγγραφέα εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 14
- Θεόφιλος Κεφαλάς-Χατζημιχαήλ (Ο Θεόφιλος), της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 15
- Η Αναδυομένη Φρύνη - Κνιδία Αφροδίτη, της Γεωργίας Γοργώ-Αλεξίου, καθηγήτριας Φυσικής Αγωγής, πρόεδρου της ΕΛΒΕ .....σελ. 17
- Αρχή της Ινδίκτου, του Γιώργου Σαράτση, γυμναστή, συγγραφέα και ραδιοφωνικού παραγωγού .....σελ. 18
- Λυπημένη μουσική, της Θεοδώρας Τσακίριδη, μαθηματικό .....σελ. 18
- Προετοιμάζοντας τα παιδιά μας για το μέλλον, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 19
- Τα γιατροσόφια της γιαγιάς Γούλαινας της Αζώρου, του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογου, συγγραφέα .....σελ. 21
- Χωρίς κάλαντα, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 22
- Χριστούγεννα «στον πάγο», της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου .....σελ. 22
- Χριστουγεννιάτικο καράβι, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 22
- Δύο Χριστουγεννιάτικα έθιμα της Δολίχης: «Ο Κόλιντρας» και «Τα Μαμπαλιούρια», του Θωμά Ν. Λιόλιου, Φιλόλογου, Προέδρου του Α.Ε.Μ.Α. ....σελ. 23
- Στα φανάρια, της Ευδοκίας Ποιμενίδου-Χατζηδημητρίου, συνταξιούχου εκπαιδευτικού .....σελ. 24
- Όταν η λύπη τρώει στο τραπέζι μου... η χαρά περιμένει στην πόρτα μου», της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 25
- Το σπίτι μου το πατρικό, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 25

Β' ΜΕΡΟΣ

- 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του 1821, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού .....σελ. 26
- Λεύκωμα, «Του Ολύμπου το '21 - 200 χρόνια μετά» .....σελ. 27
- Αγώνιστές στην περιοχή της Θεσσαλίας και του Ολύμπου πριν, κατά την επανάσταση του 1821 και μέχρι να απελευθερωθεί όλη η Ελλάδα, του Γκουντούρα Νικολάου, συνταξιούχου εκπαιδευτικού .....σελ. 66
- Μια συμπλοκή Αλβανών και κλεφταρματωλών το 1745, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 94
- Οι Ήρωες της Ελασσόνας στην Εθνική Παλιγγενεσία, του Γιώργου Σαράτση, γυμναστή, συγγραφέα και ραδιοφωνικού παραγωγού .....σελ. 95
- Ο χορός των αγαλμάτων, Μαρία Παπακωνσταντίνου, γιατρού .....σελ. 96
- Νίκος Τσάρας (Νικοτσάρας), του Ιωάννη Δαρή, Θεολόγου - Αστυνομικού .....σελ. 97
- Γεωργάκης Ολύμπιος: «Ο αγωνιστής την ελευθερία ή την κερδίζει μαχόμενος ή την καθαγιάζει πεθαίνοντας», του Ιωάννη Δαρή, Θεολόγου - Αστυνομικού .....σελ. 99
- Γεωργάκης Ολύμπιος, του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλόλογου Προέδρου του Α.Ε.Μ.Α .....σελ. 108
- Γεωργάκης Ολύμπιος «Ο σταυραετός του Ολύμπου», του Τζημάλα Ξενοφώντα, μαθητή .....σελ. 113
- Χριστόφορος Περραιβός, του Δημήτρη Ντάλλα .....σελ. 119
- Στον Χριστόφορο Περραιβό, του Γιώργου Σαράτση, γυμναστή, συγγραφέα και ραδιοφωνικό παραγωγό .....σελ. 119
- Β' ΙΩΣΗΦ ΡΩΓΩΝ: «Από το χέρι που οδηγεί την πίστη», του Θανάση Νούσια, τεχνολόγου συστημάτων παραγωγής, αστυνομικού .....σελ. 120
- Στον Όλυμπο, του Γιώργου Σαράτση, γυμναστή, συγγραφέα και ραδιοφωνικού παραγωγού .....σελ. 121
- Η κηδεία του Μάρκου Μπότσαρη, του Γ. Σαράτση, γυμναστή, συγγραφέα και ραδιοφωνικού παραγωγού .....σελ. 121
- Έκθεση ζωγραφικής των μαθητών των Δημοτικών Σχολείων Ελασσόνας .....σελ. 122

Γ' ΜΕΡΟΣ

- Πρόγραμμα εκδήλωσης .....σελ. 129
- Επιμνημόσυνο χαιρετισμός στον Κώστα Γ. Σαχινίδη, Ελένη Μπλιούμη, εκπαιδευτικός Πρόεδρος του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας .....σελ. 131
- Επιμνημόσυνο χαιρετισμός στον Κώστα Γ. Σαχινίδη, Θωμάς Ν. Λιόλιος, Φιλόλογος, Πρόεδρος του Α.Ε.Μ.Α. ....σελ. 132
- Επιμνημόσυνο χαιρετισμός στον Κώστα Γ. Σαχινίδη, Αυδίκος Ευάγγελος, τέως Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας .....σελ. 133
- Επιμνημόσυνο χαιρετισμός στον Κώστα Γ. Σαχινίδη, Κων/νος Γκιζιάκης, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιά σελ. 134
- Επιμνημόσυνο χαιρετισμός στον Κώστα Γ. Σαχινίδη, Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης, Ομότιμος Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Επίτιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου .....σελ. 136
- Επιμνημόσυνο χαιρετισμός στον Κώστα Γ. Σαχινίδη, Γεώργιος Αικατερινίδης, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, επίτιμος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Κρήτης & τέως Διευθυντής ερευνών στο Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών σελ. 137
- Επιμνημόσυνο χαιρετισμός στον Κώστα Γ. Σαχινίδη, Σιγάλας Ιωάννης, Παιδοψυχίατρος, Ψυχοθεραπευτής .....σελ. 138
- Επιμνημόσυνο χαιρετισμός στον Κώστα Γ. Σαχινίδη, Σταύρος Σαχινίδης, Οικονομολόγος .....σελ. 139

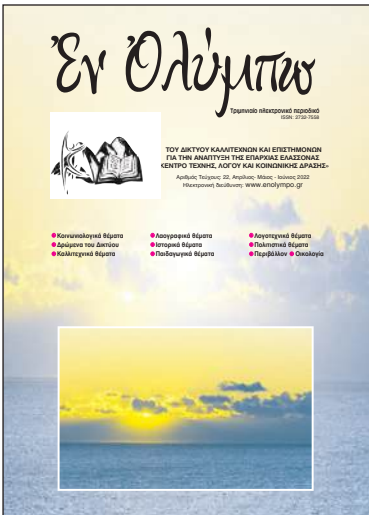
Έν Θλύμπτω

6ος χρόνος έκδοσης

21ο τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2022

- Καλωσήρθες 2022 .....σελ. 1
- Το έθιμο της δημοπρασίας των εικόνων, του Σταύρου Σαχινίδη, Οικονομολόγου.....σελ. 2
- Παγκόσμια Ημέρα Γλώσσας, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημοιοργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 3
- Δασκάλες πρωτοπόρες στην περιοχή Ελασσόνας (1885-1902), του Παύλου Λάλου, δημοσιογράφου, συγγραφέα .....σελ. 4
- Λαός ελέφαντας, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου φιλόλογου .....σελ. 4
- Η Κυριακή της συχώρησης στην Κρανιά, του Χρήστου Γκουνέλα, Θεολόγου.....σελ. 5
- Το τίμημα, Μαρία Παπακωνσταντίνου .....σελ. 5
- Η ομιλία του Γ. Χουρμουζιάδη στη Δολίχη για την αρχαία Περραιβία (2009), του Ευάγγελου Β. Τσακνίκη Πολιτισμολόγου MSc πολιτικής υγείας, MA Δημοιοργικής Γραφής .....σελ. 6
- Η Ορθή-Κορσέα (Τσαρτισάνη) έως τον 1ο μ.χ. αι., του Στ. Μπούμπα, εκπ/κού, συγγραφέα.....σελ. 8
- «Οι Δώδεκα Φιλόσοφοι» Μια σύνθεση μοναδικής ομορφιάς, αλλά και σπανιότητας, του Θανάση Νούσια, τεχνολόγου συστημάτων παραγωγής, αστυνομικού .....σελ. 9
- Ο «γκρινιάρης» άγιος, του Γιάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού.....σελ. 11
- Το χρονικό του 20ου αιώνα, της Δέσποινας Χίντζογλου-Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 12
- Παγκόσμια ημέρα της γυναίκας, της Λαμπρινής Διαμάντη, εκπαιδευτικού .....σελ. 13
- Τόπος και κλεφταρματολισμός στο δημοτικό τραγούδι, του Ευάγγελου Αυδίκου, συν/χου καθηγητή Λαογραφίας στο Παν/μιο Θεσσαλίας, συγγραφέα.....σελ. 14
- «Κοιμάται η Καπετάνισσα, κοιμάται η καμμένη», της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας του Πανεπιστημίου Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ. σελ. 16
- Αρμονική και δυσαρμονική επικοινωνία, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 18
- Το βιβλίο της Χρύσας Μαστροδοήμου: ΤΑ ΤΕΜΑΧΙΑ, του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογου, συγγραφέα.....σελ. 19
- Το πεπρωμένο της ρωμιοσύνης είναι η διασπορά της, της Αγγλαίας Μπλιούμη, Επίκουρης Καθηγήτριας στο τμήμα Γερμανικής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ .....σελ. 20

22ο τεύχος
Απρίλιος - Μάρτιος
- Ιούνιος 2022

- Πρωταπριλιά, του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ.....σελ. 1
- Το τουρκικό Τελωνείο της Ελασσόνας, όταν χιζόταν... σήμερα Μουσειακός χώρος, του Παύλου Λάλου συνταξιούχου δημοσιογράφου συγγραφέα.....σελ. 2
- Η Τσαρτισάνη κατά και μετά την τουρκοκρατία, του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού, συγγραφέα...σελ. 3
- ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ... ΑΚΡΑΤΗΤΗ, της Κορίνας Πάντου, φιλόλογου .....σελ. 4
- Το καύχημα των Αιτωλών... στη Συκέα και στη Βερδικούσια, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου αστυνομικού.....σελ. 5
- «ΦΟΙΝΙΚΩ»: ΕΝΑ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΒΑΦΤΙΣΤΙΚΟ, του Κώστα Σπανού συγγραφέα εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 6
- Το σπίτι μου το πατρικό, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου γιατρού μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 6
- «Κοιμάται η Καπετάνισσα, κοιμάται η καμμένη», της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ. ....σελ. 7
- Τόπος και κλεφταρματολισμός στο δημοτικό τραγούδι, του Ευάγγελου Αυδίκου, συνταξιούχου καθηγητή Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-συγγραφέα .....σελ. 8
- Ο Μακεδονικός αγώνας, αγώνα, του Θωμά Ν. Λιάλιου, φιλόλογου προέδρου του Α.Ε.Μ.Α .....σελ. 10
- Η αύξηση των καυσίμων, του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα και ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ .....σελ. 11
- Πόλεμοι για τα ορυκτά καύσιμα και Υδρογόνο για την ειρήνη, του Λάμπου Κώστα, Δρ. της Σχολής Οικονομικών Επιστημών του Freie, Universitaet Berlin.....σελ. 12
- Παιδί και διαδίκτυο, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημοιοργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 13
- Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΗΓΑΔΙΟΥ, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου .....σελ. 14
- Στο Σταυρό, του Αριστείδη Δασκαλάκη .....σελ. 15
- Τα πρώτα κερσάια, της Ποιμενίδου Ευδοκία, συνταξιούχου νηπιαγωγού και συγγραφέα .....σελ. 16
- Η κατοικία τα βυζαντινά χρόνια, της Δέσποινας Χίντζογλου-Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε...σελ. 17
- Παρουσίαση Βιβλίου «Οι Βλάχοι της περιοχής Άργους Ορεστικού» .....σελ. 19
- «Η περιοχή της Ελασσόνας (Περραιβία) κατά την Τουρκοκρατία 1423 - 1912», του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογου και συγγραφέα .....σελ. 20
- Γιορτές Λόγου και Τέχνης 2022 .....σελ. 21, 22
- Βιογραφικά .....σελ. 23

23ο τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος
- Σεπτέμβριος 2022

- Το καρδί από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, στην περιοχή του Ολύμπου, του Αντώνη Αιγαίου, δημοσιογράφου .....σελ. 1
- Ολοκλήρωση του προγράμματος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του Θωμά Ν. Λιάλιου, φιλόλογου, προέδρου του Α.Ε.Μ.Α.....σελ. 2
- Κέντρο Πολιτισμικής-Λαογραφικής Πληροφόρησης (Κ.Π.Λ.Π.) αποτελεί το Α.Ε.Μ.Α., του Σταύρου Σαχινίδη, Οικονομολόγου .....σελ. 3
- Η κατάσταση της Ελασσόνας κατά το 1913 (μπαζομέες και καταστάματα), του Παύλου Λάλου, συνταξιούχου δημοσιογράφου, συγγραφέα.....σελ. 4
- 5/8/1923- Λήσταρχος Θωμάς Γκαντάρας, η ιστορική αλήθεια για τον θάνατό του, του Γιώργου Μπαλή, αστυνομικού Ε.Α., συγγραφέα ερευνητή .....σελ. 4
- Ηλεκτροφυσιολογία Τσαρτισάνης. Η βιομηχανική ιστορία του τόπου δεκαετία του '30, του Θανάση Νούσια, τεχνολόγου συστημάτων παραγωγής, αστυνομικού .....σελ. 5
- Η Τσαρτισάνη το 1570, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 6
- Ο ηγούμενος της Μονής Αναλήψεως του Σωτήρος Συκέας και επιμυχιτής των ελεύθερων πολιορκημένων, επίσκοπος Ρωγών και Κοζύλης, Ιωσήφ, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού.....σελ. 7
- Τόπος και κλεφταρματολισμός στο δημοτικό τραγούδι, του Ευάγγελου Αυδίκου, συνταξιούχου καθηγητή Λαογραφίας στο Παν/μιο Θεσσαλίας, συγγραφέα...σελ. 9
- Η μοναδική καθαφική οπτική του ταξιδιού της ζωής, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου .....σελ. 10
- Ο έρωτας στον Ερωτόκριτο, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ.....σελ. 11
- Ανθολογία Κραναϊκής Ποίησης Φιλολογικό Μνημόσυνο στον Τάκη Γαύρο», της Αγγλαίας Μπλιούμη, Επίκουρη Καθηγήτρια στο τμήμα Γερμανικής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ.....σελ. 13
- Εμπιστοσύνη και παιδί, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημοιοργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 14
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 15
- «Τη Υπερμάχου στρατηγώ τα νικητήρια», της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 16
- Η δική μου θάλασσα, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, για-τρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 16
- «Να βρω ένα του νήματος την άκρη...» του Χρήστου Γκουνέλα, θεολόγου, μουσικού .....σελ. 17
- Για την ποιητική συλλογή του κ. Αθανασίου μιλά ο κ. Βασίλης Ζαρζώνης, φιλόλογος, συγγραφέας.....σελ. 18
- Ο κ. Βασίλης Ζαρζώνης μιλά για την ποιητική συλλογή του κ. Π. Τάσου, του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογου, συγγραφέα.....σελ. 19
- Το Δ.Κ.Ε.Ε.Α, παρουσίασε το συγγραφικό-ιστορικό έργο του εκπαιδευτικού και συγγραφέα Σπύρου Μπούμπα. Το έργο του κ. Σπύρου Μπούμπα, αναλύθηκε και παρουσιάστηκε από τον εκπαιδευτικό και συγγραφέα Β. Ζαρζώνη.....σελ. 20

24ο τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος
- Δεκέμβριος 2022

- «Χριστός γεννάται σήμερα», της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 3
- «Οι πολιτισμικοί θεσμοί ως πόλος έλξης του τουρισμού», του Σταύρου Σαχινίδη, Οικονομολόγου .....σελ. 4
- «Ο βασιλιάς ου γαρ εική την μάχαιραν φορεί», του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού .....σελ. 5
- Τα βαπτιστικά Ιάκωβος και Ιωακείμ στη Θεσσαλία (1520-19ος αι.), του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 6
- Τόπος και κλεφταρματολισμός στο δημοτικό τραγούδι, του Ευάγγελου Αυδίκου, συνταξιούχου καθηγητή Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, συγγραφέα .....σελ. 7
- Ο έρωτας στον Ερωτόκριτο, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ.....σελ. 8
- Η παγκοσμιοποίηση της μοναξιάς, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, ποιήτριας, θεατρικής συγγραφέως .....σελ. 10
- Το παλιό σεντόνι, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 10
- Παγκοσμιοποίηση και απώλεια προσανατολισμού, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 11
- Είμαστε, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, ποιήτριας, θεατρικής συγγραφέως .....σελ. 11
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 12
- Το χωριό μου, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημοιοργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 13
- Μια φωτογραφία για τον χειμώνα, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 13
- Το βιβλίο «Ο άγνωστος Βάρναλης» του Ηρακλή Κακαβάνη από τη Γαλανόβρυση, του Παύλου Λάλου, συνταξιούχου δημοσιογράφου, συγγραφέα ...σελ. 14
- Στην πραγματικότητα, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, ποιήτριας, θεατρικής συγγραφέως.....σελ. 14
- Ο Βασίλης Ζαρζώνης μιλά για τον στρατηγό Δημήτρη Θεοδωράκη .....σελ. 15
- Η Ελένη Μπλιούμη για την ποιητική συλλογή του Γιώργου Σαράτση .....σελ. 17
- Η Ελένη Μπλιούμη για το μυθιστόρημα της Εύας Μαζοκοπάκη.....σελ. 18
- Οι «Θεατροδότες» ..επί σκηνής.....σελ. 19
- Αφίσα της θεατρικής ομάδας Ελασσόνας «Θεατροδότες».....σελ. 20

Έν Θλύμπτω

7ος χρόνος έκδοσης

250 τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2023

- Η άνοιξη αρνήθηκε να έρθει, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 1
- Ο αρχαιολόγος Απόστολος Σ. Αρβανιτόπουλος και οι αρχαιότητες της Επαρχίας Ελασσόνας, του Παύλου Λάλου συνταξιούχου δημοσιογράφου, συγγραφέα .....σελ. 2
- Η Ελληνική γλώσσα στους αιώνες, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 3
- Η Θεσσαλία από τον 11ο έως τον 15ο αιώνα, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 4
- Ολύμπω, το βουνό των Θεών που κατακτήθηκε μόλις το 1913, του Γιώργου Μπαλή, αστυνομικός α.ε. & συγγραφέας .....σελ. 5
- Κυρά και δούλα (Ψυχογραφήματα 2012), της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 6
- Πράσινοι/ες άνθρωποι και θεοί/ές, πράσινες γιορτές, έθιμα και τελετουργίες, της Δρ Ευαγγελία Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνητριάς, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. ....σελ. 7
- Μια υπόσχεση, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 9
- Ο πιστός Ορθόδοξος χριστιανός, Ρήγας ο Θεππαλός, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού .....σελ. 10
- Το εσωτερικό παιδί, του Νίκου Γκουντούρα, συνταξιούχου εκπαιδευτικού, συγγραφέα.....σελ. 11
- Γιατί τα παιδιά δεν αγαπούν το σχολείο, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 13
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 14
- Το βιβλίο της κ. Αγγλαίας Μπλιούμη «ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΑ ΤΗΝ ΤΗ ΣΤΟΥΤΚΑΡΔΗ ΑΣΤΥΝΑΚΤΑ», από τον Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογο, συγγραφέα σελ. 15
- ΤΟ ΚΟΥΚΟΥΤΣΙ ΤΟΥ... ΕΡΩΤΑ (αλληγορικό αφήγημα), της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, ποιήτριας, θεατρικής συγγραφέως .....σελ. 17
- Λόγος Βασίλη Ζαρζώνη για τον Δημήτρη Καραμούρτο, από τον Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογο, συγγραφέα .....σελ. 18

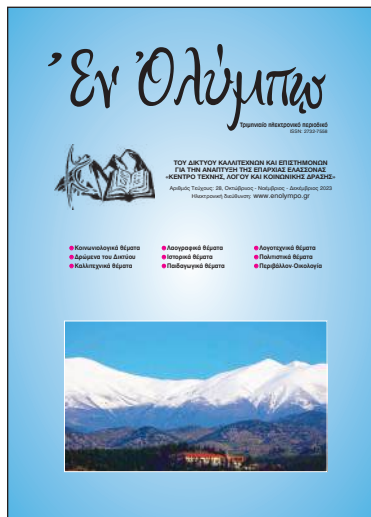
260 τεύχος
Απρίλιος - Μάρτιος
- Ιούνιος 2023

- Για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 2
- Η ιερά πανηγυρία της Ι.Μ. Αναλήψεως του Σωτήρος, Συκίας Ελασσόνας και οι δύο λιτανεύμενες εικόνες, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού .....σελ. 3
- Ελλήνων Πάσχα, (ψυχογραφήματα 2012), της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 4
- 2ο Συνέδριο Τοπικής Ιστορίας Δήμου Ελασσόνας, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 5
- Η Ελασσόνα το 1506, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» σελ. 6
- Οι Ανιγίνες, του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού, ιστορικού συγγραφέα .....σελ. 6
- Ελασσονίτες μετανάστες στην Ευρώπη την περίοδο της τουρκοκρατίας και στην Αμερική στα τέλη του 19ου αι. και αρχές του 20ου αι., του Βασίλη Πλάτανου, συγγραφέα .....σελ. 7
- Πολιτοπική Εθνογραφία στον Δήμο Ελασσόνας 2019-2021: Όψεις μιας μη προβλέψιμης «παράδοσιακότητας», του Γεωργίου Χ. Κούζα, επίκουρου καθηγητή Λαογραφίας ΕΚΠΑ .....σελ. 9
- Δύο προϊστορικοί οικισμοί στο Βλαχογιάννη, του Γεωργίου Νακούλα, φιλόλογου, ιστορικού .....σελ. 11
- Νέα ελλίδια για τους αγρότες της Ελλάδας, του Θεωδωρή Κακαλέτρη, μέλος της ομάδας ISOFRUIT.....σελ. 11
- 19 Μαΐου - Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 12
- Ιστορικοί χοροί, του Σταύρου Σαχινίδη, οικονομολόγου σελ. 13
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 15
- Βιολογικές διαφορές και κοινωνικές ανισότητες, της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνητριάς του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. ....σελ. 16
- Τα Αρωματικά και Φαρμακευτικά Φυτά του Ολύμπου ως μοχλός ανάπτυξης της παρολιμπίας περιοχής, του Κώστα Σκριάπα, Οικονομολόγου-Συμβούλου Ανάπτυξης, Πρόεδρου Δικτύου «Περραιβία» .....σελ. 17
- Ο γραφικός προεκλογικός ανθρωποειδισμός μιας Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας .....σελ. 18
- Ο Βασίλης Ζαρζώνης μιλάει για τον Βασίλη Πλάτανου και το έργο του .....σελ. 19
- Βιβλιοπαρουσίαση της ποιητικής συλλογής της κ. Αριστέας Κωνσταντίας Διβάνη, ...σελ. 20
- Μνημείο Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντουσελ. 21
- Γιορτές Λόγου Τέχνης 2023 .....σελ. 22
- Ενόβτο του περιοδικού "ΕΝ ΟΛΥΜΠΩ" τ. 1-24σελ. 23

270 τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος
- Σεπτέμβριος 2023

- Πύρινη πολιορκία, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 2
- 2ο Συνέδριο Τοπικής Ιστορίας Δήμου Ελασσόνας, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 3
- Πολιτοπική Εθνογραφία στον Δήμο Ελασσόνας 2019-2021: Όψεις μιας μη προβλέψιμης «παράδοσιακότητας», του Γεωργίου Χ. Κούζα, επίκουρου καθηγητή Λαογραφίας ΕΚΠΑ .....σελ. 8
- Το ποτάμι, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας σελ. 9
- Η τύχη των Οθωμανικών κτηρίων στην Ελασσόνα, του Παύλου Λάλου συνταξιούχου, δημοσιογράφου, συγγραφέα.....σελ. 10
- Φωτιά, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας .....σελ. 10
- Ο πληθυσμός της Δολίχης Ελασσόνας βάσει των απογραφών (1506-2021), του Ευάγγελου Τσακνάκη, Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, MSc Πολιτική Υγείας, ΜΑ Δημιουργική Γραφή.....σελ. 11
- 100 χρόνια Ανάληψη, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού .....σελ. 12
- Γεγονότα στον Κοκκινοπλό της Ελασσόνας το 1822, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 13
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 15
- Βιολογικές διαφορές και κοινωνικές ανισότητες, της Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνητριάς του πανεπιστημίου Αιγαίου Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 16
- «Φιλολογία Ρεθύμνου, 1993», του Θωμά Λιόλιου, φιλόλογου, Μεταπτυχιακού στη Δημιουργική Γραφή, ...σελ. 17
- Με κλειστά μάτια σε πήρα, με κλειστά θα σε φώω, της Γεωργίας Δημούλα, φιλόλογου .....σελ. 18
- Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η 1η ημέρα του 26ου μουσικοχορευτικού πανηγυρικού στα Αραδουσίβια, ...σελ. 19
- Θάλασσα αρχέγονη, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 19
- Τιμητική εκδήλωση για τα 110 χρόνια από την πρώτη ανάβαση στον Όλυμπο και τοποθέτηση Αφιερωματικής Πλάκας στο Πάνθεον με τα ονόματα των τριών αναβατών .....σελ. 20

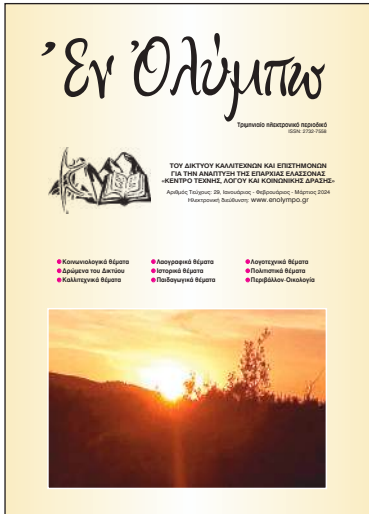

280 τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος
- Δεκέμβριος 2023

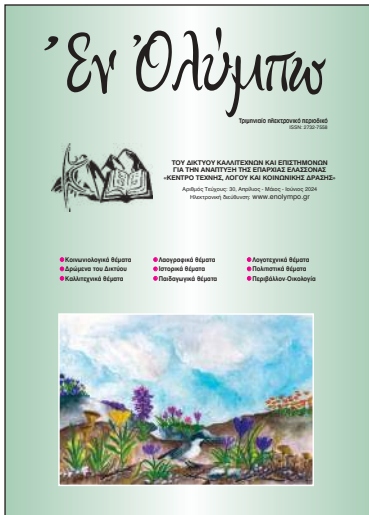
- Το ουράνιο τόξο, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 2
- Καθηγητής Γ. Α. Πίκουλας, ένας φίλος της περιοχής Ελασσόνας, του Παύλου Λάλου, συνταξιούχου, δημοσιογράφου, συγγραφέα.....σελ. 3
- Στις Χυρετίες (Δομνίκου), του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού, ιστορικού συγγραφέα.....σελ. 4
- «Ελπίγνυρ νους», του Θωμά Λιόλιου, φιλόλογου, Μεταπτυχιακού στη Δημιουργική Γραφή, ...σελ. 4
- Το τέλος της Ολυμπιάδας (μητέρας του Μ. Αλεξάνδρου), του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού, ιστορικού συγγραφέα.....σελ. 5
- Ο Μέγας Βασίλειος κι ο Ελληνισμός, του Σπύρου Μπούμπα, εκπαιδευτικού συγγραφέα.....σελ. 5
- Πλημύρες στη Θεσσαλία την περίοδο 1647-1728, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 6
- Οι παλιές «κλειστές» κοινωνίες, του Σταύρου Σαχινίδη, οικονομολόγου .....σελ. 7
- Ο ρόλος της οικογένειας στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών, της Ελ. Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 8
- Αυτός -... του «λίγο απ' όλα», της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας .....σελ. 8
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 9
- Τι να κάνει αν βιώσεις μια εξαιρετικά ανυπόφορη κατάσταση, του Θεωδωρή Κακαλέτρη, μέλος της ομάδας ISOFRUIT .....σελ. 11
- «Λάθος Διάγνωση», του Θωμά Λιόλιου, φιλόλογου, Μεταπτυχιακού στη Δημιουργική Γραφή.....σελ. 12
- Εγώ, ο Άνυτος, του Θωμά Λιόλιου, φιλόλογου, Μεταπτυχιακού στη Δημιουργική Γραφή.....σελ. 13
- Ο θάνατος του παλληκαριού, του Ι. Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού.....σελ. 14
- Μικρός οργανοπαίχτης, του Παύλου Λάλου, συνταξιούχου, δημοσιογράφου, συγγραφέα.....σελ. 15
- Στη Ραβέννα, μια φορά κι έναν καιρό, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 16
- Η σημασία των εθίμων, του Σταύρου Σαχινίδη, οικονομολόγου .....σελ. 17
- «Γιορτή των αγγέλων», της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 18
- Φωτογραφίες, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 18
- Χριστουγεννιάτικες αναμνήσεις, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 19
- Το σμαρτάλεγμα των Χριστουγέννων, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας .....σελ. 20

'Εν Όλυμπε

8ος χρόνος έκδοσης

29ο τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2024

30ο τεύχος
Απρίλιος - Μάρτιος
- Ιούνιος 2024

31ο τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος
- Σεπτέμβριος 2024

32ο τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος
- Δεκέμβριος 2024

- ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (σάτιρα), της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας.....σελ. 1
- ΗΤΑΝ -ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ- ΟΜΟΡΦΗ Η ΕΛΑΣΣΟΝΑ, του Δημ.η Βλαχοπάνου, φιλόλογου, συγγραφέα .σελ. 2
- ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑ 14 ΚΡΑΝΙΩΤΙΚΩΝ ΤΟΠΩΝΥΜΙΩΝ, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 3
- Η Ελληνική γλώσσα στους αιώνες, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 4
- Ο «ΦΑΙΝΟΤΥΠΟΣ» ΤΩΝ like, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας.....σελ. 5
- ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ, του Σταύρου Σαχινίδη, οικονομολόγου.....σελ. 6
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 7
- Η Λογοτεχνία και η Δημιουργική Γραφή στην Α/θμια εκπαίδευση, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 8
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΗ, του Θ. Αδάμου, Δ/ντή Πληροφορικής στην Εταιρία Freen.....σελ. 9
- ΤΟ ΜΗΛΟ ΤΗΣ ΣΥΜΦΟΡΑΣ, του Λευτέρη Μουφτόγλου, συγγραφέα, ποιητή, μέλος της ΕΛΒΕ.....σελ. 10
- Περιμένοντας... της Αθηνάς Πανταζή, φιλόλογου.....σελ. 11
- Ο Ρήγας ο Βελεστινλής, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 12
- ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ ΤΟ ΚΛΩΝΑΡΙ, του Ιωάννη Δαρή θεολόγου αστυνομικού.....σελ. 13
- ΤΑ ΠΡΩΤΑ «ΘΥΜΑΤΑ» ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ, της Γεωργίας Δημουλά, φιλόλογου, συγγραφέως.....σελ. 14
- ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ.....σελ. 15
- «από ήλιο και στάχτη», του Δημήτρη Βλαχοπάνου, φιλόλογου, συγγραφέα.....σελ. 15
- Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΑΡΖΩΝΗΣ ΜΙΑ ΓΙΑ ΤΟ «ΔΡΟΛΑΠΙ» ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΥΔΙΚΟΥ, του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογου, συγγραφέα.....σελ. 17
- Εκδηλώσεις ΔΙ.Κ.Ε.Ε.Λ.....σελ. 19
- Έπαινος από την Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 19
- Κοπή πίτας του Δικτύου.....σελ. 19
- Θεατρική Ομάδα «Θεατροδότες».....σελ. 20
- ΕΝΘΕΤΟ.....σελ. 21-28

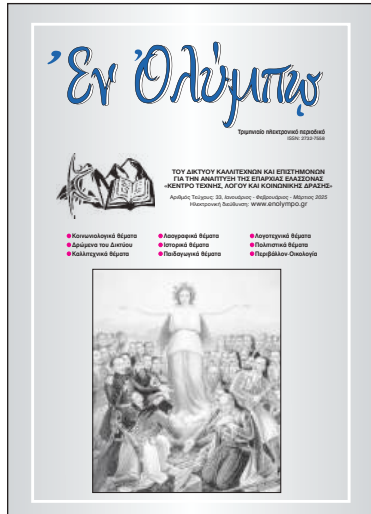
- MANA-NAMA, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας.....σελ. 1
- 19η Μαΐου: Ημέρα μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.....σελ. 3
- Το μέλι Ολύμπου επιβεβαιώνει την έρευνα του Ιπποκράτη, του Παιδή Αθανάσιου, πρώην αντιπεριφερειάρχη Θεσσαλίας.....σελ. 4
- Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΛΙΝΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΝΝΑΒΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1506 ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 5
- ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΥΠΟΘΕΣΗ... της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας.....σελ. 5
- The Vlachs, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού.....σελ. 6
- ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ, της Γεωργίας Δημουλά, φιλόλογου.....σελ. 7
- 2η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ ΠΑΡΙΣΙΟΥ (1900), της Γεωργίας Γοργούς-Αλεξίου, Καθηγήτριας Φυσικής Αγωγής, Προέδρου της Ένωσης Λογοτεχνών Βορείου Ελλάδος.....σελ. 8
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 10
- Η Σημασία της Ανάγνωσης και της Λογοτεχνίας, της Νεκταρίας Βαρσαμή-Πουλτσίδη, συγγραφέας.....σελ. 12
- Η διδασκαλία της Δημιουργικής Γραφής στο Δημοτικό, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 13
- Σε κατάσταση ομηρίας, του Θεωρή Κακαλέτρη, συγγραφέα, μέλος της ομάδας ISOFRUIT, .σελ. 14
- «Ποιος το μαθαίνει τελευταίος», του Θωμά Λιόλιου, φιλόλογου, προέδρου του Α.Ε.Μ.Α.....σελ. 15
- Το Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της επαρχίας Ελασσόνας στη Βιοτιμία σελ. 16
- Βιβλιοπαρουσιάσεις:
  - α. «Ο Κώστας γράφει... για τον Κώστα», του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογου, συγγραφέα.....σελ. 18
  - β. " Παραμύθια για μεγάλα μωρά" της Ζωής Αλεξούλη, με ανάλυση παραμυθιών από τον Βασίλη Ζαρζώνη , φιλόλογο και συγγραφέα. ....σελ. 20

- Αποσπάσματα παιδικών ονείρων, της Ειρήνης Κτενίδου, Εκπαιδευτικού Ειδικής Αγωγής.....σελ. 2
- Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ «ΠΑΛΙΑΣΚΑΣ» ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΙ, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου αστυνομικού.....σελ. 3
- ΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΟΥ 1894 ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ, του Παύλου Λάλου, συν/χου δημοσιογράφου, συγγραφέα.....σελ. 4
- Σπάνια Καινή Διαθήκη του έτους 1565 βρέθηκε, στην Ελασσόνα, του Παιδή Αθανάσιου, πρώην αντιπεριφερειάρχη Θεσσαλίας.....σελ. 5
- Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ ΑΡΜΑΤΟΛΩΝ ΣΤΙΣ 11/12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1830, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 6
- ΞΕΡΟΛΙΘΙΑ, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριαςσελ. 8
- «ΥΜΝΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ», της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. σελ. 9
- ΚΥΠΡΟΣ, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας.....σελ. 10
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 11
- ΒΑΛΚΑΝΙΑ (Σωστό ή λάθος;), της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 14
- ΤΟ ΚΑΚΟ ΜΑΝΤΑΤΟ, της Γεωργίας Δημουλά, φιλόλογου.....σελ. 15
- ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ, της Ειρήνης Κτενίδου, Εκπαιδευτικού Ειδικής Αγωγής.....σελ. 16
- Ο γαλάζιος βυθός του ψαριού κλόου, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 17
- Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ (ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ) ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΤΟΥ 1897, του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλόλογου, προέδρου του Α.Ε.Μ.Α.....σελ. 18
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ελασσόνας με τη συμμετοχή του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της επαρχίας Ελασσόνας.....σελ. 19
- Το χορευτικό του Δικτύου... αφηγός της παράδοσης και του πολιτισμού.....σελ. 20
- Ο ΔΡΟΜΟΣ, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως ποιήτριας.....σελ. 20

- Ένα χαμόγελο γιορτής, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 2
- Απελευθέρωση Αραδοσιβίων, του Σταύρου Σαχινίδη, Οικονομολόγου.....σελ. 3
- Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ ΑΡΜΑΤΟΛΩΝ ΣΤΙΣ 11/12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1830, του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 4
- Μοναδικά τα θρησκευτικά μνημεία του Δομένικου, του Παιδή Αθανάσιου, πρώην αντιπεριφερειάρχη Θεσσαλίας.....σελ. 9
- Η Β' ΡΑΦΧΩΔΙΑ ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΑΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΡΑΙΒΙΚΗ ΔΩΔΩΝΗ, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού.....σελ. 10
- ΕΠΙΔΗΜΙΑ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΑΣΣΟΝΑ (1894-1895), του Παύλου Λάλου, συν/χου δημοσιογράφου, συγγραφέα.....σελ. 11
- «Ένας θάνατος για μια καλύτερη ζωή...», του Θωμά Λιόλιου, φιλόλογου, προέδρου του Α.Ε.Μ.Α.....σελ. 11
- ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ - Επικοινωνιακά διέξοδα, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. ....σελ. 12
- ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΟΝΙΩΝ ΣΤΟΝ ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟ, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 14
- Η αξία της δημιουργικής γραφής, του Διονύση Λειμονή εκπαιδευτικού - συγγραφέα.....σελ. 15
- ΡΙΖΙΚΟ, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 16
- ΦΙΛΟΣ ΝΑ ΣΟΥ ΠΕΤΥΧΕΙ!, της Γεωργίας Δημουλά, φιλόλογου.....σελ. 17
- Χριστογενεϊάτικες εκδηλώσεις του «Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας» (ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.Ε.Λ.) σε συνεργασία με τον Δήμο Ελασσόνας.....σελ. 18
- Για τη θεατρική παράσταση της 22ας Δεκεμβρίου 2024.....σελ. 19
- ΙΣΤΟΡΙΑ FENNAS, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας.....σελ. 19
- Αφίσα θεατρικής παράστασης του ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.Ε.Λ., με τίτλο «Χριστογενεϊάτικες ιστορίες επί σκηνής».....σελ. 20

Έν Θλύμπεω

9ος χρόνος έκδοσης

330 τεύχος
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
- Μάρτιος 2025

340 τεύχος
Απρίλιος - Μάρτιος
- Ιούνιος 2025

350 τεύχος
Ιούλιος - Αύγουστος
- Σεπτέμβριος 2025

360 τεύχος
Οκτώβριος - Νοέμβριος
- Δεκέμβριος 2025

- ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας .....σελ. 1
- «Τη Υπερμάχω στρατηγώ τα νικητήρια», της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε. ....σελ. 2
- Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΙΝΟΥ ΣΤΗ ΔΟΛΙΧΗ του Ευδ. Τσακνάνη, Πολιτισμολόγου, Msc πολιτικής υγείας, MSc Δημοσιογραφικής Γραφής.....σελ. 3
- ΑΠΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΤΟΥΡΚΑΛΒΑΝΟΥΣ ΛΗΣΤΕΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ, ΚΥΡΙΛΟΥ, ΤΟ ΕΤΟΣ 1886, του Παύλου Λάλου, συνταξιούχου δημοσιογράφου, συγγραφέα .....σελ. 4
- Ο ΑΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΧΑΖΙΩΝ, ΠΑΠΑ-ΘΥΜΙΟΣ ΒΛΑΧΑΒΑΣ, του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικούσελ. 5
- Διαπολιτισμική Επικοινωνία και Πολιτισμός, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 6
- Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ ΑΡΜΑΤΟΛΩΝ ΣΤΙΣ 11/12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1830, του Κ. Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 7
- ΚΟΙΝΗ ή ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΓΝΩΜΗ; της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας .....σελ. 8
- 28-02-2025 ... ΔΕΝ ΕΧΩ ΟΞΥΓΟΝΟ... και το ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.Ε.Λ ήταν εκεί! .....σελ. 9
- Οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης του

- Διαδικτύου, κυρίως στους νέους, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 10
- ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ, ΑΝ ΕΞΑΝΤΛΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΣΟΥ; του Θεωρή Κακατέρη, συγγραφέα, μέλος της ομάδας ISOFRUIT .....σελ. 12
- Η ΑΣΤΡΑΦΤΕΡΗ, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημοσιογραφικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 13
- Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΑΡΖΩΝΗΣ ΜΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΤΟΥΒΕ, του Βασίλη Ζαρζώνη, φιλόλογου, συγγραφέα.....σελ. 14
- «Γιατί στη ζωή οι κοκκιζίδες που αφήνεις ξοπίσω, μία μέρα θα σε πάνε μπροστά...».....σελ. 15
- Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΑΡΖΩΝΗΣ ΓΡΑΦΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΜΠΟΥΜΠΑ .....σελ. 16
- Καρδιά και Ψυχή, της Ειρήνης Κτενίδου, εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής.....σελ. 16
- Το Δίκτυο ...κόβει την Πρωτοχρονιάτικη πίτα του.....σελ. 17
- ΟΙ ΘΕΑΤΡΟΔΟΤΕΣ ...κόβουν την Πρωτοχρονιάτικη πίτα τους.....σελ. 17
- Το Αγροτικό Εθνογραφικό Μουσείο Αραδοσιβίων ...κόβει την Πρωτοχρονιάτικη πίτα του.....σελ. 17
- Το ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.Ε.Λ στα αποκριτικά δράματα του Δήμου Ελασσόνας.....σελ. 18
- ΓΙΟΡΤΗ ΜΑΝΤΙΠΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΟΥΦΑΣ .....σελ. 18
- 1ος ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ.....σελ. 19
- Χορευτικό του Δικτύου Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της επαρχίας Ελασσόνας .....σελ. 20
- ΕΝΘΕΤΟ.....σελ. 21-30

- «ΧΝΟΥΔΙ» ΤΗΣ ΜΑΖΑΣ, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας .....σελ. 2
- Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ ΑΡΜΑΤΟΛΩΝ ΣΤΙΣ 11/12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1830, του Κ. Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 3
- Πρωτομαγιά και Πρωτομαγιά, λαογραφική Πρωτομαγιά και Εργατική Πρωτομαγιά, του Μηνά Αλ. Αλεξιάδη, πανεπιστημιακού και συγγραφέα σελ. 5
- Χορωδία, της Ειρήνης Κτενίδου, εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής .....σελ. 6
- Νοσταλγικό, της Ειρήνης Κτενίδου, εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής.....σελ. 6
- Οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης του Διαδικτύου, κυρίως στους νέους, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 7
- «ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ», της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημοσιογραφικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 9
- Διαπολιτισμική Επικοινωνία και Πολιτισμός, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου,

- Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. ....σελ. 12
- Οι κάλτσες, της Ειρήνης Κτενίδου, εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής.....σελ. 14
- Η πιο μεγάλη γιορτή ζει εκεί που δεν την ψάχνεις, της Ειρήνης Κτενίδου, εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής.....σελ. 14
- Οι Γιορτές Λόγου και Τέχνης το Σάββατο 21 Ιουνίου 2025 στη Συκέα Ελασσόνας και την Κυριακή 22 Ιουνίου 2025 στη Βερδικούσια Ελασσόνας .....σελ. 15
- Συκέα Ελασσόνας, «Δεσμοί ζωής με το Περιβάλλον και την Παράδοση» ομιλία του Γιάννη Δαρή .....σελ. 15
- Ομιλία Β. Ζαρζώνη, Συκέα και Βερδικούσια Ελασσόνας «Περιβάλλον και Παράδοση: Δεσμοί ζωής».....σελ. 17
- Ομιλία Μαίρης Τάκα, Βερδικούσια, Κυριακή 22-06-2025, θέμα: «Άνθρωπος και Περιβάλλον» .....σελ. 18
- «Ζούμε με τη Φύση - Μιλάμε για το Περιβάλλον» του Θωμά Ν. Λιόλιου, ...σελ. 18
- Γιορτές λόγου και τέχνης 2025 - Δημερίδα με θέμα «Το Περιβάλλον» .....σελ. 20

- Σκυτάλη «ποδηλάτη», του Χρήστου Ζιάκου Οδοντίατρου .....σελ. 2
- Η Συκέα (Συκιά) Ελασσόνας, Κώστα Μπρούζα, γεωπόνου .....σελ. 3
- Η απογραφή της Συκιάς και της παλιάς Συκιάς το 1454/55, Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού .....σελ. 5
- Ο Άρης Πουλιανός για την καταγωγή του ανθρώπου στη Δολίχη (2011), Τσακνάνη Ευάγγελου, Msc πολιτικής υγείας, MA δημιουργική Γραφή. ....σελ. 6
- Η σφαγή των Θεσσαλών αρματωλών στις 11/12 1830, του Κ. Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» .....σελ. 7
- Η έννοια της φιλίας και του φίλου στα έργα του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας, Παν/μο Αιγαίου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 10
- Οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης του Διαδικτύου, κυρίως στους νέους, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου .....σελ. 12
- «Στο 93΄ δευτερόλεπτο», της Ελένης Μπλιούμη,

- εκπαιδευτικού, MSc Δημοσιογραφικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 14
- Δαιμονοποίηση κι αποδιοπομπαίοι τράγοι, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας .....σελ. 15
- Πολίτης του καιρού, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας .....σελ. 16
- Για τον « Πίθηκο Ξουθ» (1848) του Ιάκωβου Πιτσιπίου, του Θωμά Λιόλιου, φιλόλογου, προέδρου του Α.Ε.Μ.Α.....σελ. 16
- Ο άνθρωπος που χρειάζεται η Ελλάδα, του Χρήστου Ζιάκου Οδοντίατρου .....σελ. 17
- Ο Πικάσσο στην Ελασσόνα, της Μαρίας Δουλγεράκη .....σελ. 17
- Εκδρομή στο Τρίκερι, από το ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.Ε.Λ.....σελ. 18
- 28ο Φεστιβάλ Αραδοσιβίων 2025.....σελ. 19
- Παρουσίαση βιβλίου του Θωμά Λιόλιου .....σελ. 20

- Τα Ιδανικά και το Φως των Χριστουγέννων, του Χρήστου Ζιάκου Οδοντίατρου.....σελ. 1
- Αρχαϊότητες της Ελασσόνας ως το 1913, του Παύλου Λάλου συνταξιούχου, δημοσιογράφου, συγγραφέα .....σελ. 2
- Η Εθνική οδός Λάρισας - Κοζάνης, του Θανάση Νούσια, τεχνολόγου συστημάτων παραγωγής, αστυνομικού.....σελ. 3
- Ιστορικά στοιχεία για την Κρανιά και τους γύρω οικισμούς, του Κ. Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο».....σελ. 4
- «Εκκληθρα» στον Πάγο, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριας .....σελ. 5
- Ο Δημήτριος Παντεριμαλής και η παρουσίαση του νέου μουσείου Ακρόπολης στη Δολίχη (2010), του Τσακνάνη Ευάγγελου, Πολιτισμολόγου, Msc πολιτικής υγείας, MA δημιουργική Γραφή. ....σελ. 6
- Νέα ζώσα προφορικότητα και προφορική παράδοση, της Μαρίας Δουλγεράκη, φιλόλογου.....σελ. 7
- Η έννοια της φιλίας και του φίλου στα έργα του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας, Παν/μο Αιγαίου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ .....σελ. 8
- Στον Χριστό στο κάθρο, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε .....σελ. 9

- «Μια μοδιτρούλα τόση δα...», της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημοσιογραφικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής .....σελ. 10
- «Ο βασιλαετός και ο σκίουρος», της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημοσιογραφικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 11
- Ο Βασίλης Ζαρζώνης για τον Χρήστο Τούβε.....σελ. 12
- ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ .....σελ. 13
- Η Ράπτου - Στεργιούλα Ευαγγελία για τα «Λατινικά» του Λιόλιου Θωμά.....σελ. 13
- Ο Ζαρζώνης Βασίλης για τα «Λατινικά» του Λιόλιου Θωμά, ...σελ. 14
- Ο Ζαρζώνης Βασίλης και η Μπλιούμη Ελένη για το «Τένανος» του Σαρτάση Γιώργου.....σελ. 15
- 1ος Λογοτεχνικός Διαγωνισμός του ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.Ε.Λ .....σελ. 16
- Πάντα να χαμογελάς, Επαμεινώνδας, Σπυριδωνάς Βαρνάς.....σελ. 17
- Πάντα να χαμογελάς: μια ιστορία δύναμης και ανθρωπιάς.....σελ. 18
- Ο Μποναμάς, Γρηγόριον, Γεώργιος Γεράσιμος Μαντζώκας.....σελ. 19
- Οι «Θεατροδότες» Ελασσόνας ως «Μαύρες Γάτες».....σελ. 20
- ΕΝΘΕΤΟ 10 χρόνια ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.Ε.Λ.....σελ. 21-22